

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת ויקרא תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

מנחות. פרק חמישי – כל המנחות דף סג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רנ"ג תוספות

משנה רוחשין ודחשילי עמוק, והיה כל השמן במקום אחד, וכשמניח אדם אצבע על המנחה – נד השמן נכחד. מברשת – לשון 'רמש', דמתרגמינן: רחשין. צפה – שאינה עמוקה, אלא שוליה צפין אצל אוננה, ומתפרד השמן באונגו הכלי, ולחכי קשה. וכןכו ונתת חלב: אף על פי הוים. **גמרא** מאי עממא רבי יוסי – המרחשת של זה כומו, ומכח חלב לא כיוסח אי נימא –

דממשנתווא, דמדנקיאת 'מרחשת', דמשמע: דאיתא ארוזשי חלב, שהוה רבז מכוסה. לפיכך מועשה מכוסין, ומכח באת אמחואי הפה? לשון נביח, שהוה בגליל. רוחשי חלב – דרדור עבירה. מחבואי הפה – נבדוד הפה, כגון שהרכיל. נחבאי – טמונה, ולב – חבוי ועמוק. דהא אלא נחבאי – דוד מכוסה וזו מנוחה. מברשת – משמע: בחובה. אלמנא יש לה חלב, ועל מחבת – מעמי עמיה ולא בחובה. דאין לה תוך. האומר היה: מרחשת – דלא אמר 'מברשת'. אי מנח – דנדר עד שיבא אלמנא? מספקא להו – אי על שם כליין נקראו מחבת ומרחשת, שיש כלי שמנו 'מחבת' ויש כלי שמנו 'מרחשת', או על שם מעשיהו – נקראו שוה מעשה רוחשין וזו מעשה קשין, הליכך, איבא למנחה: מנחה נדר, ואיבא למנחה: על התנדב מנחה אלא כלי שרת עצמו. אי על שם הכלי קרא מנחה העשית במרחשת, אבל מנחה נופה לא איקראי מרחשת, האי – כלי נדר, ואינו מביא מנחה. אלא אם כן אמר 'הרי עלי מנחת מרחשת' – דהרי עלי במרחשת', ואיבא למנחה נמי: על שם מעשה איקראי 'מרחשת' ולא על שם כלי. אלא ומנחה נעמזה וזו שמנו, וזו – מנחה התנדב, ולא כלי. דהא מנחה עד שיבא אליהו.

כלבוס – גלוארין, שם כלי עשו כיען מחבת שלנו, והדופן באמצעות כלי פנים כזה ומצויר תוכו עומת עומת, ומשחבצק מנחה בתוכו – הבצק בגומות. דומה כפי פסחי הבריתים – בלוטו לגנין, הגדילים באלונים שרוקן קטענייא, כדמתרגמינן (שערי צדק) 'באלה ובאלך' – כדמתרגמינן ובבלוונטא ואומר: וכל ענישה וגי' – אלמנא מדרכא כתיב 'מברשת' והכא כתיב 'על מחבת' – שנוע מיתה על שם כליין נקראו, דוד צעה וזו עמוקה. **משנה** כופה – מין תנור קטן, מקום פסחית קרייה אתה. רעפים – שיבליש, יורות הערביים – יורות של אותו מקום, ומסוקים אותו ואופין בתן חלות. רבי יהודה אומר כו' – דרפח מין תנור הוא. מנחת מאפה – כתיב בה חלות רוקקין בייקראי. לא יבא אחר, מיהב חוץ בו' – דאמתינן בפרק 'אלו מנחות' (מנחות ע"א.) כל המנחות באות עשה, וזה לא יבא משל חלות ודומשה רוקקין, אלא הכל חלות או הכל רוקקין. מפני שהן קרוב אחד – ששניהם כותפים במנחת. **גמרא** אמר תנור – ואין רבינו אחר רבינו אלא למנחה. דה

מקום, ומסוקים אותו ואופין בתן חלות. רבי יהודה אומר כו' – דרפח מין תנור הוא. מנחת מאפה – כתיב בה חלות רוקקין בייקראי. לא יבא אחר, מיהב חוץ בו' – דאמתינן בפרק 'אלו מנחות' (מנחות ע"א.) כל המנחות באות עשה, וזה לא יבא משל חלות ודומשה רוקקין, אלא הכל חלות או הכל רוקקין. מפני שהן קרוב אחד – ששניהם כותפים במנחת. **גמרא** אמר תנור – ואין רבינו אחר רבינו אלא למנחה. דה

מקום, ומסוקים אותו ואופין בתן חלות. רבי יהודה אומר כו' – דרפח מין תנור הוא. מנחת מאפה – כתיב בה חלות רוקקין בייקראי. לא יבא אחר, מיהב חוץ בו' – דאמתינן בפרק 'אלו מנחות' (מנחות ע"א.) כל המנחות באות עשה, וזה לא יבא משל חלות ודומשה רוקקין, אלא הכל חלות או הכל רוקקין. מפני שהן קרוב אחד – ששניהם כותפים במנחת. **גמרא** אמר תנור – ואין רבינו אחר רבינו אלא למנחה. דה

מקום, ומסוקים אותו ואופין בתן חלות. רבי יהודה אומר כו' – דרפח מין תנור הוא. מנחת מאפה – כתיב בה חלות רוקקין בייקראי. לא יבא אחר, מיהב חוץ בו' – דאמתינן בפרק 'אלו מנחות' (מנחות ע"א.) כל המנחות באות עשה, וזה לא יבא משל חלות ודומשה רוקקין, אלא הכל חלות או הכל רוקקין. מפני שהן קרוב אחד – ששניהם כותפים במנחת. **גמרא** אמר תנור – ואין רבינו אחר רבינו אלא למנחה. דה

מקום, ומסוקים אותו ואופין בתן חלות. רבי יהודה אומר כו' – דרפח מין תנור הוא. מנחת מאפה – כתיב בה חלות רוקקין בייקראי. לא יבא אחר, מיהב חוץ בו' – דאמתינן בפרק 'אלו מנחות' (מנחות ע"א.) כל המנחות באות עשה, וזה לא יבא משל חלות ודומשה רוקקין, אלא הכל חלות או הכל רוקקין. מפני שהן קרוב אחד – ששניהם כותפים במנחת. **גמרא** אמר תנור – ואין רבינו אחר רבינו אלא למנחה. דה

דאורייתא, אם כן יכול לסמוך אברא? ויש לומר: דברפיך 'כל תפולין' (ובחסד לגא.) מסקינן: דתיבין לסמיכה שתייה דאורייתא. **מספקא** להו – אי על שם כליין נקראו מחבת ומרחשת, שמברשת בני לאורייתא, ונפקי. אי על שם מעשיהו, על שם רוחשה (רוחשת חלב או רוחשת פתים). וכןכו ידענן ק"ל ביוסח אי נימא. אי ארוזשי חלב או ארוזשת פתים – דהא מנח עד שיבא אליהו. כך פירש בקונטרס. ועל עונם נקט לפירוש אי על שם כליין נקראו, דאפילו פסיטא ליה לשם מעשיהו – איבא לוסקי. אי ארוזשי חלב נתבון – ומביא במרחשת, אי ארוזשי הפה – ומביא במחבת. לפיכך נראה דנקט 'על שם כליין' לנמיה. דמספקא ק"ל, אי בלי נדר או למנחה נתבון, ואם תאמר: ואמאי דהא מנחה? ביא מרחשת ומנחת מרחשת מספקא, כדאשכחן לקמן (ק"א.) 'פירשה', ואיני יודע מה פירשה' – שיש לה לומר: דמתייב כגון דאמר 'מנחת הללו או סולת זה למנחת'. אמידו קשה: דלדוקן מנחת הללו – יבא מעתה על חולין, ויקנה מרחשת, ואמר: דאם כלי נדר – דהא הכלי קטן כיון עד לומר: כגון שהפריש מעתה הקדשין למרחשת. כמו שירשרו חבמת הלשון.

א' על שם מעשיהו – לית לה לכתב שמאי הא דאמר רב אשי בריש מביחלת ג"ב. מחבת לשם מרחשת – במנא קא מחשב, ומחשבא במנא לא פסלה. **ובכשרות** אבית פאני – פירש בקונטרס: אלמא, דאין תנור מקדש, מדכשרות אבית פאני, ואין נפלות בירצא. ואין נראה לפרש כן, כדפירשתי בפרק קמא מנחות ג"א. דיותר ומתחיל ריש לקיש, ויש ללמוד: מאי קא מדמיא אפית שתי הלחם ולחם הפנים לאפית מנחת מאפה תנור, האי אמר בסוף 'החבלת' (מנחות נ"א.) 'אמר רבא: 'על מחבת' – תלמוד שמעון כלי, ואי אפי לה מאתמול – איפסלה לה בלינה. דהכי גמי 'מאפה תנור' תיב – תלמודן שבען הכלי, ולמא: דתנור של מנחות – מקדש, אבל שתי הלחם ולחם הפנים – לא מקדש ויש לומר: דברפיך 'דם וטאת' (ובחסד ע"ה.) מוכח דלא היה במקדש אלא דהו תנור של מחבת שהיה לשהי הלחם ולחם הפנים ולמנחות, ולא דמי להדיא 'דחבלת' – דגבי מנחות לא אמר רחנא: עשה מחבת, עשה בתנור, עשה במרחשת. אבל בתביתין אמר רחנא 'על מחבת בשמן תעשה' (ויקרא ב.)

א' על שם מעשיהו – לית לה לכתב שמאי הא דאמר רב אשי בריש מביחלת ג"ב. מחבת לשם מרחשת – במנא קא מחשב, ומחשבא במנא לא פסלה. **ובכשרות** אבית פאני – פירש בקונטרס: אלמא, דאין תנור מקדש, מדכשרות אבית פאני, ואין נפלות בירצא. ואין נראה לפרש כן, כדפירשתי בפרק קמא מנחות ג"א. דיותר ומתחיל ריש לקיש, ויש ללמוד: מאי קא מדמיא אפית שתי הלחם ולחם הפנים לאפית מנחת מאפה תנור, האי אמר בסוף 'החבלת' (מנחות נ"א.) 'אמר רבא: 'על מחבת' – תלמוד שמעון כלי, ואי אפי לה מאתמול – איפסלה לה בלינה. דהכי גמי 'מאפה תנור' תיב – תלמודן שבען הכלי, ולמא: דתנור של מנחות – מקדש, אבל שתי הלחם ולחם הפנים – לא מקדש ויש לומר: דברפיך 'דם וטאת' (ובחסד ע"ה.) מוכח דלא היה במקדש אלא דהו תנור של מחבת שהיה לשהי הלחם ולחם הפנים ולמנחות, ולא דמי להדיא 'דחבלת' – דגבי מנחות לא אמר רחנא: עשה מחבת, עשה בתנור, עשה במרחשת. אבל בתביתין אמר רחנא 'על מחבת בשמן תעשה' (ויקרא ב.)

א' על שם מעשיהו – לית לה לכתב שמאי הא דאמר רב אשי בריש מביחלת ג"ב. מחבת לשם מרחשת – במנא קא מחשב, ומחשבא במנא לא פסלה. **ובכשרות** אבית פאני – פירש בקונטרס: אלמא, דאין תנור מקדש, מדכשרות אבית פאני, ואין נפלות בירצא. ואין נראה לפרש כן, כדפירשתי בפרק קמא מנחות ג"א. דיותר ומתחיל ריש לקיש, ויש ללמוד: מאי קא מדמיא אפית שתי הלחם ולחם הפנים לאפית מנחת מאפה תנור, האי אמר בסוף 'החבלת' (מנחות נ"א.) 'אמר רבא: 'על מחבת' – תלמוד שמעון כלי, ואי אפי לה מאתמול – איפסלה לה בלינה. דהכי גמי 'מאפה תנור' תיב – תלמודן שבען הכלי, ולמא: דתנור של מנחות – מקדש, אבל שתי הלחם ולחם הפנים – לא מקדש ויש לומר: דברפיך 'דם וטאת' (ובחסד ע"ה.) מוכח דלא היה במקדש אלא דהו תנור של מחבת שהיה לשהי הלחם ולחם הפנים ולמנחות, ולא דמי להדיא 'דחבלת' – דגבי מנחות לא אמר רחנא: עשה מחבת, עשה בתנור, עשה במרחשת. אבל בתביתין אמר רחנא 'על מחבת בשמן תעשה' (ויקרא ב.)

א' על שם מעשיהו – לית לה לכתב שמאי הא דאמר רב אשי בריש מביחלת ג"ב. מחבת לשם מרחשת – במנא קא מחשב, ומחשבא במנא לא פסלה. **ובכשרות** אבית פאני – פירש בקונטרס: אלמא, דאין תנור מקדש, מדכשרות אבית פאני, ואין נפלות בירצא. ואין נראה לפרש כן, כדפירשתי בפרק קמא מנחות ג"א. דיותר ומתחיל ריש לקיש, ויש ללמוד: מאי קא מדמיא אפית שתי הלחם ולחם הפנים לאפית מנחת מאפה תנור, האי אמר בסוף 'החבלת' (מנחות נ"א.) 'אמר רבא: 'על מחבת' – תלמוד שמעון כלי, ואי אפי לה מאתמול – איפסלה לה בלינה. דהכי גמי 'מאפה תנור' תיב – תלמודן שבען הכלי, ולמא: דתנור של מנחות – מקדש, אבל שתי הלחם ולחם הפנים – לא מקדש ויש לומר: דברפיך 'דם וטאת' (ובחסד ע"ה.) מוכח דלא היה במקדש אלא דהו תנור של מחבת שהיה לשהי הלחם ולחם הפנים ולמנחות, ולא דמי להדיא 'דחבלת' – דגבי מנחות לא אמר רחנא: עשה מחבת, עשה בתנור, עשה במרחשת. אבל בתביתין אמר רחנא 'על מחבת בשמן תעשה' (ויקרא ב.)

א' על שם מעשיהו – לית לה לכתב שמאי הא דאמר רב אשי בריש מביחלת ג"ב. מחבת לשם מרחשת – במנא קא מחשב, ומחשבא במנא לא פסלה. **ובכשרות** אבית פאני – פירש בקונטרס: אלמא, דאין תנור מקדש, מדכשרות אבית פאני, ואין נפלות בירצא. ואין נראה לפרש כן, כדפירשתי בפרק קמא מנחות ג"א. דיותר ומתחיל ריש לקיש, ויש ללמוד: מאי קא מדמיא אפית שתי הלחם ולחם הפנים לאפית מנחת מאפה תנור, האי אמר בסוף 'החבלת' (מנחות נ"א.) 'אמר רבא: 'על מחבת' – תלמוד שמעון כלי, ואי אפי לה מאתמול – איפסלה לה בלינה. דהכי גמי 'מאפה תנור' תיב – תלמודן שבען הכלי, ולמא: דתנור של מנחות – מקדש, אבל שתי הלחם ולחם הפנים – לא מקדש ויש לומר: דברפיך 'דם וטאת' (ובחסד ע"ה.) מוכח דלא היה במקדש אלא דהו תנור של מחבת שהיה לשהי הלחם ולחם הפנים ולמנחות, ולא דמי להדיא 'דחבלת' – דגבי מנחות לא אמר רחנא: עשה מחבת, עשה בתנור, עשה במרחשת. אבל בתביתין אמר רחנא 'על מחבת בשמן תעשה' (ויקרא ב.)

א' על שם מעשיהו – לית לה לכתב שמאי הא דאמר רב אשי בריש מביחלת ג"ב. מחבת לשם מרחשת – במנא קא מחשב, ומחשבא במנא לא פסלה. **ובכשרות** אבית פאני – פירש בקונטרס: אלמא, דאין תנור מקדש, מדכשרות אבית פאני, ואין נפלות בירצא. ואין נראה לפרש כן, כדפירשתי בפרק קמא מנחות ג"א. דיותר ומתחיל ריש לקיש, ויש ללמוד: מאי קא מדמיא אפית שתי הלחם ולחם הפנים לאפית מנחת מאפה תנור, האי אמר בסוף 'החבלת' (מנחות נ"א.) 'אמר רבא: 'על מחבת' – תלמוד שמעון כלי, ואי אפי לה מאתמול – איפסלה לה בלינה. דהכי גמי 'מאפה תנור' תיב – תלמודן שבען הכלי, ולמא: דתנור של מנחות – מקדש, אבל שתי הלחם ולחם הפנים – לא מקדש ויש לומר: דברפיך 'דם וטאת' (ובחסד ע"ה.) מוכח דלא היה במקדש אלא דהו תנור של מחבת שהיה לשהי הלחם ולחם הפנים ולמנחות, ולא דמי להדיא 'דחבלת' – דגבי מנחות לא אמר רחנא: עשה מחבת, עשה בתנור, עשה במרחשת. אבל בתביתין אמר רחנא 'על מחבת בשמן תעשה' (ויקרא ב.)

ובי

מנחות. פרק חמישי – כל המנחות דף סג עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינדלץ)" רש"י

1 ובי נאמר קרבן קרבן – אחד לחלות ואחד לרקוקו, דלדידי שמענו דשני קרבנות
 2 הם. והלא לא נאמר אלא קרבן אחד – ואן על פי כל כתב בו שני מינין – אלמא,
 3 שנתון נקראין קרבן אחד. וכולן – דלאחר אפייתן פותחן ומערבן עד שחזרוין לסלתן,
 4 כדאמר ב"אלו מנחות" (מנחות עה.א). ואחד כך בוללן באחת בשמן. ורבי יוסי בריבי
 5 יהודה מאבות בבירא ליה – כדמפרש לקמן. מה
 6 וכל האמור למטה שני מינין – נעשה במרחשת
 7 ובמחבת – שתי מינין קרבן דוא, ואם הביא
 8 מחצה מזה ומחצה מזה – לא יצא. וכול מנחה
 9 בלולה בשמן וחיירביה – שני מינין הן. איא כל
 10 וכו' – שני מינין הן. כלומר, "הלות" ורקוקו
 11 האמורים ב"ויקרא" – שני מינין, ואין מוצטרפין.
 12 שפיר קאמר רבי שמעון – וכו' נאמר "קרבן"
 13 "קרבן". בשמן בשמן – הפסיק הענין – שאין
 14 באן באחת. ורבי שמעון אבר קר' – אי לא
 15 כרת "בשמן" לכל דהו. הוה אמינא – והאל
 16 ואן הפסק – דוקא קאמר: מחצה חלות ומחצה
 17 רקוקו. איבא בנייהו דיעבר – לרבי יהודה,
 18 דליף טעמא מ"קרבן" אחד – דיעבר, שרית.
 19 לרבי יוסי, דליף מ"בלולה וחיירביה" – כי דרבי
 20 ד"בלולה" דהיא מנחת גבה, וחיירביה דהיא
 21 מנחת חוטא. אפילו דיעבר ארעבן – פסולת.
 22 כדאמר (ויקרא ה) "לא ישים עליה שמן", ואם
 23 שם – פסולת. הכי נמי, חלות ורקוקו, דיעבר
 24 – לא.

הדרן עלך כל המנחות

25 **משנה** רבי ישמעאל אומר עשירי היה
 26 בא בשבת בו' – אם חל ששה
 27 עשר לזהית בשבת – דהה עומר בא עשרון
 28 משלשה סאין. שהו קורבין שלשה סאין
 29 ושערים, ומניפין אותן בנפת, עד שמיניפין אותן
 30 עד עשרון מוכרח. והכול – אם חל ששה
 31 עשר בחול – קוצרין חמשה סאין, ומניפין
 32 מכל סאה מעט. אותו סלה דק הירצא ראשון,
 33 שהו מוכרח. ומציאין מן חמש סאין עשרון,
 34 כדכתוב (שמות טו) "והעומר עשירית האפה
 35 הוא". בשלשה – בשלשה מגלות – לפיכך
 36 הדבר מפני הביטוי. **גמרא** אפילו
 37 בשבת נמי – ליתיה, דהא דוד שבת, כדמפרש
 38 בסוף פירקין. בלא שירא – שאינו עריך
 39 לפתו כל כך. כמירא – שינפו פעמים הרבה.
 40 בחול מיתנין חמשה רביעי שביתא מילתא
 41 – כך כרובתא דרבה, דהוה עשרון מוכרח טפי
 42 שאין מציאין מכל סאה אלא מעט, אותו סלה
 43 דק הירצא ראשון. מוכב שירבה במלאכה את
 44 – מוכב שיהלל פעמים הרבה שבת במלאכה
 45 אתה, כגון שירקו השלש סאין פעמים הרבה.
 46 ואל ירבה במלאכות הרבה – שיקרו יורה
 47 ויברור ויטון וירקו שתי סאין יותר. עד החוה – שיכול להציא את האמורים. לא שרינין – יותר בשבת. ביוון קרישם – חציו מופשט ועומד כך עד הלילה. דומה בבבילה. אבל

1 **רבי** ישמעאל והבבאי אומרין: אחד שבת ואחד חול משלש היה בא – שבת, ומורה רבי
 2 ישמעאל, מוכר ברשא. ובסוף פרק קמא דסוכה (כא.) ופליגי רבי אליעזר ורבנן
 3 במזולת, ואמר רבא: בגזולה – דבולי עלמא לא פליגי דסתמא לסיכור, כי פליגי – בקטנה.
 4 ומשקי אביי: אי הכי, "אחת גזולה ואחת קטנה" "אחת קטנה ואחת גזולה" מבעי ליה –
 5 אין גיזא או גזולה, ואיפכא נרשינן, כדמנכח
 6 הכא. וההוא דמודו רבנן, מבעי ליה למתני
 7 ברישא. וכן הדיא חנן בפרק בתרא דראש השנה
 8 (כט.ב.) אחת יבינה ואחת כל מקום שיש בו בית
 9 דין.
 10 **מפשיט** את הפסח עד החוה – דרך רגלי
 11 מתחיל, והולק ומפשיט עד החוה
 12 לישול אמירור. ולא דמי להדיא דהנאי בבכורות
 13 בפרק "כל פסולי הדימוקדיש" (ג.ב.) ובתמורה
 14 אפיק "ולק חטאת" (כ.ב.) אין מרגילין ביום טוב.
 15 ואין מרגילין בבכור, דהתם – במפשיטו לעשות
 16 נוד שלם, וצריך להוציא רגליו מצוארו. ולא
 17 דוקא נקט פסח הכא, דבכל קרבן ציבור של שבת
 18 הוה מצי לאשמעינן. ונקט פסח לרבותא: אף על
 19 פי שיש פסחים מרובים. ונראין מוטילין בבבילה. אי
 20 נמי: משום רבותא דרבנן, דאפילו לצורך יחיד
 21 התיירו. אי נמי: דוקא בפסח שרר רבנן. דהושע
 22 שלא יתקבל בהשה, משום דעיקרו לאבילה. שחט

16 הנה אמינא: דוקא מצינה חלות ומצינה רקוקו, אבל חלות לחיירביה ורקוקו לחיירביה –
 17 אימא: לא, קא משמע לן. רבי יוסי בריבי יהודה, היינו אבויא: איבא בנייהו, דאי עבר.

הדרן עלך כל המנחות

18 **רבי** ישמעאל אומר: עומר היה בא בשבת משלש סאין, ויחול – מחמש. והבבאי אומרין:
 19 אחד שבת ואחד חול – משלש היה בא. רבי חינאי סגן הכהנים אומר: בשבת היה
 20 נקצר ביחוד, ובמגל אחד ובקופה אחת, ויחול – בשלשה, בשלש קופות ושלש מגלות.
 21 והבבאי אומרין: אחד שבת ואחד חול – בשלשה, בשלש קופות ובשלש מגלות. **גמרא**
 22 ולא שניא בחול ולא שניא בשבת, אלא רבי ישמעאל מאי קסבר? אי קסבר: עשרון מוכרח
 23 לא אתי אלא מחמש, אפילו בשבת נמו' או משלש אתי, אפילו בחול נמו' אמר רבא,
 24 קסבר רבי ישמעאל: עשרון מוכרח בלא מירחא אתי מחמש, כמירחא אתי משלש. בחול
 25 מיתנין מחמש, דהכי שביחא מילתא. בשבת – מוכב שירבה במלאכה אחת בהקדשה,
 26 ואל ירבה במלאכות הרבה. אמר רבה: רבי ישמעאל ורבי ישמעאל גנו של רבי יוחנן
 27 בן ברוקה אמרו דבר אחד. דתניא: ארבעה עשר שחל להיות בשבת – מפשיט את
 28 הפסח עד החוה, דברי רבי ישמעאל. גנו של רבי יוחנן בן ברוקה. והבבאי אומרין: עד
 29 שפשיט את בולו. מי לא אמר רבי ישמעאל רבי של רבי יוחנן בן ברוקה התם: כל
 30 הויבא דאפשי, לא טריחין? הכא נמי ביוון דאפשי, לא טריחין. מפאי? הלימא עד פאן
 31 לא קאמר רבי ישמעאל הכא, אלא הלימא ביוון קדשים, אבל התם דאיבא ביוון קדשים,
 32 אימא

ויברור ויטון וירקו שתי סאין יותר. עד החוה – שיכול להציא את האמורים. לא שרינין – יותר בשבת. ביוון קרישם – חציו מופשט ועומד כך עד הלילה. דומה בבבילה. אבל

מנחות. פרק שישי - רבי ישמעאל דף סד עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 רנז
 רש"י

1 אב - גבי עמק דלא איתעביד צורך גבוה, כדאמרין (רבי ישמעאל) לעיל דבמש
 2 שבוא מילתא פסי - אימא: כרבנן סבירא ליה, דאמר דבשבת עבדין כל מה דבעי
 3 ליה כבחול, וזה הוא בעי טפי - עברין, ובחול - בשלשה. אבל תם - מילתיה דרבי
 4 תנאי, דאביא פרומו מילתא שביעה גבי אדם טפי מבידוי - אימא: רבי ישמעאל
 5 כרבנן סבירא ליה, עברין בשלשה בלתי פליס
 6 הדבר שקצירת העומר מוציא משה עשה עש
 7 בנין, מפני הביתוס שאומרים אין העומר
 8 בא אלא באחד בשבת. אבל הכא - לגבי
 9 שלש סאק - לא איתעביד צורך גבוה בחלכות
 10 אליבא דרבי ישמעאל, דקאמר בתמשי שבחא
 11 מילתא. בין שניאה הלכנה בעליל - לכל
 12 העולם. אם נראה בעליל אין מחללין עליו
 13 את השבת - ולכן ולתמיד לבית דין
 14 אין צריך. כיון דבעול נראה - בית דין נמי
 15 הראיה. אבל תנאי - בני לגבה, דאיבא כמשיל
 16 לעמוד, אלא קא דומען גלא דראה בעליל, ואבטרי
 17 העדים: כמו שראינוהו אנו, כן ראוהו בני דין.
 18 ולא נחלל שבת. ואיבא כמשול, דלא דא
 19 חדש נקבע חלכותו. דליבא צורך גבוה -
 20 דאנו קרבן, ולא ניתנה שבת לדחות אתו דחייס
 21 משום דבר אחר. אבל הכא דאיבא צורך גבוה
 22 דהמשל שבחא מילתא. וניתנה שבת לדחות
 23 אצל בעול סאק, ונגז דרדהו מפני השלש
 24 נדחית נמי אצל החמש. שהם בשבת שהי
 25 המאות של ציבור - כגון חדר מן שיערי
 26 עבודה וזה השעיר רגל בשבת שבתוך הרגל.
 27 ציב על השעיר - וטאתו, ושגגה וזאת
 28 כסבור. מותר לשוחטן בשבת, הואיל ושל
 29 ציבור הוא. וטעה, דכיון דרשת ארשת - ות
 30 לא חיי אדם לצבור. ואפילו נתפטר בשניה
 31 כן שגשפר דם הראשונה לאתר שחטת
 32 שנה, דאיבא למיטה לפרטיה לגמרי, משום
 33 דקמיתא ברשות שחט, אף על גב דסוף לא
 34 כפר אלא בשניה, ושכיה נמי הואיל ובה כפר -
 35 ליפטר עליה. אפילו הכי, חייב - אשניה, ופטור
 36 הראשונה, דבתר שחטתא אוליק, אפילו
 37 נמצאת הראשונה בחושה - קודם שחטת
 38 שנה, ואיבא משום (מלביא א' הקדירוהו כג'
 39 לפתח, ושחט שניה - דחייב - לפניו - בשבת,
 40 לא יקר - וזה אפילו בחתולה אמרין לו
 41 לאתר שחטת בחושה הבא שמינה בחתולה
 42 ושחוט. כפי בחושה - ממילתא קמיתא דרבה.
 43 ואיבעית אימא - לא קמיתא ובי אמרה
 44 וסמי רבה מניה. כגמי עינין - מחתולה היה
 45 נראית שמינה, והטאת והדמיה ומשחבת חושה
 46 ומעיקא כי שחט לשניה, לא שחטה ברשות
 47 דדא עדיק אל נמצאת ראשונה בחושה. מתי
 48 - ואליבא דרבה כמשיל, לה דפטור הכי
 49 דנמצאת ראשונה בחושה קודם שניה. הכא
 50 מאי? לא יסוריא קמיתין - כי שחט שניה -
 51 מילתיה קמיתין, דרשיין לא נדעו על בחושה
 52 וראשונה. אלא יאסוריא איבירך - לא דוקא
 53 דדא שחט. אגו סבור מותר לעשות, הואיל ושל
 54 ציבור הוא. ואלא לרשותא אסוריה איבירך. בתר
 55 מעשה - ואיגלא למפטר דשפיר עבד. לא
 56 הינו דרבה ורבי - כלומר, לתרתייהו חייב
 57 דבתר משחבת אוליק, דעד כאן לא פטר
 58 רבה, מלא כיון דשמעו טבעו תינק - איבא
 59 למימה: מחשבתו כיון איתעיק הואי. לאו הינו
 60 פלוגתייהו - כלומר, דרבה - פטור, ולרבי -
 61 לא שמת. והאי נקט "שמע" - לאשמועינן דאפילו שמע כי העלה דגים בלא תינק - חייב. הולא שאמרוהו ליערית - ואם יאכל אתה - ירפא. ואפילו
 62 בזה אחי' זה - דבולן למצוה נתכותו - פטורין, דהריוו לחולה - משובת. עוקן = גב שהוא תולה בו. דקפסמס קצירה - דאין קצר אלא תלשה אחת.

1 **שחט** שתי טמאות של ציבור - לא נקט עולות, משום דאפילו עולות טובא, (כמו
 2 שפירשת), אבל טמאות ליבא אלא אתר ברוב פרימיהם. **דאיבא** נתפבר בשניה -
 3 לא דמיא לבקיעא דבסמך בתר מחשבתו אולינן או בתר מעשיו - דהתם אם יבא אליהו
 4 ויאמר שהיא בחושה בניי מעיים, היה מביא שמינה. ולא דמי נמי לטעה דבר מזה ועשה
 5 מצוה. **להעלות** דגים חללה דגים ותוקרבא
 6 אמר ריב - לא דמי לאפיה מום סוב דחיל
 7 דבפרק 'אלו עברין' (פסחים מה). דפטורין,
 8 מימעס 'הואיל ומקצתו ליה אורחין, ותימא אבא
 9 בגמ' הואיל ופטור ליה איתעוק, פטור נמי אדגים -
 10 דהתם הוא דאפיהו חויא לצורך יום טוב, אבל
 11 בבת דגים לא חויא בשבת. **שתיים** מיתעין
 12 בו - לא מצי למיפשטה מהא דרנאי בפרק שני
 13 דביצה (ז'א), ממלאה אשה קודיה בשו, אף על
 14 פי שאנה צריכה אלא לחתיכה אחת. ממלא
 15 נחתום חבית של שמים, אף על פי שאינו צריך אלא
 16 לחתום אחד - ודביים בזה קולא, לא חישינן. לא
 17 דמי לשבת, דלא ניתן לדחות. הוא נמי דשרינן גבי
 18 ניקא דאשפרך תמימה לחתום אגב אימיה
 19 בעירובין (סחא) - היינו על ידי גוי, כדפירש שם
 20 בקבוצים, וכן (פרש"י רבינו תנאל, ואפילו מיידי
 21 על ידי ישראל, נחא, דהבא ליבא אלא אסורא
 22 דרבנן, ובמקום מילה דחיי גופא דחייא שבת -
 23 לא נזכר.

1 **אימא** לך פרבנן סבירא ליה! **אי נמי, עד פאן לא**
 2 **קאמר רבי ישמעאל** בנו של רבי יוחנן בן ברוקאי תתם,
 3 **אלא דאיתעביד ליה צורך גבוה ולא צריך אחר**
 4 **לצורך שבת - אימא פרבנן סבירא ליה! אלא אמר**
 5 **רבה: רבי ישמעאל ורבי הנינא סגן הפהנים אמרו:**
 6 **דבר אחר. דתנן, רבי הנינא סגן הפהנים אמר:**
 7 **שבת נקצר ביהודי, כמגל אחד ובקופה אחת,**
 8 **ובחול - בשלשה, בשלש קופות ובשלש מגלות.**
 9 **ותכמים ואמורים: אחד שבת ואחד חול - בשלש**
 10 **קופות ובשלש מגלות. מי לא קאמר רבי הנינא סגן**
 11 **הפהנים תתם: פון דאפשר - לא תרחינן? הכא**
 12 **נמי, פון דאפשר - לא תרחינן. - מפיאי? דלמא**
 13 **עד פאן לא קאמר רבי ישמעאל הכא, אלא דליבא**
 14 **פרסומי מילתא, אכל תתם דאיבא פרומוי מילתא**
 15 **- אימא פרבנן סבירא ליה! אי נמי, עד פאן לא**
 16 **קאמר רבי הנינא סגן הפהנים תתם, דאי**
 17 **בחד אי בשלשה צורך גבוה מיתעביד פהלקתו, אבל הכא דלא איתעביד פהלקתו צורך**
 18 **גבוה - אימא פרבנן סבירא ליה! אלא אמר רב אשי: רבי ישמעאל ורבי יוסי אמרו דבר**
 19 **אחד. דתנן: בין שפראה בעליל ובין שלא נראה בעליל - מחללין עליו את השבת. רבי**
 20 **יוסי אמר: אם נראה בעליל - אין מחללין עליו את השבת. מי לא אמר רבי יוסי תתם:**
 21 **פון דאפשר - לא תרחינן? הכא נמי פון דאפשר - לא תרחינן. - מפיאי? דלמא עד פאן**
 22 **לא קאמר רבי ישמעאל הכא, אלא דליבא נמצאת אתה מכשילן לעתיד, אבל תתם**
 23 **דנמצאת אתה מכשילן לעתיד לבא - אימא פרבנן סבירא ליה! אי נמי, עד פאן לא קאמר**
 24 **רבי יוסי תתם, אלא דליבא צורך גבוה ולא ניתנה שבת לדחות, אבל הכא דאיבא צורך**
 25 **גבוה וניתנה שבת לדחות - אימא פרבנן סבירא ליה. אימא: שחט שתי טמאות של ציבור**
 26 **ואינו צריך אלא אחת - אמר רבה, ואיתמיא רבי אמי: חייב על השניה, ופטור על הראשונה.**
 27 **ואפילו נתפבר לו בשניה, ואפילו נמצאת ראשונה בחושה, וזי אמר רבה הכי? והא אמר**
 28 **רבה: הוי לקניו שתי טמאות, אחת שמינה ואחת פחושא, שחט שמינה ואחר כך שחט**
 29 **פחושא - חייב. פחושא ואחר כך שמינה - פטור. ולא עוד, אלא שאמורים לו: הכא שמינה**
 30 **לכתחלה ושחטו! איבעית אימא: סמי פחושא מקפיהתא. ואיבעית אימא: ההיא רבי אמי**
 31 **אמרה. אמר ליה רבינא לרב אשי: נמצאת הראשונה בחושה כגמי מעינין, מהו? בתר מחשבתו**
 32 **אולינן ונבדא לאיפסרא קא מיפיון. או דלמא, בתר מעשיו אולינן? אמר ליה: לאו הינו דרבה**
 33 **ורבא? דאימיה: שמע שפבע תינוק כים, ופרש מצודה לתעלות דגים, ותעלה דגים - חייב.**
 34 **לתעלות דגים ותעלה דגים ותינק - רבא אמר: חייב, ורבא אמר: פטור. ועד פאן רבא לא קא**
 35 **פטור, אלא פון דשמעו, אמרינן נמי דעמיה איתניוק, אבל לא שמע - לא. ואיבא דאמרי, אמר**
 36 **ליה: היינו פלוגתייהו דרבה ורבא. דאימיה: שמע שפבע תינוק כים, ופרש מצודה לתעלות**
 37 **דגים ותעלה דגים - חייב. לתעלות דגים ותעלה תינוק ודגים - רבא אמר: פטור, ורבא אמר:**
 38 **חייב. רבא אמר פטור, וזל בתר מעשיו. ורבא אמר חייב, וזל בתר מחשבתו. אמר רבה:**
 39 **הולא שאמרוהו לגרונרת אחת, ורצו עשרה בני אדם והביאו עשרה גרונרות בבת אחת -**
 40 **פטורין, אפילו בזה אחר זה, אפילו קדם ותברא בראשונה. כעי רבא: הולא שאמרוהו לשתי**
 41 **גרונרות, ויש שתי גרונרות בשתי עוקצין ושלש בעוקצין אחת, הי מנייהו מיתנינן? שתיים**
 42 **מיתנינן, דהווי ליה. או דלמא, שלש מיתנינן, דקא מנעמא צדיקה? פשיטא שלש מיתנינן,**
 43 **ועד**

60 פלוגתייהו - כלומר, דרבה - פטור, ולרבי -
 61 לא שמת. והאי נקט "שמע" - לאשמועינן דאפילו שמע כי העלה דגים בלא תינק - חייב. הולא שאמרוהו ליערית - ואם יאכל אתה - ירפא. ואפילו
 62 בזה אחי' זה - דבולן למצוה נתכותו - פטורין, דהריוו לחולה - משובת. עוקן = גב שהוא תולה בו. דקפסמס קצירה - דאין קצר אלא תלשה אחת.

1 **משום** כרמל - "תקריב" - פירושו רך ומלא, ואין לו גורעין ומוסיפין באמזעו תיבה,
 2 דהיי כמו "שעלה" - "שעלה", **איבעית** אימא אין מעבירין על המצות -
 3 בפרק "איהוה מקומן" (נחום מזא.) בגיב פריס הפנימיים, דתגן שירי דהם היה שופר על
 4 יסוד מערבי של מבה החינוך, מפרש בגמרא: מאי טעמא? דאמר קרא "אי יסוד מבה
 5 העולה אשר פתח אתל מועד" - הווא דפגע

6 ברישא. פירש בקונטרס: דמאשר פתח אוהל
 7 מועד' דרשי, דמשמע: יסוד שבגג הפתח, והוה
 8 מערבי של מבה שהוא כנגד פתח החיכל. ו
 9 גרסין "הווא דפגע ברישא", דמשמע: משמע
 10 שאין מעבירין על המצות. ופירושו: נראה.
 11 מקדמון (נחום גזא.) בגיב שירי דהם של תנא
 12 היתובי החידי, רבי ישמעאל אומי: הוה חוה יסוד
 13 מערבי, דקסבר: ילמד סתום מן המדפוש ומחטאת
 14 פנימין - משמע, דמדפוש בהדיא, ועוד ולמאן
 15 דאמר (סם): יסוד דרומי קאמר, ולמד ירידתו
 16 מן הבבש דמיתאנו מן החיכל, מתיבן פשוט לו
 17 זה יותר מזה? ועוד אמר בפרק "קדשי קדשים"
 18 (שם נחג.) שיריים בהדיא כתיב בדו "אשר פתח
 19 אתל מועד", היתוח קשיא: הווא נופח למת'
 20 יל קרא? תיפוק ליה דאין מעבירין על המצות
 21 כדאשכחן הבא ונכפף שליש דיומא (גזא.)
 22 דפריך: מאי שדדיב מורדות צפונית ברישא
 23 וכו', ונבי דישון מןהפני המצותה אמרינן
 24 (ירושון) דמזבח קודם משום ד'אין מעבירין, וכן
 25 עברי דרעא אנטופתא אסורו ומתריץ: בן
 26 שייך 'אין מעבירין על המצות' אלא כבש שתי
 27 מצות לפניו, כגון דישון מבה המצורה, אשר כגון
 28 מצות קרנת שאין ידוע מתיבן יתחיל, וכן כרך
 29 דשמעתין שנטול מן הקרוב, אבל לקבע מקום
 30 אשפית שיריים - לא קבע מהאי טעמא, אי
 31 לא דגלי קרא בהדיא.

32 **א"ר** ארם אשר ילמד את בנו הבנת יונית
 33 וכו' - הווא דמשמע לקמן בסוף פ'ו
 34 ה'לחם' (גטג.) שם שלמד כל הנהרה, כגון
 35 כל דמאן בן אחוהו של רבי ישמעאל שרי, אי
 36 לא משום תרביית "לא ימוש". ולמאן דאמר'
 37 אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שבע שרית
 38 וערביה - קים מצות "לא ימוש", משמע
 39 דשרית היינו היבא דאיבא עורך, דרמאן היה
 40 קרוב למלכות, כדאשכחן בסוטה (מטב.) דשל
 41 בית רב. וגמליאל התירו להם ללמוד הבנת
 42 יונית מפני שקרובין למלכות, ומה שלא התיר
 43 לו רבי ישמעאל - אשנא לא היה כל שמואל
 44 עור ציבור כמו מרבן מגמליאל, ורבינו שמואל
 45 מפרש: דקודם גזירה היה, ואי אפשר להיות,
 46 דרבי ישמעאל - לארז חרובן היה, שדרא
 47 רבי יהושע, בפרק "התקין" (גיטין נחא.) ותיקן
 48 היה, ואפילו רבי ישמעאל ארז שרית שמעיה ארז
 49 מאה שנה, ומלכות בית חשמונאי קדמו טובא, כדאיבא בפרק קמא דעבודה זרה (טא.) דמלכות בית חשמונאי פסק בפני הבית מאה ושלש שעמד הורדוס, ואם האמר'
 50 והלא בפולמוס של טיטוס גזרו, כדאיבא בפרק בתרא דסוטה (מטא.) דגזרו על עריות כלות, ושלא ילמד אדם את בנו הבנת יונית, ופולמוס של טיטוס היה בשעת
 51 חרובן, ומלכות בית חשמונאי קדמו טובא, כדאיבא בפרק קמא דעבודה זרה (טא.) דמלכות בית חשמונאי פסק בפני הבית מאה ושלש וחמירי הרב רבנן עיקר רבינו שמעון;
 52 דמעיקרא גזרו, ולא קיבלו מנייהו, ובסוף גזרו וקיבלו מנייהו, ועד י"ש לומר: דמעיקרא קאי "בארז" בעלמא, ואי בעי לקבולי עליה לטותא דרבנן - שייך, ובלתיקן גזרו
 53 ואסרו לגמרי, ומיחו קשה: דמאן אמרינן (שבתות לזא.) "ארוז" - בו קללה, בו נדוי, **ועל** אותה שעה ששנו משה שבא עומר מנגות צירפין - בירושלמי שקטלים פרק
 54 חמישי הלכה ב' תני לה איידך עובדא שפעם אחת נשדפה ארץ ישראל בו, ובמסכת ערוית (פרק שיש ששנו טא) תניא עובדא דהבא על ההוא דרמדי של חור קרב
 55 בארבע שנות, ורשי פירש ב'רפתל השרד' (ברכות ב') דבימי שלמה היה כשנשא בת פרעה, שיש על ארבע שנות, והיו מפתחות של בית דמקדש שתי מראשנותיו,
 56 והכי נמי איבא בפסיקא, **אמר** לזו מרדכי - פירש בקונטרס הווא מרדכי שהיה בימי אחשורוש, ותימה הוא לומר שהארץ ימים כל כך, ונראה על שם מרדכי
 57 דראשון והו קראין המצוננים על שמו, לפי שאינם מנמים אלא בקיאים בעלי שכל ומדע, **אמריבא** - פירש בקונטרס: חור שבמנות הדלת, שחתיבין בו הבריה לנעיל,
 58 וכן פירש בקראין, ועד י"ש לפרש: סיבא - קבר, כמו (מגילה טא.) מאבולא עד סיבא, ועד י"ש לפרש: מקום סכר הנהר, כמו (שעיה יט) "עושי שכר אבוי נפש,
 בעלי

רעך כן לא קאמר רבי ישמעאל - במתניתין למיכר קטע התבואה, אלא משום
 רבי שמעון באבילה - כלומר, בתבואה ממוענת קצירה - ולא קטע אלא שלשה סאיך,
 אבל תבא, דכי ממוענ בתנאה דאביל, מופש בקצירה, דתליש שתי עוקצין - לא אמר
 דלמעט באביל. **משנה** (בשלהש) כשלהש מנלות) לא כיבר - לא בישר כל צרכו.

1 **דער** פאן לא קאמר רבי ישמעאל התם, אלא דכי
 2 **ממעט** פאכילה, קא ממעט קצירה, אכל הקא, דכי
 3 **קא** ממעט פאכילה, קא מפשא קצירה - ודאי שלש
 4 מיתותיו. **משנה** מצות העומר להביא מן הקרוב, לא
 5 **גיפר** הקרוב לירושלים - מביאין אותו מכל מקום.
 6 **מעשה** שבא העומר מנגות צירפין, ושתי הלחם -
 7 **מבקעת** עין סוכר. **גמרא** מאי טעמא? ואיבעית
 8 **אימא:** משום "פרגל". **ואיבעית** אימא: משום ד'אין
 9 מעבירין על המצות. **"מעשה** שבא [העומר] מנגות
 10 צירפין", תנו רבנן: **לשצרו** מלכי בית חשמונאי זה
 11 **על** זה, והיה הורקנוס מבחין וארסטובלוס מנפנים.
 12 **ככל** יום ויום היה משלשילן לתן דיגרון בקופה,
 13 **ובעילין** לתן המדין. היה שם וכן אחד שיהיה מפור
 14 **בחכמת** יונית, לעו להם בחכמת יונית, אמר לתן:
 15 **כל** זמן שעסקונו בעבודה - אין נמסרין בידכם, למחר
 16 **שלשלו** לתן דיגרון בקופה, והעלו לתן חויר, כיון
 17 **שהגיע** לחצי חומה, געץ צפרניו בחומה, וגדעועה
 18 **פרץ** ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות
 19 **פרסה**, בארמה שעה אמרו: אורז שירד חויר,
 20 **אורזו** שלמדו בנו חכמת יונית, ועל ארבע שעה
 21 **שנינו** מעשה שבא עומר מנגות צירפין, ושתי הלחם
 22 **מבקעת** עין סוכר, כי מטא עומר, לא הוה ידעי
 23 **מתיבא** אייתי עומר, אכרוו. אתא ההוא הרשא,
 24 **אותוב** תדא דא אמריא ותדא דיהא אצריפא, אמר
 25 **להו** מרדכי: מי איבא דוכתא דשמה? מנגות צירפין"
 26 או "צירפין מנגות" ברוקו ואשכחיה. כי פגי לאתוי שתי הלחם, לא הוה ידעי מתיבא
 27 לאתוי, אכרוו, אתא ההוא גברא הרשא, אותיב יהיה אעניה, ותדא ידא אסיבא. אמר
 28 להו מרדכי: ומי איבא דוכתא דשמה? עין סוכר" או "סוכר עין"? ברוקו ואשכחו,
 29 הנהו שלש גישים דאייתי שלש קנין, תדא אמרה "ליובתי", ותדא אמרה "למית",
 30 ותדא אמרה "לעונתי". סבור משה: "ובתי" - זכה ממש, "למית" - למיתו ממש,
 31 "לעונתי" - לעונתה, דכיליהו, תדא תפאת ותדא עולה. אמר להו מרדכי: שפאם בוב
 32 סיבנה? שפאם בוב סיבנה? שפאם בעניה סיבנה, דכיליהו עולות וניחו? ברוקו ואשכחו,
 33 והיינו

1 הוה ידעי, שפאם בוב סיבנה? שפאם בעניה סיבנה, דכיליהו עולות וניחו? ברוקו ואשכחו,
 2 והיינו

מנחות. פרק שישי - רבי ישמעאל דף סה עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
רצא
 רש"י

1 **בעלי כשפים** - פירש רב האי גאון כדי לידע את חז"ק, כדאמרין: העשה מעשה -
 2 חיבי, דאחוז העינים - פטור. והיינו לקאמר רבי אליעזר כוסן "אביב מיתות" (סנהדרין
 3 סה.א.) שאני שונה שלש מאות הלכות בנטיעת קישואן, וכדאמרין נמי: אבל אתה למד
 4 לחבין ולהורות. **ויוודעם** כשבעים לשון - סוף "אחר דניי ממונות" (שם ט.ב.) שמע
 5 לטון כשבעים (חדת) לרבר, ואחד לשמונת ואמה
 6 רביעית אמן לעמלה הימנה. ריבולו סנהדרין -
 7 לא כולו ממש. ר'אין מושיבין סנהדרין - לאו
 8 א"כולדו? קאי. אי ימייהו - חכם - לדיני ממונות,
 9 והבא - לדיני נפשות. ולא סגי כשבעים לשלושה,
 10 ולכמה דברים צריך סנהדין גדולה, כמו לוקן
 11 ממרא ולוקן את השבת ועיר הירושלם. דבעי כשבעים
 12 ואחד. **אריין** תיבת אל להתענותה ומקצתן
 13 דלא למספר - משמע שכולן אסורים בתענית,
 14 בגרס בסוף "סדר תעניות כיצד" (תענית י"א.) כל
 15 שארציו בספר אסור - בתענית מותר, ליתא.
 16 דאי מיחסר בהספד - כל שכן בתענית. כרמשיע
 17 הבא. אלא דכ"י גרסינן: "כל שארציו בתענית
 18 אסור". בהספד מותר. ומתניין דהתם נמי
 19 דכ"י מוכיח, ומתניין בידלא למספר" כבידאל
 20 להתענותה. וכי נקט דהתם "כל שארציו", וכ"י נמי
 21 הוה מצי למנקט "כל לשפדני". דאי אמרת: לפניו
 22 הוה בתענית בין בהספד אסור. אם כן למי ל'
 23 שיהא מוטל בין שני ימים טובים.

24 **מריש** ירחא דניסן ועד תמיאת איתוקם מבידאל
 25 דלא למספר - בין הירגיסא מבידאל
 26 הספרים. ובקונטרס פירש תנעם דלא וריא שזחה
 27 בשל עצרת בשל תמיד. משום דבעצרת לא
 28 היהוה שום ראיא לדברי ביתוסין, אבל תמיד
 29 היהוה קצת ראיא לדבריהם. ותרתינו מטרש לקנן,
 30 ולהכי אסור אפילו למספר. ובסוף "סדר תעניות
 31 כיצד" (ט.ב.) כתובת הירגיסא דהתף: "איתוקם
 32 תמידי - די לא להתענות. איתוקם
 33 דשבעיניא - די לא למספר." וירגיסא זו כנחת.
 34 מדפרין תהב: למה ליה למיער עד סוף מועדא?
 35 נימא עד מועד, מועדו נפיהו יום טוב וזאת מושבא?
 36 כ"י נצראא אלא לאסורי כל לאחריה. כמאנין כרבי
 37 יוסי, דאמר: בין לפנוי בין לאחרי - אסור. ואי
 38 גירסא דשמעתין גירסי: "חגא שבעיניא - דלא
 39 להתענות, אם כן, אפילו לרבי יוסי לא אתיא,
 40 דבהא כ"י עלמא מוודו ולאחריי מותר. דתנן
 41 דהתם: כל הכתוב מגיילת תענית ידלא להתענות"
 42 - בין לפנוי בין לאחריי. מותר. רבי אינא:
 43 לפנוי - אסור. לאחריי - מותר. אבל אי גרס
 44 "חגא שבעיניא" - דלא למספר, אתי שפיר ביה
 45 יוסי. כדנתן דהתם: כל הכתוב מגיילת תענית ידלא
 46 למספר - לפנוי - אסור, לאחריי - מותר. רבי
 47 יוסי אמר: "לפנוי בין לאחריי - אסור. ומיניח
 48 קצת קשה לגירסא זו. ודפרין דהתם: למה ליה למיער
 49 "מריש ירחא דניסן", לימא "מותר ביסין", וראש
 50 חודש גרסי, דאורייתא: אמר רבא: לא נצראא
 51 עמד

52 **עמד**
 53 והקנה - הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. **אחד** עשר יום - פירש בקונטרס: שאם היה מוליד את ישראל הוה דרי שיעה, היוו הלכים באחד עשר יום, שהיא סמוכה לארץ. ואם היה
 54 איתוקן, למה איתוקן ובפירוש חזשח שיש כל אחד ואחד והלכו בשלשה ימים. הוה לשונן: "אחד עשר יום מחרוב" - אמר להם משה ליהושע: ראו למה גורמנו. אם ילך הוה קצרה מחרוב
 55 לקוש ברע איתוקן דרי שיעה, ואם הוא מוליד אחד עשר יום, ואם הלכתם אותה בשלשה ימים. שרתי בעשרים באיני נסע מחרוב. שנאמר: "יחדי שבעת הנהיג בחרש שבעים שבעים
 56 בחרש נעלה הענין וגו'. בעשרים ותשעה בסיון שלחו המרגלים מקדש ברנע. צא מן שלשים יום עששו בקברות התאוד, אבלו בשר חדש ימים. ושבעה ימים עששו בחצרות להסגיר
 57 של מרים - נמצא בשלשלת ימים הלכו כל אותו הדרך. וכל כך היתה סכנה מלהלכתם בשלשלת ימים. למרד ביאתכם לארץ. ובשביל שקלקלתם, חיבתם אתכם כביבות דוד עשרה ארבעים
 58 שנה. עד כאן לשונן. והשתא נראה דלכ"י מייחזי האי קרא ד'אחד עשר יום' - דאם היה אחד יושרי ישראל, למה איתוקן ארבעים שנה, ולא הגיעולו ללכת כמו שעשו באותן שלשה ימים?
 59 **כתוב**

1 והיינו דרגן - במסכת שקלים. פתחיה על קנינין - על השופר ששמו "קנין", שהמזנרב
 2 קן מביא מעות ונותן לתוכו. רשלושה עשר שופרות היו במקדש, וש בהם שנים ששמן
 3 "חרוסי" ו'גולו עליה', במסכת שקלים. שפוחת דברים ודורשן - כגון 'ליתמי', 'לענת'.
 4 **בעלי דוקא** - שיהיו מן בעלי דינים. ולא ישקרו. בעלי כשפים - שאם היה הנדון
 5 מוכשף, הקורא על ילשות בו - ועשרו קין במשפוחת.
 6 הימיתוד בכל מיתה שיזכור. היתורמן - שלא
 7 יחליף טעניוהו ויחידוהו. דהוה כילי לישני -
 8 כולו ומערב הלשונות. ודורשן - כגון "עין"
 9 "סור" ו'גולת צירפין', והיינו דקרו ליה "מורכבי
 10 בלשן". **משנה** בריבית - מוכרין וקושרין ראש
 11 השבילים מלא אגרוף. וכלי גירולת הסמוכות
 12 לשם תכנומות - והולא נעלה שיעט
 13 בייחוסין שמצטנאי יום טוב קוצרין אותן.
 14 דביחוסין לא מוודו. כדמפרש לקמן: אמר ליה -
 15 הקוצר לבני עיירות העמדות עלי. מא השמש
 16 - אמור לן: קן. מלי הו - כלומר, במגל הו
 17 אקצור התבואה? בקופה הו - אתן התבואה
 18 שבת הו - כלומר! אקצור בשבת! אמר לן הו
 19 - שליש עמנמ שולח לן כל רבב. וכל כד -
 20 שהיה שואל, למה לפני הדיחות?
 21 שאמרתי: אין קצירת העומר במוצאי יום טוב
 22 אלא במוצאי שבת, כדמפרש בגמרא. לפיכך
 23 התקדמים שמואל קולן - כדי שישמעו בייחוסין
 24 להוציא מלבן. **גמרא** דלא להתענות כהון -
 25 אבל למספר - שרי. (בבבבבב) ומקצתן הו -
 26 איכא דחמירי כולא ריהא. אפילו למספר - אסור.
 27 איתוקם מבידא - הוקה תמיד על משפטו.
 28 כדמפרש לקמיה, דלא למספר. עד סוף מועדא
 29 - פסח. איתוקם - נתישב על ידו. שבאותן
 30 ימים נצחו תמימם את הדייטוסים. אי
 31 להתענות - אבל למספר - שרי, דלא היא
 32 שמוחה יתירה של עצרת כבשל תמיד. משום
 33 דעצרת לא היה שום ראיא לדברי ביתוסין, אבל
 34 בתמיד היתה ראיא לדבריהם. ותרתינו מטרש
 35 לקנן. תעשה - לשון יחוד. מאי אחריו - לזה
 36 רבנן כשנצטווהו תשמי - ויהוה רבים. כולן -
 37 הקרבנות. מנין לשון? דהוא "מנחת השבת"
 38 ממש הוא? זמן אחד - בייחוסיה הדי. כמפפפפ -
 39 בדברי יבוחין. אחד עשר יום וגופי -
 40 שאם

41 **והיינו דרגן: "פתחתה על קנינין" - זה מורכבי, למה**
 42 **נקרא שמו "פתחתה"?** שפוחת דברים ודורשין ויודע
 43 **משבעים לשון. כולוהו סנהדרין נמי דיעו שבעים**
 44 **לשון! דאמר רבי יוחנן: אין מושיבים בסנהדרין**
 45 **אלא בעלי חקמה, בעלי מראה, בעלי קומה, בעלי**
 46 **זקנה, בעלי כשפים, ויודעים שבעים לשון, שלא**
 47 **תהא סנהדרין שומעת מפ' התורגמן! אלא יהוה**
 48 **כ"י לישני ודרשי, והיינו דכתוב בקרדכי "לש"ן**
 49 **משנה** פיצד ר' עושין? שלוחי בית דין יוצאין
 50 מערב יום טוב ועושין אותן בריבות פמוהרב לפרקע,
 51 **כדי שיהא נוח לקצור. כל העיירות הפסוכות לשם**
 52 **מתכנסות לשם, כדי שיהא נקצר בעסק גדול. כיון**
 53 **שהשיבה, אמר ליה: בא השמש? אמר: הן.**
 54 **בא השמש? אמר: הן. כמל ו? אמר: הן. כמל**
 55 **ו? אמר: הן. קופה ו? אמר: הן. קופה ו?**
 56 **אמר: הן. בשבת, אמר ליה, שבת ו? אמר:**
 57 **הן. שבת ו? אמר: הן. אקצור? והם אומרים לו:**
 58 **קצור. אקצור? והם אומרים לו: קצור. שלש ענמים**
 59 **על כל דבר ודבר, והן אומרים לו: הן, הן, הן.**
 60 **כל דל לקוה ל? מפני הבייחוסים, שהיו אומרים:**
 61 **אין קצירת העומר במוצאי יום טוב. גמרא** תנו
 62 **רבנן: אילין יומיא דלא להתענות בהון, ומקצתן**
 63 **דלא למספר בהון: מריש ירחא דניסן עד תמיאת**
 64 **ביה - איתוקם תמידא, דלא למספר. ומתמיאת**
 65 **ביה ועד סוף מועדא - איתוקם הגא דשבעיניא,**
 66 **דלא למספר. מריש ירחא דניסן ועד תמיאת ביה -**
 67 **איתוקם תמידא, דלא למספר, שהיו צדוקים אומרים:**
 68 **יחוד מתנרב ומכיא תמיד, מאי דרוש? "את הפכש**

29 **האחד תעשה בבקר, ואת הפכש השני תעשה בין הערבים,"** מאי אהדרו? "את קרפני
 30 **לקחתי לאש... תשמור,"** שהיו מולין באין מתרומת הלשכה. מתמיאת ביה ועד סוף
 31 **מועדא - איתוקם הגא דשבעיניא, דלא למספר. שהיו בייחוסין אומרים: קצרת אחר**
 32 **השבת. ונפול להם רבן יוחנן בן זכאי ואמר להם: שמיים, מנין לכם? ולא היה אדם**
 33 **אחד שהיה משיבו, חוץ מן מן אחד שהיה מפיפפפ בגגו. ואמר: משה רבינו אומר**
 34 **ישראל יהיה, ויודע שצעת יום אחד הוא, עמד ותקנה אחר שבת, כדי שיהו ישראל**
 35 **מתענגין שני ימים. קרא עליו מקרא זה: "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר,"**
 36 **ואם**

מנחות. פרק שישי - רבי ישמעאל דף סו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רכה

הוספות

וכי נאמר מלתא שבת שבתוך הפסח - תרדע שבשבת של פסח תחילת לימנות?
ובל תהיה מלחא שבת - ואם התאמר שבת ממש - צא ובדוק איזה שבתו אלא
היא יום טוב [של פסח] הוא. מצה שאי אתה יכול לאוכלה שבקעה מן החדש אתה
יכול לאוכלה ששה - שלמחרת יקרב העומר, ואם תמתין עד לאחר השבת - נמצאת

מבטל מקרא. והו. כגון הל פסח בשני שבט

ולא תביא אומר עד לאחר השבת - נמצא

שלא האכל מצה חדש אלא אותו יום לבדו.

מיום הביאכם - הכי משמעו משגיעי 'ממחרת

השבת', ויום הביאכם, והכרחה ספירה

משעה שתרעה: אם בו ביום, אם מחר. תלמוד

לושר מחלל הרשב - משמעו לאחר קצירה

וקדם הבאה תחל לספור. תלמוד לושר מיום

הביאכם - דמשמעו אל הדיבורה ספירה אלא

משגיעי יום אכתא. אי מיום הביאכם - דררשינן

השתא דרשיתו וקבעתו כאתר, יכול שלשתן

ביום: קצירה ופסחיה בלילה - וקצירה לא

סגי דלא מקמי ספירה, כדכתיב (דברים טו)

"מחלל חרמש" וכו'. והבאה ביום - וכתיב

(הקרא כג) "מיום הביאכם". וקצירה מקמי

הבאה רביום - דהא מיום הביאכם כתיב, ולא

"משעת הביאכם" כתיב, וכיון דחדשה מבערב

- ויום הביאכם הוא יום תמיא וכתרייתא

- דהיינו "יעד" דכתיב יום רבי שבעת יום

אלעזר. אי מרביין יוחנן [בן ובאי] - דיליק

משבע שבתות' ורומחשם יום - הואה דוד

קרא אמר "למביא" ודו קרא אמר "שבתות"

משבע ליה דקראו יעד. אמאי ליעו -

דאמרו: תלילה בבית דין - נדו דאפקיה משבת

ממש, אלא מנמיא דמותרת ליה ראשון מנה

דלמא מיום טוב תתרוון יום לרבי יודיעע דאמר.

סמך כליאית גיבור - דלמא מיום טוב אתרו

קאמר קרא. דהוי נמי דובר קבוע הוא. יום

עשרים ואחד לניסן לעולם. דלמא המשם

- מיום שמתחיל לניסן. דהיינו אתר השבת

לבר משיאת. דאף על גב דהל פסח באחד

בשבת. עד אתר שבטת האזר דהוי תמיש

השעה - בדרך שני ליה איכפת לך, וקרא לא

נסיב אלא מימנא מתיריות' למינני. דאי דנטק

שית - לאו דוקא, אלא סוף מילתא דרבי

יוסי בר יודיה נקט. דבי יוסי - נמי חזי ליה

פירכא דהוי דקראו יעד. אמאי נמי יוסי

ולא שבועי - אמר האי מנינא ההשתא -

אלא חובה הוא. דהא ביום שמי, אלא וכו'

למקדש בעלמא הוא. הלכך בימינו מל' משנה

ותרביינין - בעלמא בשביליה. והכפיש אומריה

- בתחילה וחבטין אותו. ולא בדרך תבואה

יבשה שחובטין אותו ממקל שקורין פליליא, אלא

בקעם לחיין וקולחתי - בקלח של כרוב, כי

שלא יותעך. ואחר כך מקיימין בו מצות קלי

ותנין אותו כמבוב - כלי של נחשת, ודו

שמו. של גירוסת - שלא היו טורטות דק אלא

עבה, שבו בדרך הסולת. גירוסות - היינו גירוס

גריסין, שטוחין בהן פולין ואין מוציאה אלא

הקליפה בנפה המרעירעין בעצמן. שאם יטרפו

יפה - יעברו כל הביאכם בנפה של הסולת

ועל שם כך נקראו 'ירש ברמל'. שלש עשרה

נפח - מפשח ביאלו מנחות' (מנחות ע"ב).

ברקה, בנפה. ברקה, ותייב בחלה - דחויב

אלה דייניו ונגללו דייסה, ונגללו של דו בדי

הדיוסת הוא, לאורד שפנדא. ופסור מן המעשרות

- דמירוח הוא ביד הקדש, ומירוח הקדש פטר

כתוב אחד אמר ששת ימים תאכל מצות - בסוף "עריבי פסחים" (פסחים קכ"א). דרשי
מיעדה: מה שבועי רשות - אף ששה רשות, משום דכתיב (פסחים קכ"א). ובסוף
פרק שני הדינה (נא) ומא דרשתי: מה שבועי עצור - אף כולן עצורים. ושמא חרתי שמעת
מינה.

ואימתי שירעה יביא - הוא דכתיב "ברמל",

דאפילו מירוח לא מייתי, משום

"ברמל" - היינו למצוה.

דלית לחו פירכא - אי על גב דאמרינן נמי

לרבי שמעון כן רבי אלעזר לא מצי שבועי

רשות' כדפרישית, בלחיה שמעון. **וכר** למקדש

הוא - נראה דחשב חשבה וכול למכר, ואין צריך

למתנין עד שיזא דהאי לילה, כיון שהוא פסיקא

דרבנן. ועוד אמור: דאפילו ביום סמוך לחשיכה

בארא. דהייב דשום 'תמימות' בדאמרינן לעיל, ואין

לילה דשום לספור בלילה, סוף שלחבת

גירולת שסופר ביום. וכו' וזה נראה מתוך סתם

מתניתין דסוף פירקין (נא.א). דתני: מצותו בלילה

לקצור, ואם נקט ביום - כשר. אבל נראה לרבינו

הם עיקר אדיך סתמא דמתניתין דפרק שני דגילה

(ג.ב.) ומייתי לה בסוף פירקין (נא.ב). כל הלילה

כשר לקצירה העומר בו, ודייקין מינה דקמני

לילה דומיא דיום: מה דיום בלילה - לא, אף

דלילה ביום - לא. ובארינן שריבא מיעד קמן (ג.ב.).

רבן גמליאל וביב דתי נמינו על שלשה פירקים הללו

היתורים. ומסקי רב אשיי. והם. דסבר לה רבבי

ישמעאל דרדשי: מה חרשי רשות - אף קציר

רשות. ותי קציר העומר, שתי מנה. ודאית

שבת. וכיון דדדייא שבת - אין נקרא אלא בלילה,

כדכומב סוף פירקין. ועוד: דרבי יוחנן דאמר (שם

דא.א.) עשר נעושת - הלכה למשה מסיני, סבר לה

רבבי ישמעאל דרדשי 'מה חרשי רשות', ודחי

בשנת עד חשיב כן האי גונא הלכתא פסיקא

ביהתולא (קא.א) (כבא קמוא קבא) ובפרק קמא

דעבודה זרה (א.א.) נבי' לכו דומעו דתי על

התחנותה. ומיזו אין כל כך ראייה משם, דאין

הלכה למיורי באותה משנה דקמני, והכיל: ומהל' החזיר

בי דו ידו על התחנותה. ואין הלכה כך כדכומב פירק

'דאמרינן' (כבא מציעא ע"ב). והעיקר כליאית לאל

סמך דתם אלא אתא דהוי 'מחלוקת' אתר' כך

סתם. ומדאי נוסקי סוף פירקין (נא.ב.) רבי אלעזר

רבבי שמעון דאמר: קעבר שלא במנחותו פסול,

רבבי עקיבא דאמר: כל מלאכה שאי אפשר בו אין

ראיה - דאף על גב דסמך לה רבבי עקיבא, הא

מסקנין התם דרבי נמי עבר לה בוותיה. עד פסק

בלחבת גירולת שאם תפסיק יום אחד ולא ספר -

שוב אינו סופר, משום דבעיא 'תמימות' ותימה

גירולה הוא. ולא יתכן.

בגן

ליה פירכא, ותיינו דקאמר "ועוד". גופא, אמר אבוי: מנצוה למימני שבועי.

רבנו דבי רב אשי מנו ימי ומנו שבועי. אמר מני ימי ולא מני שבועי, אמר: וקר למקדש

הוא. **משנה** קצורוהו ותננהו פקופות, הביאורו לעזרה, והיו מתהבבין אותו באור, כדי לקיים

בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים: קניםם ובקולחות חובטין אותו, כדי שלא

יתקעו. ותננהו לאבוב, ואבוב היה מנוקב, כדי שיהא האור שילט בכילו. שמואורו בעזרה,

וריהו מנשבת בו. ותננהו לריתים של גרוסות, והוציאו ממנו עשורון שהוא מנופה בשלש

עשרה נפה. והשאר נקדה ונאכל לכל אדם. ותייב בחלה, ופטור מן המשער. רבי עקיבא

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

שיראל מתהבבין אותו באש, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים:

אין

אין

אין

אין

אין

1 כנה רננים נעלסה - בטיסיה בפרשה 'זאתה הקרב אלך' גורס 'נושא ומעלה לביניה' 2
 3 ומותה' - פירושו: שנת מניחתה בן שלה, רבתיים (איוב לו): 'תעוב לארץ ביציה'.
 4 ואי גרס 'מתחטא' כמו שכתוב כמו כן בספיר, הוי נמי לשון חורדה, כדתנן בימא (נחג).
 5 התחיל חטא ויורד. וכן שמעני נמי בפרק בתרא ודברות (גוב). ופריך: ומי שריא ליה?
 6 והא חתא כנה פני רננים נעלסה - כי - אלמא ליה

7 חורדה בנחת וכו' - שלא תשבר. ויש מפרשים: 8
 9 לשון טילי, כמו 'בן' ומ' מתחטא לפני אביה' דרנתי 10
 11 ומעלה, במסכת תענית (יט.א), ולא יתכן שם 12
 13 בבבבב (ג.מ.ג.) וזהו רבי עקיבא מירוח 14
 15 הקדש אינו פטר - הוה מצי למפריך: היכי אתי? 16
 17 משאני מעשרי? הא בעינן 'מעשרי ישראל' 18
 19 (יחוקאל מהו) ודבאי מעשר שמסקין, מדקתני 20
 21 בבוזו שפדא חזוב מעשר. שלא ניתנו מירוח 22
 23 אלא לוצרך קלח - הוא דקתני 'זשאר נפדה' 24
 25 - לית ליה, דקתני ליה בעי פרייה. אי נמי: 26
 27 שלא אמר הקדש שריא בלא פריך. מירוח 28
 29 הגוי תניא האי דתניא תורמין כו' - תימה: דלמא 30
 31 ביש עקב ריאן עקב פליגי וש לומר: דאי 32
 33 נמי פליגי ביש עקב, אכתי פליגי ביש מירוח. 34
 35 דהא דתא תליא. כדמבטח בניטין חזק 'השרול' 36
 37 (ג.מ.ג.) למאן דאמר של עקב, אם כן דרשי 38
 39 דרש - ולא דגן גי, ולא ממעייל ליה דיען 40
 41 גי. ומאן דאמר 'אין עקב', ולא דרש 'דיען' 42
 43 ולא דגן גי. הוה דרשי: דיעונ - ולא דיען 44
 45 גי. מירוח אין נראה לכל לומר, כדמטיק לבקני 46
 47 רבי מאיר ורבי יהודה לחובא. וזה לומר דקט 48
 49 עיקר מליתיהו במירוח, וכן נאמקת לה על ביש 50
 51 עקב, מכל מקום במירוח נמי פליגי, כדפרישה 52
 53 דהא דתא תליא - לא מצינו למעורר הכי, ועל 54
 55 ברוזן ביש מאיר אתה ליה תרמינא לחובא: דתא 56
 57 ליה 'אין עקב', ואית ליה 'אינו פטר', מדרש 58
 59 לתרום משל כל על של כל. והוה נראה לומר 60
 61 איפכא: דאת ליה תרמינא תרמייהו לחובא או 62
 63 לפטור. משום דתלמא 'דיען' ודיען כדפריש 64
 65 בקנטוס בסנוך. והשתא חדא - לפטור מירוח 66
 67 הקדש. איך תרי - לא מיטע אתר מעוש 68
 69 לברות מירוח גוי. והשתא מדוכין נמטע דיען 70
 71 גוי. לומר דיש עקב הלכך, תרמייהו לחובא. 72
 73 ומאן דאת ליה 'יש עקב' מוקי חד - למירוח 74
 75 הקדש. וחד למירוח הגוי, תוד - ליש עקב. 76
 77 ומיחו דקתני 'דיען' ודיען ודיען 'השרול' 78
 79 (ג.מ.ג.) ובסוף פרק דברות (יא.ג.) מסיק 80
 81 ליה רבי מאיר: 'אין עקב' - דיעונ - ולא דגן גי' 82
 83 הגרין לומר: דדאי מאן דאמר 'אין עקב' כו' 84
 85 לסבור נמי מירוח גוי פטר. ודיען 'ליש' 86
 87 מוקי ליה לדרשא אחרייה, ולא מסתבר ליה 88
 89 למדרשה למעט מירוח גוי מיטע. אבל כדא דתא 90
 91 ליה 'יש עקב' - נמי כדחך עירך לפטור מירוח 92
 93 הגוי, לית לן לאוקומי לדרשא אחרייה: כל במה 94
 95 דאפשר לאוקומי לקרא בפשיטה: דיעונ - ולא 96

1 אין אור לשון קלי אלא דבר אחר. הא כיצד וכו'.
 2 אין לשון קלי אלא דבר אחר קליל. הא כיצד?
 3 אבוב של קליות היה שם, והנה מנוקב בכבדו, כדו
 4 שתייה האור שולמת בכבולו. "אבוב קליו... גרש" -
 5 אינו יודע אם אבוב קליו אם גרש קליו, כשהוא
 6 אומר "באש" - הפסיק הענין. "פרמול" - רך וזיל.
 7 וכן הוא אומר: "ואיש בא מבעל שלשה וישא ויכיל
 8 האלום לחם: כפזרים ועשירים לחם שפירא ויכיל
 9 בקצלתו ויאמר לו לם ויאכלו" - בא ויצק לנו,
 10 ויאכלנו, ויגה תהו. ואומר: "ותעלסה באהבים" -
 11 נשא ונתן, ויגלה ונשמה ונתחטא באהבים. ואומר
 12 "כנה רננים נעלסה" - נושא, עולה, ונתחטא. ואומר
 13 "כי וית הדרך לגדי" - ויאתה ראתה, נמתה.
 14 דבי רבי ישמעאל תנא: "פרמול" - פר מלא. ורבי
 15 עקיבא מתיב בחלה ובמעשרות. אמר רב כהנא,
 16 אומר היה רבי עקיבא: מירוח הקדש אינו פטר.
 17 מתיב רב ששת: מותר שלש סאין תללו מה היו
 18 עושין בו? נדה ונאכל לכל אדם, ותיב בחלה
 19 ופטור מן המעשרות. רבי עקיבא מתיב בחלה
 20 ובמעשרות. אמרו לו: פודה מיד גזבר ויבית, שתיב
 21 בחלה ופטור מן המעשרות. ואם איתא דמירוח
 22 הקדש אינו פטר, מאי קאמרי ליה? היא היא! ועוד
 23 איתיבית רב כהנא בר תחליפא רב כהנא (בר
 24 מתתיהו): רבי עקיבא מתיב בחלה ובמעשרות, לפי
 25 שלא ניתנו מעות אלא לצורך להון! אלא אמר רבי
 26 יוחנן, תלמוד ערוך הוא בפיו של רבי עקיבא: שלא
 27 ניתנו מעות אלא לצורך להון. אמר רבא: שפשיא
 28 ל' דמירוח הקדש פטר. ואפילו רבי עקיבא לא קא
 29 מתיב התם - אלא שלא ניתנו מעות אלא לצורך
 30 להון, אבל מירוח הקדש בעלמא פטר. מירוח הגוי
 31 וישאל, ומשל גוים - על של גוים, ומשל פותיים על של גוים,
 32 כל, דברי רבי מאיר ורבי יהודה. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: תורמין משל ישראל
 33 על של ישראל, ומשל גוים על של פותיים, ומשל פותיים על של גוים, אבל לא
 34 משל ישראל על של גוים ושל פותיים, ולא משל גוים ושל פותיים על של ישראל.
 35 נגלה

1 אין אור לשון קלי אלא דבר אחר - אם הוא מהבהב אותו משה באור, אינו נקרא
 2 'קלי', דבר קליל - בכלי נחושת קליל. אלא דבר אחר נקרא קלי - כלומר, על ידי
 3 דבר אחר. אבוב של קליות - מוכרז קליות. אם אבוב קליו - אם עד שלא יטוח נעשה
 4 קליו, דהא 'קליו' דקרא 'אביב' קאי. אי גרש קליו, דלארזי פחותה נעשה קליו, 'רליו'
 5 דקרא 'ארש' קאי. בפסחא חניף - דלא קאי
 6 'ארש'. רך וזיל - נמלל בידו. והן אור אויבר
 7 - דרדשיטן טריוקין. בקצלתו - ג.מ.ג. - בא, צ'
 8 ויצק, ל' לנו, ר' ואכלנו, ני' - תוהו היה נאה
 9 וזהו הלחם. תעלסה - נמאפה - נמאפה - שאומרת
 10 למנאק נשא נתן בעיניו, ועלה למטה, ונשמת.
 11 ונתחטא - טייל, כמו (תענית ט') 'כן מתחטא
 12 לפני אביר', כנה רננים - בר יובני - נעלסה -
 13 טריוקין: נושא ביניהו, שלה למעלה, ונתחטא
 14 ומירוחו בקנה, שאינו מטייל בידו, עולה דן שיעלה בקן
 15 המיוחד ל' - ג.מ.ג. עיל - עיל, חטוי, חטוי,
 16 והאי חטוי - לשון חורדה, כדתנן במבטח ומא
 17 (נחג.) התחיל חטא ויורד. בר מלא - האי
 18 כ"ר - לשון בריס וכסותה, שיהא חזוב של קליה
 19 מלא ברעין, שיהא מרעין מבושל כל עורבו.
 20 מירוח - הוא נמר הרקא למעשר. אינו פטר
 21 - דאפילו הכי דייב בעשרה. פודה מיד גזבר -
 22 שאר חטין העצמדיים ביד גזבר ויבית, שיהא פטר
 23 הנעשר. דקאמרי ליה הכי, מכלל כדא דתנא
 24 דמירוח הקדש בעלמא פטר. דאי אינו פטר, מאי
 25 קאמרי ליה היא חיה - כלומר, (הא) כי דיבי
 26 דהכא פליגי, הכי נמי פליגי בפריה מיד גזבר.
 27 רבי עקיבא מתיב - כקמזב דגרות מעשרה של
 28 עומר קמיורי. לפי שאי ניתנו מעות הקדש אלא
 29 במירוח לחם - לעשורין, אבל האחר - אינו קדש.
 30 הלכך, לא מירוח הקדש הוא. דהא דלא קודש.
 31 אלמא מירוח פטר, והכא משום דיתנו מעות
 32 מירוח הקדש פטר - כגון דמקדש עומרים
 33 גזרים, ומדחן גזבר - פטורין מן המעשר ולשם,
 34 כדפריש לקמן: דיען - ולא דיען הקדש. ומשל
 35 גוי - כגון הלוקח מן הגוי, דקסבר: אין עקב
 36 לגוי נמי בארץ ישראל לדפקעי מדי מעשה. ומשל
 37 כל על של כל וכו' - כלומר, במירוח, שירצה
 38 יתרום על חבירו, ואפילו משל גוים ובתיים על
 39 של ישראל. אלמא, מירוח גוי אינו פטר, והו
 40 לזו ענינהו חייבין. אבל אל מירוח של ישראל כו'
 41 דקסבר רבי שמעון: מירוח גוי פטר, והוה
 42 ליה מן הפטור על החיוב ומן החיוב על הפטור.
 43 נגלה

1 דיען גוי. והשתא משבח תנאי שפיר, דרבי מאיר -
 2 הגוי, משום דפרישה, ובהדיא דיעין (מ.א.) דקאמר: במאי קמפליגי? מר סבר: דיען - ולא דגן גי, ולא חש לפרש אלא חד דיען, אי נמי: הכי
 3 קאמר, ומר סבר: דיעונ - ולא דיען גוי, והוי מיטע אתר מיטע. אבל היא דברות ליכא למעמר הכי, ולדאי פירוש מצני למעמר דהאי דאפילו רבה ורבי אלעזר גיטין ביש
 4 עקב - אליבא דרבי פליגי. ואליבא רבי מאיר על כרחי לא מיתקאטא מלונא דהבא אלא במירוח אלו ביש עקב. ושמעון
 5 ליה רבי מאיר 'אין עקב' כדן בפרק קמא דעבודה (ד.כ.ב.) דתנן: אין משכירין בתים. ואין עירך לומר שדה, וכן עירך לומר שדה - משום
 6 דאית בה תרת: חדא - קתיית חקיק, וחדא - דמפסקי לזו גממשה. פירוש: דיש עקב. הוא דקאמר רבי מאיר: הבא: משל כל על של כל - כגון תבואה במרוך שלה, שלקחה גוי
 7 משראל-למרה. והוה דאי גלה ברוזן גוי - הוה ליה מן הפטור על החיוב. ומיחו תירושלמי משטע דרבי מאיר סבר 'אין עקב'. דתנן: במבטח ויורד ויהוה פרי מעשרין משל ישראל
 8 על של גוי, והשתא דתני על של ישראל. ואומרינן בגמרא: מתינתן כרבי מאיר. דאמר: אין עקב לגוי בארץ ישראל לפטור מן המעשרות. והוה רבי מאיר משטע אומרים: ש עקב.
 9 וירושלמי טעמיה, ומפריש סוף פרק קמא דעבודה ורז: בית - אין עמור לחברך מתווכח. שדה - עמז הוא לחברך מתווכח. ר"י ורבי שמעון אומרים: כי - מרשו
 10 לתרום משל פותיים על של גוים ועל של ישראל אסור, משמע דסבירא ליה: פותיים גירוי אחי. והא דמשמע בפרק קמא דחלוץ (יד.א) גבי הלוקח יין מבין פותיים, דלא אסרי
 11 רבי יוסי ורבי שמעון אלא משום דאין ברייה. אבל אם ניתקן - שרי בשתייה דהיא במטור ינו של כותי. ואם תאמר: הוא מסקנין בפרק קמא דשבת (ט.ג.) אליבא דרבי יוסי דאמר
 12 אף

מנחות. פרק שישי - רבי ישמעאל דף סח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
רש"י
תוספות

מתוך שלא הותרה לו - לקצור במגל אלא על ידי קטור ביד, ולא במגל, כמו (דברים
 2) 'קטפת מלילות בידך'. וקצירה קודם העומר - אסורה. ברוקעו במתניתו, ואסור
 לקצור לפני העומר. וזכור הוא - דחדש הוא, ולא אביל. מותרת היריקה - מאי שניר
 אינא דלדתי וכו' ולא יאכלו בריחא יריא - דיריחום מתנגלות ביד, ולא על מים.
 קצוין בית השלום שבמקום - דבין הדדה
 יבשה היא, אי שדחה לה לארח בשולה - אולה
 לאיבור. לשענא אתרינא: רעה הוה, אין עומר
 בא מהן, ואמרינן ביה פירוקן (ע.נא.א.) ממקום
 שאתה מביא - אי אתה קוצר, וממקום אם
 אתה מביא - אתה קוצר. ולשון זה עיקר, וכן
 מפורש לקמן. אבל לא נדושי - לא יעשנו גרש
 עד לאחרי העומר. חדש בולל מביא - שדחה לו
 אבל חדש כל השנה. חמין לא ביביל מיהו - כל
 השנה. שדחי אבול עד גדה, הלכך אתי
 למיכליה. ודברנא אדרבנא לא קשיא - בתמיח.
 דהבא אמרי רבנן: אבל ברעון תבנים עושין
 דגורין שמא יאכל. ודחם אמרי: בידק לאחר
 המיעו. ודדינו בתוך הפסח. קמח גתו -
 דאין ראויין לאכליה (קמח) כעין קמח שלנו.
 קמח חבא במחבאה שתיבטיח בתוה. עי קלי
 מאי איבא למיכר - כגון בשעת קצירה. דדארי
 לאוכלו. **משנה** הירוחים - שאם ודעיתם, אם
 עדיין קרב - מותרת מחצות היום ולחלו, כדכתיב
 טעמא לקמן. שיחא יום תהי - יום ט"ו, שב
 מניפין את העומר, כולו אסור לאכול חדש. אמר
 רבי יוחנן - לתנא דמתניתין: וכי רבן יוחנן
 התקין הוה - כון תורתא אסור - בשאמר עד
 עצם, ובזמן שאין בית המקדש קיים משתני
 קרא, בדמוקד בגמרא. ספני סח אסור - כי
 לרבי מאיר וכן לרבי הדרה. דאפילו רבי יוחנן
 מודה ודבון שיש עומר - בעומר מתיר. בדרכי
 (ויקרא כג) עי (זמן) הביאכם, **גמרא** האיר
 המורה - דנץ החמה של ט"ו, אבל לילו - אסור.
 עד עצם היום - עד מראה היום, וקמפי: רב ולא
 עד בכלל. משקרב העומר - כל הך משום
 פריבא קיימי: התלמוד לרבי יוחנן ריש לקיש
 הוה עדיין - אמלא בעומר תליא מילתא
 ושפני לפצוח - לפנא בעומר תליא משקרב
 העומר, אבל כלא - לא עבר. וחתנן במתניתין
 העומר מתיר חדש מביניה - לאוכלו, ושתי
 הלחם שבעלת מתניתין חזי בנזקש לחביא
 מנחות חחדש - אלמא, בעומר תליא מילתא
 וחתנן

בקנטרס. וקשה: אמאי שני בלשנא. דרבי יהודה קרי ליה "שעת הביעור" ורש"י, ורבנן
 קרי ליה "מערב" לכך נראה ד"מערב" ממש קאמר - תוך ימי הפסח **קרי** בית השלום
 ושל בית העמקם - פירש בקנטרס: רעה הוה, ואין עומר בא מהן. ואמרינן דהאי פירקא:
 ממקום שאתה מביא - אי אתה קוצר, וממקום אם אתה מביא - אי אתה קוצר. וריק לומר:
 דבין ולתחילה לא יביא, אף על פי דאם הביא,
 כשר - "ממקום שאי אתה מביא" קרינא ביה, ודא
 בית השלום, אם הביא - כשר. כדכתיב בפרק "כל
 הקרבנות" (מנחות פה.א.) אין קוצרין מביא מביא
 הובלים ובית השלום ולא מביא האילן,
 ואם הביא - כשר. ותימה: ודבא לא חשיב בית
 הובלים ובית האילן, ובהו ש' לתרץ: והני - פסודי
 אי לא קצרו, ולשוורבן. אבל הנהו - לא פסודי
 אי משוהו עד לזר אתר העומר. ואמרינן דהאי קוצרן,
 כי כדרי דאמרוהו רבא בנדרשא. אבל אבחי קשה:
 אמאי לא חשיב (הזמן) בית העמקם? ודאית דגרסי
 הבא בית השלום שבמקום, והוא אם הביא
 - פסול, דאיבא חרתי, ולא קרינא ביה "ממקום
 שאתה מביא". אבל היבא דאם הביא כשר, אף על
 גב ולתחילה לא יביא - "ממקום שאתה מביא"
 נהו אסור לקצור. וכן מוכח בתוספתא (פרק ו'
 דקתינן: אף על פי שאמרו אין קוצרין מביא השלחן
 שברדסין ומביא הובל שבמקום, אבל קוצרים
 מפני שנישעתי שבו, ודא עלה ג' בית העמקם"
 בפרק "הקרבנות" (שם) - דבית העמקם דלאו
 בית השלחן, פירות טובים הוה. ולתחילה יביא.
 וקשה תימה לפירוש זה, דלא משתמשין תנא בעומר
 מקום וליתני: בית השלחן שבמקום - לא יביא,
 ואם הביא - פסול. ועוד תימה: דבתורת כהנים
 דרשין, "וצקרתם את קציריה" - שתתא תחילה
 לכל הקצרים. יבול אף של בית השלום ושל
 בית העמקם: כי תלמוד לומר "קצירכם" - של
 כלכם אמרת, ולא של בית השלום ושל בית
 העמקם. ומשנת למה לן הויא דרשא? הוה ליה
 למימר דהמטא ד"ממקום שאי אתה מביא, אתה
 קוצר" ונראה לפרש: דהויא גריסין בכל מקום "בית
 השלום שבמקום", כאן בתורת כהנים. ובית
 השלום ובית הובלים ובית האילן - מאדאורייתא
 שר, ויבין ולתחילה לא יביא - לאו "ממקום
 שאתה מביא" הוא. ודא דרדבנא אסירי, ואסמכתא
 אקרא דכתיב בתורת כהנים. אבל בית השלום
 שבמקום, דאיבא חרתי, גרול יתיר מדיא - לא
 העמידו חכמים דבריהם. לפי שמדריים ביותר
 להחביש לפני התורה, ולהפסד כרוביה שש. ו
 הוינו דקאמר בתורת כהנים: "קצירכם" - של
 כלכם אמרת. כלומר, אנתו שריגל ללית קעבר
 בזמן שחבל קוצרין. ומידו עדיין קשה: והכי
 מצינא למימר ולא חשיב בית העמקם בחדו, לא
 יביאנן, משום דפירוש טובים הוה, דא תנן בפרק
 קמא דריבוייהו: מיתין ליה בימקום שנהיר" (פסחים ג.א.) ולקמן בפרק "כל הקרבנות" (פ.א.) אין מביאין ביבויים חוץ משבעת זמנין, ולא מוקלים שברדים ולא מפירות שבמקום.
 ומראה חזו לביבויים - כל שכן למנחות, ולתבואה ושענא שאני ביבויים. דכתיב (דברים כז) "אשר תביא מארצך", דמשמע - משבחה של ארץ ישראל. ומשנתא אי לאו היא תוספתא,
 אין לחזיא אי גריסין (כי בית השלום) ושל בית העמקם, וחד טעמא דתירושיה. ומיהו לא יתכן, דלא משום מובחר קרי ליה שבחה, לקמן בפרק "כל קרבנות" אלא אשבעת התענית
 קאי, ומשבתה בתי קריא (ברית) "ארץ חתה", ובתוספתא דרש מברכינן "מבחר דריבוס". ויהי אה אמרינן דבית העמקם אם הביא פסול, ויהי תיחא חזו רבנן גרול חזו בדין תנחו
 דלא יביא, ודחם אם הביא - כשר. אי נמי: אפילו לתחילה כשר לשאר מנחות, ודוקא לעומר הוא דפסול אפילו בדיעבד, מדרשא תורת כהנים דבעינן "קצירכם" של כלכם -
 פרט לבית השלום ובית העמקם, שגמריהם להתבשל. אבל קשה דאם, כן היה ליל לאותויו לקמן אמנתניא דרשין בית השלחן, ובגמרא אמר עלה. גניא רבי כהניא אמר: בתוב
 אתר אמר "קציריה", ובתיב "ראשית קצירכם", דא כיצד? ממקום שאי אתה מביא בו. משמע דמיתא דמדתה נפקא לך, ודהיא דתורת כהנים אסמכתא. אבל לא נדושי -
 משום בנדרשה ליבא פסידא אי שבקיאן עד אתר העומר. ודא רש"י רבי יהודה קמח וקלי במתניתין - משום עליו גרוליה תחירו. ויהי ודאמרו: ודאמרו תבנים אסמכתא. אבל בקמח וקלי,
 דאמר "שלא ברעון חביבים", ולקמן גבי אנשי ירידו (ע.נא.) קאמר רבי מאיר: קוצרין ברעון חביבים! ויש לומר: דהויא פסידא, משום פסידא, לפדשייהו, ואם דאיבא, אף על גמא קשיא
 ליה מקציעהו אמרין ליה וירדתי: שאני קצירה דאיבא פסידא אי יש לומר: דכל שכן דאין לגזור במקום עומר. ודאיתא בתוב דהביאכם למעוה - משמע, דאמרינן עשה דאדורייתא,
 אלא ליביא לא. וחד דרדבנא: לישן ולשענא אף על גב דאיבא אסורא דאדורייתא - אין מביא לגזור ולתחמוהי. וכן וליבא לא. ותימה מן גריע במצינא, דאסירין מאני
 טעמא בפרק קמא דברעה (ה.ב.) דאמר: אף מתקנע רבן יוחנן בן זכאי ואילין ביצה אסורה. מאי טעמא: מזורה יבנה כו' ועוד תימה: דא יביא אסורא דאדורייתא, והכי משנינן בפרק קמא
 (מנחות ה.ב.) טעמא דרבי שמעון בן לקיש דאמר: מנחת העומר שצמחה שלא לשמה כשרה. דהיו מן המזורה לישאלא - משום דקסבר: האי מורחא מזר, מילא מקום אסור מאדאורייתא!
 משחרב

קמא דריבוייהו: מיתין ליה בימקום שנהיר" (פסחים ג.א.) ולקמן בפרק "כל הקרבנות" (פ.א.) אין מביאין ביבויים חוץ משבעת זמנין, ולא מוקלים שברדים ולא מפירות שבמקום.
 ומראה חזו לביבויים - כל שכן למנחות, ולתבואה ושענא שאני ביבויים. דכתיב (דברים כז) "אשר תביא מארצך", דמשמע - משבחה של ארץ ישראל. ומשנתא אי לאו היא תוספתא,
 אין לחזיא אי גריסין (כי בית השלום) ושל בית העמקם, וחד טעמא דתירושיה. ומיהו לא יתכן, דלא משום מובחר קרי ליה שבחה, לקמן בפרק "כל קרבנות" אלא אשבעת התענית
 קאי, ומשבתה בתי קריא (ברית) "ארץ חתה", ובתוספתא דרש מברכינן "מבחר דריבוס". ויהי אה אמרינן דבית העמקם אם הביא פסול, ויהי תיחא חזו רבנן גרול חזו בדין תנחו
 דלא יביא, ודחם אם הביא - כשר. אי נמי: אפילו לתחילה כשר לשאר מנחות, ודוקא לעומר הוא דפסול אפילו בדיעבד, מדרשא תורת כהנים דבעינן "קצירכם" של כלכם -
 פרט לבית השלום ובית העמקם, שגמריהם להתבשל. אבל קשה דאם, כן היה ליל לאותויו לקמן אמנתניא דרשין בית השלחן, ובגמרא אמר עלה. גניא רבי כהניא אמר: בתוב
 אתר אמר "קציריה", ובתיב "ראשית קצירכם", דא כיצד? ממקום שאי אתה מביא בו. משמע דמיתא דמדתה נפקא לך, ודהיא דתורת כהנים אסמכתא. אבל לא נדושי -
 משום בנדרשה ליבא פסידא אי שבקיאן עד אתר העומר. ודא רש"י רבי יהודה קמח וקלי במתניתין - משום עליו גרוליה תחירו. ויהי ודאמרו: ודאמרו תבנים אסמכתא. אבל בקמח וקלי,
 דאמר "שלא ברעון חביבים", ולקמן גבי אנשי ירידו (ע.נא.) קאמר רבי מאיר: קוצרין ברעון חביבים! ויש לומר: דהויא פסידא, משום פסידא, לפדשייהו, ואם דאיבא, אף על גמא קשיא
 ליה מקציעהו אמרין ליה וירדתי: שאני קצירה דאיבא פסידא אי יש לומר: דכל שכן דאין לגזור במקום עומר. ודאיתא בתוב דהביאכם למעוה - משמע, דאמרינן עשה דאדורייתא,
 אלא ליביא לא. וחד דרדבנא: לישן ולשענא אף על גב דאיבא אסורא דאדורייתא - אין מביא לגזור ולתחמוהי. וכן וליבא לא. ותימה מן גריע במצינא, דאסירין מאני
 טעמא בפרק קמא דברעה (ה.ב.) דאמר: אף מתקנע רבן יוחנן בן זכאי ואילין ביצה אסורה. מאי טעמא: מזורה יבנה כו' ועוד תימה: דא יביא אסורא דאדורייתא, והכי משנינן בפרק קמא
 (מנחות ה.ב.) טעמא דרבי שמעון בן לקיש דאמר: מנחת העומר שצמחה שלא לשמה כשרה. דהיו מן המזורה לישאלא - משום דקסבר: האי מורחא מזר, מילא מקום אסור מאדאורייתא!
 משחרב

מנחות. פרק שישי - רבי ישמעאל דף סט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רלו תרסות

בבורים לפיאי - לחיטין תלויין בהם בבורים. לטובת קאפריין - שלא יאכל מזבח קודם להם חטים חרושים, והבא לכל ליה מזבח עומר מפרי דהא שותא. דמתוך שנתא ניגדו, דבדחא שנת גרול בחד. ועומר שרינהו לאכילת אדם, ושתי הלחם שרינהו לדביא בבורים מפירות האילן. הנצה שריין - שגרנינו קודם להם, או הנצה שריין. תנצה שריי פירי חור מזדנה. השתא - השתא שריי עומר ושתי הלחם בהשרשה.

התבואה הרישה קודם לשומר. אף על פי שלא גדלה כלום ודקתני מתניתין, הנצה הנחה פדירי שריי מביעיא אלא הנצה והנחה גדלה - הוה הנצה גדלה בפירות האילן בהשרשה לתבואה, או לא. ואיצינתו וזרעיתו קודם לעומר - ולא שרינהו עומר דאשתקא, ולא השרישה בשעת עומר הוה. פירו לנקושי - ללקט מוקד קודם השרשתו. כמאן דשריין בכדא דמיא ושרינהו קודם - דהא דאמרין לאם לאו אסורין בעי שריי עומר - דהא בנודחילין מיירי, או אדלמא. בטלינהו אגב ארעא, וכפי לכו לוו - בגדילין דמי. יש להן אונאה בו - דקיימא לן בבבא מציעא בפרק "החוב" (נ"א.) אין אונאה לוקשת. שריי בה שריי - וזרעתי בריקקא ששת כורים. ואינו מהרי דלא שריי בה אלא חמשה - דהשתא אידי שיעור אונאה שרות. בפרק "חובי" (ט"ז ט"ג.) כל דב שפדחה - כיון דקפדי - לא מחיל, ואפילו בפרות משותות. ולא שריי בה דין אונאה. שריי מקא קייס

חזירי אונאה. אלא כל המקא בטל חזירי. משכני עליהו - דאמר בפרק "חובי" (שם נ"א.) אין נשבעין על הקרשת. בקר - דרבו לאבול חטים, ושאר בהמה כגון חמור וגמל דרבי. לאבול שערין. הישב עליהן - בעדן דרבי וזרעיתו - ובעי איחיתו מנחת מן הגדילין. אודא שאסותיהו - דהא אחרני ניהו. והשתא בחשי - דכין שנעלכו במעי בהמה, שוב אין מגדילין חטין מלאין וריבאן כדמיקרקא. בפיה = קופה מצרית מזוירי דקל. לטיבול מומתה - שרתיה נמאה קודם לכל. וירדן לירי מומתין במחשבה - כיון שחשב עליו לרבי שאין בו חסרון מלאכה. בין שחשב לומר בעלמם עמה, ואינו מקבל טומאה עד שיעשה הנגעלים.

חשב עליו לשעתו שלוחן, ואינו חסר שום מלאכה, השתא מדי ראי לשלוחן - מקבל טומאה מיד. ואין עולין ממוסאתן - אם נסמאה אלא בשני מקשה - כגון נשברו - טהרו. והבא ליכא בשני מעשה, ולא דרבי הקיאה.

כל

וררעינהו וקא בעי לאיתויי מנחות מינייהו, מאי? משום דמיאסותא הוא, וכון דררעינהו אודא למיאסותיהו. או דלמא משום פחישותא הוא, והשתא נמי פחישתא? תיקו. בעי רמי בר חמא: פיל שבלע כפופה מצרית והקיאה דרך בית הרע, מהו? - למאי? אילימא למכיל טומאתה - תנינא: כל הפלים וירדן לירי טומאתן במחשבה, ואין עולין ממוסאתן אלא בשני מעשה! לא צריכא, דבלע הוצין ועבריהו כפופה מצרית, מן הוה עיכול, הוה ליה ככל

ספי. אי נמי: הוה דאיסילי מנחות אבל לענן אובלין, מכל מוקד לענן אסור - לא ליהוי עיכול. מיד דהוה חלב שבכפיים ונבלע עוף חורו כלב מקסן וקטקסין פרק גימתי מענה ג, שצריך מנחתא אף על פי שגב דלענן אסור ליה בלא שום מחשבה. חזו בתרומהו של רב האי. מרזו אין ריאה מוה, דאין כל מחשבה גדולה מזו שמישים החלב בריבוב. ואם תאמר: האמרין בפרק ברתא דיומא (פ"א.) דו שבלע שופן של תרומה הקיאה, ובר אחר ובלע - היראשן מלשן קרן וחושן, וזו חשני אוני משלם אלא יומי עינים לאו דאשקן. אלמא. לענן אסור חשבי עיכול ותיקן דרב רבינו הוים דהתם לאו משום דהוי עיכול, אלא לפי שכבר נתחללה התרומה. כדאשכחן בפרק קמא דבריותו (ד"ה) עינים חרומה - אין בו ישראל משלג בהו, ואינו חושש. ומפרש דהתם עשוא: עמית התחוללה כבר. וטעמא דלא חשבי עיכול, כפי "בהמה דומקשה" (ח"ד ע"ג.) - דהא שום דאשקיש שופי, היבילה ליה חשבי דהתם עיכול - הויו בללא שוה רבי עיכול, כדאמרנו: מן לא סקטאן דאכל מןם בלשקית הויה. ומתוך הדברא דהי גרוא, בין לענן אסור בין לענן טומאה, דכל דבר שהוא שלם שניכר בשלמותו, שלא נתעבל ולא נלעס בפיו, כגון חטין שמוסן שבגללי בקר דרגים

שלא יאכל מזבח קודם להם חטים חרושים, והבא לכל ליה מזבח עומר מפרי דהא שותא. דמתוך שנתא ניגדו, דבדחא שנת גרול בחד. ועומר שרינהו לאכילת אדם, ושתי הלחם שרינהו לדביא בבורים מפירות האילן. הנצה שריין - שגרנינו קודם להם, או הנצה שריין. תנצה שריי פירי חור מזדנה. השתא - השתא שריי עומר ושתי הלחם בהשרשה. התבואה הרישה קודם לשומר. אף על פי שלא גדלה כלום ודקתני מתניתין, הנצה הנחה פדירי שריי מביעיא אלא הנצה והנחה גדלה - הוה הנצה גדלה בפירות האילן בהשרשה לתבואה, או לא. ואיצינתו וזרעיתו קודם לעומר - ולא שרינהו עומר דאשתקא, ולא השרישה בשעת עומר הוה. פירו לנקושי - ללקט מוקד קודם השרשתו. כמאן דשריין בכדא דמיא ושרינהו קודם - דהא דאמרין לאם לאו אסורין בעי שריי עומר - דהא בנודחילין מיירי, או אדלמא. בטלינהו אגב ארעא, וכפי לכו לוו - בגדילין דמי. יש להן אונאה בו - דקיימא לן בבבא מציעא בפרק "החוב" (נ"א.) אין אונאה לוקשת. שריי בה שריי - וזרעתי בריקקא ששת כורים. ואינו מהרי דלא שריי בה אלא חמשה - דהשתא אידי שיעור אונאה שרות. בפרק "חובי" (ט"ז ט"ג.) כל דב שפדחה - כיון דקפדי - לא מחיל, ואפילו בפרות משותות. ולא שריי בה דין אונאה. שריי מקא קייס

חזירי אונאה. אלא כל המקא בטל חזירי. משכני עליהו - דאמר בפרק "חובי" (שם נ"א.) אין נשבעין על הקרשת. בקר - דרבו לאבול חטים, ושאר בהמה כגון חמור וגמל דרבי. לאבול שערין. הישב עליהן - בעדן דרבי וזרעיתו - ובעי איחיתו מנחת מן הגדילין. אודא שאסותיהו - דהא אחרני ניהו. והשתא בחשי - דכין שנעלכו במעי בהמה, שוב אין מגדילין חטין מלאין וריבאן כדמיקרקא. בפיה = קופה מצרית מזוירי דקל. לטיבול מומתה - שרתיה נמאה קודם לכל. וירדן לירי מומתין במחשבה - כיון שחשב עליו לרבי שאין בו חסרון מלאכה. בין שחשב לומר בעלמם עמה, ואינו מקבל טומאה עד שיעשה הנגעלים.

חשב עליו לשעתו שלוחן, ואינו חסר שום מלאכה, השתא מדי ראי לשלוחן - מקבל טומאה מיד. ואין עולין ממוסאתן - אם נסמאה אלא בשני מקשה - כגון נשברו - טהרו. והבא ליכא בשני מעשה, ולא דרבי הקיאה.

כל

וררעינהו וקא בעי לאיתויי מנחות מינייהו, מאי? משום דמיאסותא הוא, וכון דררעינהו אודא למיאסותיהו. או דלמא משום פחישותא הוא, והשתא נמי פחישתא? תיקו. בעי רמי בר חמא: פיל שבלע כפופה מצרית והקיאה דרך בית הרע, מהו? - למאי? אילימא למכיל טומאתה - תנינא: כל הפלים וירדן לירי טומאתן במחשבה, ואין עולין ממוסאתן אלא בשני מעשה! לא צריכא, דבלע הוצין ועבריהו כפופה מצרית, מן הוה עיכול, הוה ליה ככל

ספי. אי נמי: הוה דאיסילי מנחות אבל לענן אובלין, מכל מוקד לענן אסור - לא ליהוי עיכול. מיד דהוה חלב שבכפיים ונבלע עוף חורו כלב מקסן וקטקסין פרק גימתי מענה ג, שצריך מנחתא אף על פי שגב דלענן אסור ליה בלא שום מחשבה. חזו בתרומהו של רב האי. מרזו אין ריאה מוה, דאין כל מחשבה גדולה מזו שמישים החלב בריבוב. ואם תאמר: האמרין בפרק ברתא דיומא (פ"א.) דו שבלע שופן של תרומה הקיאה, ובר אחר ובלע - היראשן מלשן קרן וחושן, וזו חשני אוני משלם אלא יומי עינים לאו דאשקן. אלמא. לענן אסור חשבי עיכול ותיקן דרב רבינו הוים דהתם לאו משום דהוי עיכול, אלא לפי שכבר נתחללה התרומה. כדאשכחן בפרק קמא דבריותו (ד"ה) עינים חרומה - אין בו ישראל משלג בהו, ואינו חושש. ומפרש דהתם עשוא: עמית התחוללה כבר. וטעמא דלא חשבי עיכול, כפי "בהמה דומקשה" (ח"ד ע"ג.) - דהא שום דאשקיש שופי, היבילה ליה חשבי דהתם עיכול - הויו בללא שוה רבי עיכול, כדאמרנו: מן לא סקטאן דאכל מןם בלשקית הויה. ומתוך הדברא דהי גרוא, בין לענן אסור בין לענן טומאה, דכל דבר שהוא שלם שניכר בשלמותו, שלא נתעבל ולא נלעס בפיו, כגון חטין שמוסן שבגללי בקר דרגים

הוא אמר רבא כל דבר שבמהה ושכמשקל אפילו פחות מכדי אונאה חזירי - לא שחיזירי אונאה קאמו, אלא אפילו ביטול מוקד הוה. בדומבא לקמן בפרק "התודה" (נ"א) ובפרק "דמכור את הספינה" (בבא בתרא ע"ג.) יש לדרוק מכאן ונמלתא דרבא איתמר אפילו אקרקעו. וכן משמע בפרק שרי קדשיין (בבא קמא: אלא כדברא נה - לא כדברא נה - ורבינו שמואל לא פירש כן בפרק "כור בית" בראש בתרא (ק"ב) ושם ק"א דייבור מוחטיל "פחות"; ותקן: "בית כור עפר ואין מוכר לך מדה חתבלי", פחת כל שווא - ניבד, והותיר כל שווא - חזירי. משמע כי בתמק קייס. ופירש רבינו שמואל כי מתק קייס, דאף על פי ששע מברד - לא איתמר דרבא אלא במטלתי. ולא משמע הכי, כדפרשית, אלא היינו טעמא דהתם: הויה ומכר שווא שווא מוכר לו, ורוע שיש שם או פתוח או יותר, אלא לפי מה שעלה לפי חשבון בין שווא ומוכר

היו עיניה ופיהו שריי "שראי" בהו כדבעי ואתא חזירי - אין מכחישין אותו במה שרוע, אלא שאומרים שאין לה די בכי איהו שריי.

פיל שבלע כפופה מצרית בו - האי דרבעא מניה רב ריא רב אבהה מרב דימי מפרדרעא בפרק "לא יחפור" (בבא בתרא כ"א.) כל שבלע כפופה מצרית הקיאה דרך בית הרע, מהו? - לאו בכפופה ממש כגא מתייא. אמר, כן, אמאי לא הוה כידיה? מתניתין דהא דאין עלין מטומאתן אלא בשני מעשהו אלא בתרומה ונבד כלפי כפופה כגא מניה. והא דשפת ליה דהתם בטולתי. אף על גב דהויה נמי קיימא בתרא, מכל מקום הוה ליה למידק עלה, כדדייקין דהא מהדיא וערלא.

דבלע הוצין ונכרניהו כפופה מן הדי עיכול בו - תימה מן גר מתיימין שבגללי בדמה דלעיל, ולקטן לאכילה - מטמאן טומאת אובלין, ואי הוה עיכול - לא לטימו טומאת אובלין? שוה לומר: שאני טומאת אובלין, דחלוזי בריאה לגו או לכלה, דהתם תהוקת וטרוהו את הבר שטמאה את העצמות אוני שפיר. וטומאת דהא לא תליא אלא בעיכול, ואם תאמר: דהבא מסקן דבשר דרכי דהי עיכול, ונכרין קמא דבבורות (ב"ב.) הן דן טרוהו שבלע גז טמא - אסור באכילה - ולא הוי עיכול ותיקן רב האי: דשאני טומאה, דאפשי טומאה לא מנשתינן. עוד שי לומר: דהדיא דינא דרך בית הרעי הוי עיכול לפי מהתם דנמצא מנעו. ואם תאמר: דאפשי אי דאהלות תנן, ומייתי לה בפרק בתרא דשבת (ק"ה.) כמה תשדה במעוץ גופות ודרכים כדכר שמואל לאור חתוקה. ובעדן מנעו נמי קאמו, דהא מייתי לה איכלב שאכל בשר המת ומת ומוטל על דאסקופה! ושי לומר: מתניתין דבבורות רכיבי יזדהו כן בתרא, דאמר התם: בעופות ודרכים - מעת עלה, ובלא שדה מיירי. אי נמי: דגים הנבלעים קשי

שלא יאכל מזבח קודם להם חטים חרושים, והבא לכל ליה מזבח עומר מפרי דהא שותא. דמתוך שנתא ניגדו, דבדחא שנת גרול בחד. ועומר שרינהו לאכילת אדם, ושתי הלחם שרינהו לדביא בבורים מפירות האילן. הנצה שריין - שגרנינו קודם להם, או הנצה שריין. תנצה שריי פירי חור מזדנה. השתא - השתא שריי עומר ושתי הלחם בהשרשה. התבואה הרישה קודם לשומר. אף על פי שלא גדלה כלום ודקתני מתניתין, הנצה הנחה פדירי שריי מביעיא אלא הנצה והנחה גדלה - הוה הנצה גדלה בפירות האילן בהשרשה לתבואה, או לא. ואיצינתו וזרעיתו קודם לעומר - ולא שרינהו עומר דאשתקא, ולא השרישה בשעת עומר הוה. פירו לנקושי - ללקט מוקד קודם השרשתו. כמאן דשריין בכדא דמיא ושרינהו קודם - דהא דאמרין לאם לאו אסורין בעי שריי עומר - דהא בנודחילין מיירי, או אדלמא. בטלינהו אגב ארעא, וכפי לכו לוו - בגדילין דמי. יש להן אונאה בו - דקיימא לן בבבא מציעא בפרק "החוב" (נ"א.) אין אונאה לוקשת. שריי בה שריי - וזרעתי בריקקא ששת כורים. ואינו מהרי דלא שריי בה אלא חמשה - דהשתא אידי שיעור אונאה שרות. בפרק "חובי" (ט"ז ט"ג.) כל דב שפדחה - כיון דקפדי - לא מחיל, ואפילו בפרות משותות. ולא שריי בה דין אונאה. שריי מקא קייס

חזירי אונאה. אלא כל המקא בטל חזירי. משכני עליהו - דאמר בפרק "חובי" (שם נ"א.) אין נשבעין על הקרשת. בקר - דרבו לאבול חטים, ושאר בהמה כגון חמור וגמל דרבי. לאבול שערין. הישב עליהן - בעדן דרבי וזרעיתו - ובעי איחיתו מנחת מן הגדילין. אודא שאסותיהו - דהא אחרני ניהו. והשתא בחשי - דכין שנעלכו במעי בהמה, שוב אין מגדילין חטין מלאין וריבאן כדמיקרקא. בפיה = קופה מצרית מזוירי דקל. לטיבול מומתה - שרתיה נמאה קודם לכל. וירדן לירי מומתין במחשבה - כיון שחשב עליו לרבי שאין בו חסרון מלאכה. בין שחשב לומר בעלמם עמה, ואינו מקבל טומאה עד שיעשה הנגעלים.

חשב עליו לשעתו שלוחן, ואינו חסר שום מלאכה, השתא מדי ראי לשלוחן - מקבל טומאה מיד. ואין עולין ממוסאתן - אם נסמאה אלא בשני מקשה - כגון נשברו - טהרו. והבא ליכא בשני מעשה, ולא דרבי הקיאה.

כל

וררעינהו וקא בעי לאיתויי מנחות מינייהו, מאי? משום דמיאסותא הוא, וכון דררעינהו אודא למיאסותיהו. או דלמא משום פחישותא הוא, והשתא נמי פחישתא? תיקו. בעי רמי בר חמא: פיל שבלע כפופה מצרית והקיאה דרך בית הרע, מהו? - למאי? אילימא למכיל טומאתה - תנינא: כל הפלים וירדן לירי טומאתן במחשבה, ואין עולין ממוסאתן אלא בשני מעשה! לא צריכא, דבלע הוצין ועבריהו כפופה מצרית, מן הוה עיכול, הוה ליה ככל

ספי. אי נמי: הוה דאיסילי מנחות אבל לענן אובלין, מכל מוקד לענן אסור - לא ליהוי עיכול. מיד דהוה חלב שבכפיים ונבלע עוף חורו כלב מקסן וקטקסין פרק גימתי מענה ג, שצריך מנחתא אף על פי שגב דלענן אסור ליה בלא שום מחשבה. חזו בתרומהו של רב האי. מרזו אין ריאה מוה, דאין כל מחשבה גדולה מזו שמישים החלב בריבוב. ואם תאמר: האמרין בפרק ברתא דיומא (פ"א.) דו שבלע שופן של תרומה הקיאה, ובר אחר ובלע - היראשן מלשן קרן וחושן, וזו חשני אוני משלם אלא יומי עינים לאו דאשקן. אלמא. לענן אסור חשבי עיכול ותיקן דרב רבינו הוים דהתם לאו משום דהוי עיכול, אלא לפי שכבר נתחללה התרומה. כדאשכחן בפרק קמא דבריותו (ד"ה) עינים חרומה - אין בו ישראל משלג בהו, ואינו חושש. ומפרש דהתם עשוא: עמית התחוללה כבר. וטעמא דלא חשבי עיכול, כפי "בהמה דומקשה" (ח"ד ע"ג.) - דהא שום דאשקיש שופי, היבילה ליה חשבי דהתם עיכול - הויו בללא שוה רבי עיכול, כדאמרנו: מן לא סקטאן דאכל מןם בלשקית הויה. ומתוך הדברא דהי גרוא, בין לענן אסור בין לענן טומאה, דכל דבר שהוא שלם שניכר בשלמותו, שלא נתעבל ולא נלעס בפיו, כגון חטין שמוסן שבגללי בקר דרגים

שלא יאכל מזבח קודם להם חטים חרושים, והבא לכל ליה מזבח עומר מפרי דהא שותא. דמתוך שנתא ניגדו, דבדחא שנת גרול בחד. ועומר שרינהו לאכילת אדם, ושתי הלחם שרינהו לדביא בבורים מפירות האילן. הנצה שריין - שגרנינו קודם להם, או הנצה שריין. תנצה שריי פירי חור מזדנה. השתא - השתא שריי עומר ושתי הלחם בהשרשה. התבואה הרישה קודם לשומר. אף על פי שלא גדלה כלום ודקתני מתניתין, הנצה הנחה פדירי שריי מביעיא אלא הנצה והנחה גדלה - הוה הנצה גדלה בפירות האילן בהשרשה לתבואה, או לא. ואיצינתו וזרעיתו קודם לעומר - ולא שרינהו עומר דאשתקא, ולא השרישה בשעת עומר הוה. פירו לנקושי - ללקט מוקד קודם השרשתו. כמאן דשריין בכדא דמיא ושרינהו קודם - דהא דאמרין לאם לאו אסורין בעי שריי עומר - דהא בנודחילין מיירי, או אדלמא. בטלינהו אגב ארעא, וכפי לכו לוו - בגדילין דמי. יש להן אונאה בו - דקיימא לן בבבא מציעא בפרק "החוב" (נ"א.) אין אונאה לוקשת. שריי בה שריי - וזרעתי בריקקא ששת כורים. ואינו מהרי דלא שריי בה אלא חמשה - דהשתא אידי שיעור אונאה שרות. בפרק "חובי" (ט"ז ט"ג.) כל דב שפדחה - כיון דקפדי - לא מחיל, ואפילו בפרות משותות. ולא שריי בה דין אונאה. שריי מקא קייס

חזירי אונאה. אלא כל המקא בטל חזירי. משכני עליהו - דאמר בפרק "חובי" (שם נ"א.) אין נשבעין על הקרשת. בקר - דרבו לאבול חטים, ושאר בהמה כגון חמור וגמל דרבי. לאבול שערין. הישב עליהן - בעדן דרבי וזרעיתו - ובעי איחיתו מנחת מן הגדילין. אודא שאסותיהו - דהא אחרני ניהו. והשתא בחשי - דכין שנעלכו במעי בהמה, שוב אין מגדילין חטין מלאין וריבאן כדמיקרקא. בפיה = קופה מצרית מזוירי דקל. לטיבול מומתה - שרתיה נמאה קודם לכל. וירדן לירי מומתין במחשבה - כיון שחשב עליו לרבי שאין בו חסרון מלאכה. בין שחשב לומר בעלמם עמה, ואינו מקבל טומאה עד שיעשה הנגעלים.

חשב עליו לשעתו שלוחן, ואינו חסר שום מלאכה, השתא מדי ראי לשלוחן - מקבל טומאה מיד. ואין עולין ממוסאתן - אם נסמאה אלא בשני מקשה - כגון נשברו - טהרו. והבא ליכא בשני מעשה, ולא דרבי הקיאה.

כל

גמרא מהו שגיר? אמר רבי יוסי ברבי בון: בגון, קיים שריר וברור.

וגם פסול פשוט, במקושר – כשר, ובלבד מאחריו.

רב אמר: הדיינין חותמין אף על פי שאינן יודעין לקרות. אכל אינן העדים חותמין אלא אם כן היו יודעין לקרות.

אמר: יבא עלי אם עשיתי מימי. אמר רבי חזי קומי רבי יוסי: לא בא קומי רב כתב ויוני מיזמוי וקיימה בהותמיו.

מתניתא פליגא על רב. גמ שכתבו עברית ועדיו ויונית. ויונית ועדיו עברית. עד אחד עברי ועד אחד יוני – כשר! פתר לה: כשהיו יודעין לקרות ולא היו יודעין לקרות. ואם היו יודעין את שניהן – וחתמו באי זה מהן שירצו. כיני מתניתא כתב סופר ועד – כשר. איש פלוני – כשר. בן איש פלוני – כשר. איש פלוני בן איש פלוני ולא כתב עד – כשר.

אמר רבי אלעזר: דברי חפל היא. אמר רבי יוחנן: דרבי יהודה היא. אמר רבי יוסי: לא בעית מדעתא, דרבי יוחנן פליג בשיטתו השיבהו לאו רבו דו אמר בשם רבי זעירא: מפיון שאינו מצוי לזווג ולא ויווג.

[דף נ"ד ע"א]

כתב הניכתו וחיכתה כשר. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אפילו כתב: "אינו" – כשר. רבי אבהו כתב: אלק"ף. רב הסדא כתב: סמ"ד. שמואל כתב: הרוחא .

הלכה ט' מתני' גמ מעושה, בישראל – כשר. ובעכו"ם – פסול. והעכו"ם, חובטין אותו ואומרים לו: "עשה מה שישראל אומר לד'":

גמרא שמואל אמר: פסול ופוסל בכהונתו. שמואל אמר: אין מעשין אלא לפסולין. שמואל אמר: אין מעשין אלא אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. והתנינן: שניות, לא בגין דא אמר שמואל.

והתנינן: הפדיר את אשתו מליהנות לו, עד שלשים יום – ועמיד פרנס, יותר מיכן – יוציא ויתן כתובה. שמענו שהוא מוציא. שמענו שכופין. רב ורמיה בשם רב: ישראל שעיסו במעשה עכו"ם – פסול. ובאמר איני זן ומפרנס. תני רבי הויה: ועכו"ם שעיסו במעשה ישראל – כשר. אפילו אמר איני

זן ומפרנס. אמר רבי יוסי: מתניתא אמרה כן, והעבדו"ם אומרים לו וחובטין אותו, ואומרים לו: "עשה מה שישאל אומר לך".

רבי חייה בר אשי בשם איסי: האומר איני זן ומפרנס בופין אותו להוציא. רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו: וכופין. אמר ליה ואדיין (אית) את ליי, אם מפני ריה רע בופין, לא כל שבן מפני חיי נפש. אתא רבי יוחנן, רבי יעקב בר אהא, רבי יסא בשם רבי יוחנן: האומר: "איני זן ואיני מפרנס" – אומרים לו: או זן או פרנס או פטור:

הלכה י' מתני' יצא שמה בעיר מקודשת – הרי זו מקודשת. מגורשת – הרי זו מגורשת. בלבד שלא יהא שם אמתלא. ואי זו היא אמתלא? גירש איש פלוני אשתו על תנאי, ורק לה קידושיה, ספק קרוב לה ספק קרוב לו – זו היא אמתלא:

גמרא רבי יסא בשם רבי יוחנן: נירות דולקין ושיחות בני אדם משיחין. התיב רבי זעירא קומי רבי יסא: והא תנינן, יצא שמה בעיר מקודשת – הרי זו מקודשת. מגורשת – הרי זו מגורשת. אית לן מימר נירות דולקין? לא סיחות בני אדם מסיחין. והכא סיחות בני אדם משיחין.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: נבדק השם ונמצא מפי נשים ומפי קטנים בטל השם. רב אמר: לא התירו בה אלא עד מפי עד בלבד:

[דף נ"ד ע"ב]

הלכה י"א מתני' בית שמאי אומרים: לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה ערוה, שנאמר: (דברים כד) כי מצא בה ערות דבר. ובית הלל אומרים: אפילו הקדיחה תבשילו, שנאמר: כי מצא בה ערות דבר. ורבי עקיבה אומר: אפילו מצא אחרת נאה ממנה, שנאמר: ותהא אם לא תמצא חן בעיניו ונומר.

גמרא והא תני: בית שמאי אומרים: אין לי אלא היוצא משום ערוה בלבד. ומניין היוצאה וראשה פרוע, צדדיה פרויין, וזרועותיה חלוצות? תלמוד לומר: כי מצא בה ערות דבר.

מה מקיימין דבית שמאי שלא תאמר היוצא משום ערוה אסור, משום דבר אחר מותרת. אמר רבי שילא דכפר תמרתא: קרייא מקשי על דבית שמאי. לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב

לקחתה. מה אנו מקיימין? אם לאוסרה עליו, כבר היא אסורה לו! אלא בן אנו קיימין, ליתן עליו בלא תעשה.

כתיב (ויקרא טו) והדוה בנדתה והזב את זוכו, זקנים הראשונים היו אומרים: תהא בנידתה, לא תכחול ולא תפקום עד שתבוא במים. אמר להן רבי עקיבה: משם ראיה! אם את אומר בן, אוף היא עצמה מביאה לידי פערות, והוא נותן את עינו בה לגרשה. ואתייא דזקנים – כבית שמאי. ודרבי עקיבה – כבית הלל.

הדרן עלה המגרש וסליקא לה מסכת גיטין

הדרן עלה מסכת גיטין והדרן עלן, דעתן עלה מסכת גיטין ודעתה עלן, לא נתנשי מנה מסכת גיטין ולא תתנשי מנה, לא בעלמא הדיו ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמונתנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא:

הנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא, רמיש בר פפא, סורקב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה לנו אנהו ונאצאינו ונאצאי עמך בית ישראל בלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאיבי תחכמני מצותך, מי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקך, למען לא אבוש: לעולם לא אשבח פקודיך, מי בם חייטני: ברוך אתה יי, לפדני חקך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מוזדים אנהו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משימים והם משימים, אנו משימים לדברי תורה והם משימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שאמר ואתה אלהים תזרידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ומיהם, ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי, כשם שעזרתני לסיים מסכת גיטין, בן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם, לתלמוד וללמד לשמור ולעשות ולקום את כל דברי תלמוד תורתך פאהבה:

וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, ועמוד לי ולרועי, שלא תמוש התורה מפי ומפי רועי וזרע רועי עד עולם. ותתקום בי, בהתהלך תנחה אתך, בשכבה תשמר עליה, והקיצות היא תשיחה: מי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לה שנות חיים: אנך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד: יי עז לעמו ותן, יי ברכך את עמו בשלום:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתני' האשה נקנית בשלש דרכים. וקונה את עצמה בשתי דרכים. נקנית בכסף, ובשטר, ובביאה. בכסף, בית שמאי אומרים: בדינר ובשנה דינר. ובית הלל אומרים: בפרוטה ובשנה פרוטה. וכמה היא פרוטה? אחת משמונה באיסר האיטלקי. וקונה את עצמה בגט, ובמיתת הבעל. היכמה – נקנית בביאה. וקונה את עצמה בחליצה ובמיתת היבם.

גמרא ביני מתניתא: או בכסף, או בשטר, או בביאה.

ותני רבי חייה בן: לא סוף דבר בשלשתן אלא אפילו באחד מהן.

בכסף מניין? (דברים כב) כי יקח מגיד שניקנית בכסף.

בביאה מניין? (דברים כד, א) ובעלה – מגיד שנקנית בביאה.

הייתי אומר: על ידי זו ועל ידי זו, כסף בלא ביאה, ביאה בלא כסף, מניין? רבי אבהו בשם רבי יוחנן: פתיב (שם) כי ימצא איש שלב עם אשה בעלת בעל. הגע עצמה, אפילו לא קנייה אלא בביאה, אמרה תורה הבא אחריו בהנקה, לא סוף דבר בכדרכה, אלא אפילו שלא כדרכה.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: לא צריכא שלא מכדרכה, אין תימר מכדרכה, למה לי בעלה? אפילו אחר. כיי דתנינן תמן: באו עליה שנים, הראשון – בסקילה – והשני בהנקה.

הא למדנו ביאה בלא כסף. כסף בלא ביאה מניין? ויצאה הנם אין כסף אם אחרת יקח לו (שמות כא). מה זו – בכסף, אף זו – בכסף.

בשטר, (דברים כד) וכתב לה ספר ברית ונתן בידה ושלחה מביתו והלכה והייתה לאיש אחר. מקיש היתה ליציאתה, מה יציאתה – בשטר, אף הויתה – בשטר.

אמר רבי אבין: ותני חזקיה: וכי יקח – מגיד שהיא נקנית בכסף. ודין הוא! מה אם עכרייה שאינה נקנית בביאה – נקנית בכסף, זו שהיא נקנית בביאה – אינו דין שנקנית בכסף! וכמה תוכיח, שהיא נקנית בביאה ואינה נקנית בכסף. אף אתה אל תתמה על זו, שאף על פי שהיא נקנית בביאה – לא תנקתה בכסף. תלמוד לומר: כי יקח – מגיד שהיא נקנית בכסף.

ובג'עלה - מגיד שהיא נקנית בביאה. ודין הוא! מה אם יכמה שאינה נקנית בכסף - נקנית בביאה, זו שהיא נקנית בכסף - אינו דין שתקנה בביאה! עבריה תוכיה, שהיא נקנית בכסף ואינה נקנית בביאה. אף אתה אל תתמה על זו שאף על פי שהיא נקנית בכסף - לא

[דף א' ע"ב]

תקנה בביאה. תלמוד לומר: פי יקה - מגיד שהיא נקנית בכסף. ובג'עלה - מגיד שהיא נקנית בביאה. בשטר. מה אם הכסף שאינו מוציא הרי הוא מכנים. שטר שהוא מוציא, אינו דין שיכנים! לא! אם אמרת בכסף שהוא מוציא להקדיש ידי פדיונו, תאמר בשטר שאינו מוציא להקדיש ידי פדיונו. נשבר קל וחומר, ותורתה למקרא. לפום בן צריך מימר וכתב לה ספר פריתות ונתן בידה ושלחה מביתו ויצאה מביתו והלכה והייתה לאיש אחר - הקיש הויתתה ליציאתה, מה יציאתה - בשטר, אף הויתתה - בשטר.

אמר רבי יודן: קל וחומר לכת חורין שתקנה בחזקה! ודין הוא. מה אם שפחה פנענית שאינה נקנית בביאה נקנית בחזקה, זו שהיא נקנית בביאה אינו דין שתקנה בחזקה! תלמוד לומר ובג'עלה - בביאה היא נקנית ואינה נקנית בחזקה.

קל וחומר בשפחה פנענית שתקנה בביאה. ודין הוא. ומה אם בת חורין שאינה נקנית בחזקה - נקנית בביאה, זו שהיא נקנית בחזקה - אינו דין שתקנה בביאה! תלמוד לומר (ויקרא כה): והתנחלתם אתם לבניכם אחרים לרשת אחיה וגו'. בחזקה היא נקנית, ואינה נקנית בביאה.

הרי למדנו שהאשה נקנית בשלש דרכים, או בכסף, או בשטר, או בביאה.

עד פדון בישראל, בנכרים? רבי אבהו בשם רבי אלעזר: פתיב (בראשית כ): הנה מת על האשה אשר לקחת והיא בעלת בעל - על הבעולות הן תיבין, ואינן תיבין על הארוסות.

מילתיה דרבי אלעזר אמרה: והוא שנתפון לקנותה. מילתיה דשמואל אמרה: אפילו לא נתפון לקנותה. דמר רבי יונה בשם שמואל: זונה עומדת בחלון, באו עליה שנים הראשון אינו נהרג והשני נהרג על ידיו. וכי נתפון הראשון לקנותה?!

איש מה תלמוד לומר איש איש, אלא להביא את הגוים שבאו על עריות האומות - שידונו בדיני האומות. ואם באו על העריות ישראל - שידונו אותם בדיני ישראל.

אמר רבי לעזר: מכולם אין לך אלא ארוסת ישראל בלבד, שאם בא על ארוסת ישראל – חייב, על ארוסת גוים – פטור.

אם בא על ארוסת ישראל חייבין, במה הוא מתחייב? בדיניהן, בדיני ישראל? אין תימר בדיני ישראל – בשני עדים ובקעורים ושלשה דינים ובתרייה ובסקילה. ואין תימר בדיניהן – בעד אחד ובדין אחד ושלא בתרייה ובסיף.

רבי יודה בר פזי מוקף בהונקו, מפני עצמו. מה טעם? (בראשית ט, ו) כי דם באדם.

אין תימר בדיני ישראל, ונתגזיר – חייב. אין תימר בדיניהם, נתגזיר – פטור. דאמר רבי חנינה: בן נח שקילל את השם, נתגזיר – פטור, מפני שנשתנה דינו.

רבי לעזר בשם רבי חנינה: מניין שבני נח מוזהרין על עריות בישראל? תלמוד לומר (בראשית ב) ודבק באשתו – ולא באשת חבירו. ודבק באשתו –

[דף ב' ע"א]

ולא בזכור, ולא בבחמה.

רבי שמואל רבי אבהו רבי לעזר בשם רבי חנינה: בן נח שבא על אשתו שלא בדרבה – נהרג. מה טעם (בראשית ב) ודבק באשתו והיו לבשר אחד – ממקום ששניהן עושין בשר אחד.

רבי יוסי בעא: הערייה בזכור מהו? הערייה בבחמה מה היא? וכל העריות לא מן הנידה למדו? וזכור מינה, בחמה מינה. עד בדין בישראל, בגוים? אמר רבי מנא: לא מינה ודבק באשתו – ולא באשת חבירו כל שהוא, ודכוותה, לא בזכור ולא בבחמה אפילו כל שהוא.

הרי למדנו: גוים אין להן קידושין. מהו שיהא להם גירושין? רבי יודה בן פזי ורבי חנין בשם רבי הונא רובה דציפורין: או שאין להן גירושין, או ששניהן מגרשין זה את זה.

רבי יוחנן דצפרין, רבי אחא רבי חנינא בשם רבי שמואל בר נחמן: כי שנא שלח עד את ה' אלקי ישראל (מלאכי ב). בישראל נתתי גירושין, לא נתתי גירושין באומות העולם.

רבי חנינה בשם רבי פינחס: כל הפרשה בתיב ה' צבאות, וכאן בתיב אלהי ישראל. ללמדך: שלא יחד הקדוש ברוד הוא שמו בגירושין אלא בישראל בלבד.

מילתיה דרבי חיה רבה אמרה: גוים אין להן גירושין. דתני רבי חיה, בן גוי שגירש את אשתו והלכה ונישאת לאחר וגירשה, ואחר כך נתגירו שניהן – אין אני קורא עליה לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקהלה. ותני בן: מעשה בא לפני רבי והכשיר.

בשטר. הדיא דתימר: בשטר שאינו יפה שוה פרוטה, אבל בשטר שהוא יפה שוה פרוטה – ככסף הוא. תני רבי חיה בן: לא סוף דבר בשטר שהוא יפה שוה פרוטה, והלא מתקדשת היא האשה בכל דבר שהוא יפה שוה פרוטה! אלא אפילו כתבו על התרס או על נגיר ונתנו לה – הרי זו מקודשת.

[דף ב' ע"ב]

כתבו על דבר שהוא איסור הנאה – תני רבי חנין, מעשה בא לפני רבי ואמר הרי זו מגורשת. רבי אלעזר אמר: אינה מגורשת.

אמר רבי זעירא: הויין רבנין פליגי, מן דאמר: אינה מקודשת אינה מגורשת, ומן דמר: מקודשת מגורשת.

הכרייה אמרין, לחומרין. רבי יוסי בעא: מהו לחומרין? אינה מקודשת, מגורשת – הוינו לחומרין. אילו אינה מגורשת, מקודשת הוינו לחומרין.

[דף ג' ע"א]

מהו בדין? רבנין דמיסרין בשם רבי יעקב בר אחא: מאן דאמר: מגורשת מקודשת – איסור הנזיה מדבריהם.

ומן דמר: אינה מגורשת מקודשת – איסור הנזיה מדבר תורה. הא באיסור הנזיה מדבריהם – מקודשת.

אין תימר בן, לית הדיא פליגא על רב? דרב אמר: דברי רבי מאיר, המקדש בהמין מישש שעות ולמעלן – לא עשה ולא בלום! והמין מישש שעות ולמעלן טב הוא בלום!

תמן, בגופו קידש. ברום הכא – בתנאים שבו קידש. מעתה, אפילו באיסור הנזיה דבר תורה תהא מקודשת! מה בינה לשטר שאינו יפה שוה פרוטה! תמן – אינו ראוי להשלים עליו. ברום הכא – ראוי הוא להשלים עליו.

תמן תנינן: שבועת הדיינין, הפענה – שתי כסף, וההודיה – שנה פרוטה. הפענה, בית שמאי אומרים: מעה. ובית הלל אומרים: שתי מעין.

מחלפה שיטתהון דבית שמאי. תמן אינון אמרין: כסף דינר. וכא אינון אמרין: כסף מעה! מחלפה שיטתהון דבית הלל, תמן אינון אמרין: כסף פרוטה. וכא אינון אמרין: כסף שתי

[דף ג' ע"ב]

מעין!

רבי יעקב בר אחא בשם רבי חנינה: בית שמאי למידין מתחילת מכירתה של עבדייה, מה תחילת מכירתה בדינר, אף קידושיה בדינר. בית הלל למידין מסוף גירועיה, מה סוף גירועיה בפרוטה, אף קידושיה בפרוטה.

מה טעמא דבית שמאי? שגאמר (שמות כא) ויצאה הנם אין כסף. וכי אין אנו יודעים שאין כסף? מה תלמוד לומר אין כסף? מיבן שגמקרה בכסף יותר מכסף!

וכמה יותר מכסף? דינר או כסף פרוטה, יותר מכסף שתי פרוטות! סוף מטבע כסף מעה.

ותהא מעה! רבי בון בשם רבי יודה בר פזי: שאם בקשה ליגרע, מגרעת במעה בכל שנה ויוצאת.

ותגרע בפרוטה! אמר רבי בון: הגע עצמך, שאם בקשה ליגרע מתחילת השנה הששית תחילת גירועיה בפרוטה. וסוף גירועיה בפרוטה! אלא תחילת גירועיה במעה, וסוף גירועיה בפרוטה.

מה טעמא דבית הלל? ממה שסוף גירועיה בפרוטה, את יודע שקידושיה בפרוטה. אילו לא נשתיר שם אלא שנה פרוטה, שמה אינה מגרעתה ויוצאה? כשם שסוף גירועיה בפרוטה, אף קידושיה בפרוטה.

מחלפה שיטתהון דבית הלל. בתיב (שם) כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור, אם ללמוד שאין בית דין נזקקין לפחות משנה פרוטה, כבר בתיב (ויקרא ה) לאשמה בה – פרט לפחות משנה פרוטה. מה תלמוד לומר כסף? מיבן, שיש כאן יותר מכסף.

וכמה היא יותר מכסף? שתי מעין. או כסף פרוטה, יותר מכסף שתי פרוטות! סוף מטבע כסף, מעה. ותהא מעה! או כלים. מה כלים שנים, אף כסף שנים.

מה מקמימין בית שמאי או כלים? בהדא דתני: רבי נתן אומר: או כלים – לרבות כלי הרם.

שמואל אומר: טענו שני מחטים, והודה לו על אחת מהן – חייב. אומר רבי היננא: והוא שיהו יפות בשתי פרוטות, כדי שתהא הפענה שנה פרוטה, וההודייה שנה פרוטה.

ואתנייא בבית שמאי דלא ילפי כסף מבליים. ברם בבית הלל דאינון ילפין כסף מבליים, מה בליים – שנים, אף כסף – שנים. ודכוותה, מה כסף – שתי מעים, אף בליים – שתי מעים.

[דף ד' ע"א]

אף על פי שנחלקו בית שמאי ובית הלל בצרות ובאחיות. ובגט ישן, ובכסף אשת איש, ובמקדש בשנה פרוטה, והמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, והאשה מתקדשת בדינר ובשנה דינר – לא נמנעו בית שמאי לישא נשים מבית הלל, ולא בית הלל מבית שמאי, אלא נהגין באמת ובשלים. שנאמר (זכריה ח) והאמת והשלום אהבו.

ממזירות בנתיים ואת אמר חכין! היד עבידא? קידש הראשון בשנה פרוטה, והשני בדינר. על דעתהון דבית שמאי – מקודשת לשני, והולד ממזר מן הראשון. על דעתהון דבית הלל – מקודשת לראשון, והולד ממזר מן השני!

רבי יעקב בר אהא בשם רבי יוחנן: מודים בית שמאי ובית הלל להומרין.

מעשה, בית שמאי ישאו נשים מבית הלל, דאינון מודיי לון. ובית הלל לא ישאו נשים מבית שמאי, דלית אינון מודיי לון!

רבי יוחנן בשם רבי יצאי: אילו ואילו בהלכה היו עושין. אם בהלכה היו עושין, ברא תנינן שלחו בית שמאי ופקתוה, שבית שמאי אומרין עד שיפקות רובה!

אמר רבי יוסי בי רבי בון: עד שלא בא מעשה אצל בית הלל, היו בית שמאי נוגעין בו. משבא מעשה אצל בית הלל, לא היו בית שמאי נוגעין בו.

אמר רבי אבא מרי: ויאות, מה תנינן? טימאז מחרות למפרע? לא, מיבן ולבא.

רבי יוסי בי רבי בון אומר: איתפלגון רב ושמואל. חד אומר: אילו ואילו בהלכה היו עושין. וחרנה אומר: אילו בהילכתן ואילו בהילכתן. ממזרות בנתיים, ואת אמר אבן! המקום משמר ולא אירע מעשה מעולם.

בחדא דתני: כל הרוצה להחמיר על עצמו ולנהוג כחומרי בית שמאי וכחומרי בית הלל – על זה נאמר (קהלת ב) והבסיל בהשד הולך. בקולי אילו ובקולי אילו – נקרא רשע. אלא או בדברי בית שמאי בקוליהן ובחומריהן, או בדברי בית הלל בקוליהן ובחומריהן.

הדא דתימר: עד שלא יצאת בת קול. משיצאת בת קול לעולם הלכה בדברי בית הלל, וכל העובר על דברי בית הלל – תייב מיתה.

תני: יצאת בת קול ואמרה: אילו ואילו דברי אלהים הן, אבל הלכה בדברי בית הלל. איכן יצאת בת קול? רבי ביבי בשם רבי יוחנן: בוכנה יצאת בת קול.

וכמה היא פרוטה? אחד משמונה באיפר האיטלקי. תני: האיפר – אחד מעשרים וארבעה בדינר כסף. דינר כסף – אחד מעשרים וארבעה לדינר זהב.

תני רבי חייה: סילעא – ארבעה דינרין. שש מעה כסף – דינר. שני פונדיונין – מעה. שני איפרין – פונדיון. שני מסומיסינ – איפר. שני קרדיוניטם – מסומס. שני פרוטות – קרדיוניטם. סלקין, אחד משלשים ושנים למעה.

אמר רבי זעירא: בימי רבי סימאי ורבותינו, עשו אותם אחד מעשרים וארבעה למעה. ותני: רבן שמעון בן גמליאל אומר: שלשה דורסים – מעה. שני ניצים – דרוסה. שני שמין – ניצים. שני פרוטות – שמין. סלקין, אחד מעשרים וארבעה למעה.

רבי חנינה ורבי מנא, רבי חנינה אומר: נחשא – באתריה קיים. כספא – זליל, כספא – יקיר. רבי מנא אומר: כספא – באתריה קיים. נחשא – יקיר, נחשא – זליל.

[דף ד' ע"ב]

על דעתיה דרבי חנינה: לעולם שש נשים מתקדשות באיפר. על דעתיה דרבי מנא: פעמים שש פעמים שמונה.

הילפי אמר: אייתיבונני על גיף נהרא, דלא אפיקית מתניתא דרבי חייה רבא ממתניתין, ורקוני לנהרא. אמרין ליה: והא תני רבי חייה: סילעא ארבע דינרין! אמר לון: אוף אנן תניננה: כמה תהא הפלע חסירה ולא יהא בה חזנייה? רבי מאיר אומר: ארבע איפרות מאיפר לדינר. אמר ליה: והתני רבי חייה: שש מעה כסף דינר. אמר ליה: אוף אנא תניננה: האונאה ארבע כסף מעשרים וארבע כסף לסלע, שתות למקח.

אמר ליה: והתני רבי חייה: שני פונדיונין מעיה! אמר לון: אף אגן תנינתה: נותן סלע ופונדיון לשנה.
 אמר ליה: והתני רבי חייה: שני איסרין פונדיון! אמר לון: אף אגן תנינתה הפניח איסר ואכל עליו
 תציו, והלך לו למקום אחר, והרי הוא יוצא בפונדיון – מוסף עליו עוד איסר. אמר ליה: והתני רבי
 חייה: שני מסומיטין – איסר. שני קרדינטם – מסומס. שני פרושות – קרדינטם. אמר לון: אף אגן
 תנינתה: וכמה היא פרוטה? אחד משמנה באיסר האיטלקי.

וקונה את עצמה בגט. דכתיב (דברים כד) וכתב לה ספר פריית וגו'. ובמיתת הפעל. דכתיב (שם)
 או כי ימות האיש האחרון. עד בדין מיתתו של אחרון, מיתתו של ראשון? מה אם האחרון שאין
 התירו היתר מרובה – את אומר מיתה מתרת. ראשון שהתירו היתר מרובה – אינו דין שתהא
 המיתה מתרת!

אמר רבי הונא: קרייה אמר שהמיתה מתרת, דכתיב (שם כה) כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם
 ובן אין לו – הא אם יש לו בן – מיתה מתרת.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: אם אומר את שאין מיתה מתרת, מנן אגן משפחין אלמנה לכהן גדול,
 פרושה וחלוצה לכהן הדיוט. אמר רבי יוחנן בר מרייה: תיפתר ביבמה.

יבמה יבא עליה – זו ביאה, ולקחה לו לאשה – זו הפאמר. יכול בשם שהביאה גומרת בה, כך יהא
 הפאמר גומר בה? תלמוד לומר ויבמה. עירה כל הפרשה פולח לייבום, הביאה גומרת בה, ואין
 הפאמר גומר בה. אם בן מה מועיל בה מאמר? לאוסרה על האחין.

רבי שמעון אומר: הפאמר – או קונה או לא קונה. מאי טעמא דרבי שמעון? יבמה יבא עליה – זה
 הביאה, ולקחה לו לאשה – זה הפאמר. בשם שהביאה גומרת בה, כך יהא הפאמר גומר בה. או
 יבמה יבא עליה, והרי היא לקוחה לו, והפאמר לא הועיל בה בלום.

רבי אלעזר בן ערף אומר: הפאמר – קונה קניין גמור ביבמה. מה טעמא דרבי אלעזר בן ערף? ולקחה
 לו לאשה – הרי הוא פקידושי אשה. מה קידושי אשה

[דף ה' ע"א]

קניין קנין גמור ביבמה, אף הפאמר – קונה קניין גמור ביבמה. אי זהו מאמר ביבמה? "הרי את
 מקודשת לי בכסף ובשעוה בסף".

רבי יצחק שאל: ולמה לי נן אמרין: בין בהליצתה בין בהליצת הבירתה? חזר ואמר: מה תנינן בהליצה, לא הליצתה, והכא – בין בהליצתה בין בהליצת הבירתה.

והא תנינן בביתא, אית לך מימר בין בביתא בין בבית הבירתה? מתניתא – ביבמה אחת. מה צריכה ליה בשתי יבמות!

רבי שמואל בר רב יצחק בעא: שפחה חרופה במה היא קונה את עצמה? לפומרה מן המלקות, ולבא עליה מן האשם, פשיטא שאינה יוצאה בגמ, דאמר רבי חייה בשם רבי יוחנן: מי שהציו עבד והציו בן חורין, קידש אשה – אין הוששין לקידושיו. ודכוותה, גירש אשה – אין הוששין לגירושיו.

פשיטא, שהיא יוצאה במיתת בעלה. מיהא דאמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן: תירגם עקילם הגר לפני רבי עקיבה: והיא שפחה נהרפת לאיש (ויקרא יט) – בכתושה לפני איש, במה דאת אמר (שמואל ב יז): ותשטח עליו הריפות. אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן: בן פירשה רבי לעזר בי רבי שמעון לפני חכמים: והיא שפחה נהרפת לאיש – בכתושה לפני איש, במה דתימר (משלי כז, כב): בתוך הריפות בעלי.

מהו שתקנה עצמה במיתת רבה, ובהשלים שש? מה צריכה ליה פרי עקיבה? דרבי עקיבה אמר: בשחציה שפחה והציה בת חורין במאורסת לכן חורין – הכתוב מדבר. ברם פרי ישמעאל צריכה ליה, דרבי ישמעאל אמר: שפחה פנענית הנשואה לעבד עברי – הכתוב מדבר. אם נישואי תורה הן, אם אדניו יתן לו אשה (שמות כא), לא צריכה דלא.

מהו שתקנה עצמה במיתת רבה ובהשלים שש? וכמאן דאמר: אין עבד עברי עובד את הירוש.

הלכה ב' מתני' עבד עברי – נקנה בכסף ובשטר. וקונה את עצמו בשנים. וביובל ובגרעון כסף. יתירה עליו

[דף ה' ע"ב]

אמה העבירה – שהיא קונה את עצמה בסימנים. הנרצע – נקנה ברציעה, וקונה את עצמו ביובל, ובמיתת האדון.

גמרא כתיב (דברים טו): כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה – תקיש עברי לעבריה, מה עבריה – נקנית בכסף ובשטר, אף עברי – נקנה בכסף ובשטר.

ניחא בְּכֶסֶף, דְּכָתִיב (שמות כא): וַיִּצְאָה חֲנָם אֵין כֶּסֶף. בְּשֵׁטֶר מְנַלְנָ? עֲבָרִייה – לְמִידָה מִבַּת חוֹרִין, וְעֲבָרִי – לְמַד מֵעֲבָרִייה.

נִמְצָא לְמַד מִלְּמַד? עַד כְּדוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה דְאִית לֵיה לְמַד מִן הַלְּמַד. כְּרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל דְלִית לֵיה לְמַד מִן הַלְּמַד?

אֲשַׁבַּח תַּנְי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל לְהָא מִילָה וְחַפְשָׁה מְלָה, חַפְשֵׁי מַחוּפְשָׁה. כְּכַל אַתְר – לִית לֵיה לְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל לְמַד מִן הַלְּמַד, וְהָכָא – אִית לֵיה לְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל!

תַּנְי לֵה בְשֵׁם חֲכָם: מִנָּן תִּיתִי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל? שִׁילוּחַ, שִׁילוּחַ, מַה שִׁילוּחַ שְׁנַאֲמַר לְחַלְנָן – בְּשֵׁטֶר. אַף כָּאן – בְּשֵׁטֶר. וְלֹא דְמִיָּא, תַּמּוֹן – לְחַקְנוֹת לְעֲצָמָה, כְּרָם חֲכָא – לְחִיקְנוֹת לְאַחֲרִיס!

אָמַר רַבִּי מַתְנִייה: מְכִירָה, מְכִירָה, מַה מְכִירָה שְׁנַאֲמַר לְחַלְנָן – בְּשֵׁטֶר, אַף כָּאן – בְּשֵׁטֶר. אִי מַה לְחַלְנָן בְּחֻזְקָה, אַף כָּאן בְּחֻזְקָה?

אָמַר רַבִּי חִייה בַר אֲדָא: הוּא עֲבָרִי, הוּא עֲבָרִייה.

בְּכֶסֶף, וְהִיחַ כֶּסֶף מִמְכָּרוֹ – בְּכֶסֶף הוּא נִגְאָל, וְאִינוּ נִגְאָל לֹא בְּתַבּוּאָה וְלֹא בְּכֻלִּים. כְּכַל אַתְר – אַתְרַ עֲבַד שְׁוֵה כֶּסֶף בְּכֶסֶף, וְהָכָא – לִית אַתְרַ עֲבִיד שְׁוֵה כֶּסֶף בְּכֶסֶף!

אָמַר רַבִּי אֲבָא מְרִי: שְׁנִיָּא

[דף ו' ע"א]

הִיא, שְׁשִׁינָה עֲלִיו תַּכְּתוּב כֶּסֶף בְּכֶסֶף. אוּף רַבִּי חִייה בַר אֲדָא יוֹדֵה, שְׂאָם בִּיקוּשׁ לְגְרוּעֵי, שְׁמַגְרַע וְיוֹצֵא אֲפִילוּ בְּתַבּוּאָה וְאֲפִילוּ בְּכֻלִּים.

אָמַר רַבִּי יוֹדֵן אָבוּי דְרַבִּי מַתְנִייה: הִדָּא דְתִימְרַ: כְּשֵׁלֹא עֲשִׂאן דְּמִים, אֲכַל אִם עֲשִׂאן דְּמִים – כְּכֶסֶף הוּא!

בְּשֵׁטֶר. רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר: בְּשֵׁטֶר שֶׁל כֶּסֶף, הָא בְּשֵׁטֶר שֶׁל מַתְנָה – לֹא, שְׂמָא יַחֲזוֹר בּוּ הָעֵבֶד.

מַעֲתָה, אֲפִילוּ בְּשֵׁטֶר שֶׁל כֶּסֶף, יָכוֹל הוּא לְחֻזְרוֹ בּוּ! אָמַר לוּ: שְׂמָא תַּבּוּאָה שְׁנַת רַעֲבוֹן וְיַחֲזוֹר בּוּ רַבּוּ.

כְּדַר מְכִירָה כְּדָ הוּא: "אֲנִי פְּלוֹנִי מְכִרְתִּי בְּתִי לְפְלוֹנִי".

כְּדַר קִידוּשִׁין כְּדָ הוּא: "אֲנִי פְּלוֹנִי קִידְשְׁתִּי בְּתִי לְפְלוֹנִי".

רבי חגי געא קומי רבי יוסי: הַחֲלִיף וְאָמַר: "אֲנִי פְּלוֹנִי לְקַחְתִּי בְּתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי". "אֲנִי פְּלוֹנִי קִידְשָׁתִּי בְּתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי"? אָמַר לִיה: וּמַה בְּכַד? אָבֵל אִם הַחֲלִיף לְשׁוֹן מְכִירָה בְּלְשׁוֹן קִידוּשֵׁי, אוֹ לְשׁוֹן קִידוּשֵׁי בְּלְשׁוֹן מְכִירָה – לֹא עָשָׂה בְּלוּם.

פְּתִיב (שְׁמוֹת כ"א): שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. יְכוּל יוֹצֵא בְּסוֹף שֵׁשׁ? תְּלֻמוּד לֹאמַר: וּבְשָׁבִיעִית יֵצֵא. יְכוּל יֵצֵא בְּסוֹף שָׁבַע? תְּלֻמוּד לֹאמַר: שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. הָא בִּיצֵד? עוֹבֵד כֹּל שֵׁשׁ, וְיוֹצֵא בְּתַחֲלִילַת שָׁבַע.

וּבְשָׁבִיעִית יֵצֵא – בְּשָׁבִיעִית שֶׁל מְכִירָה, לֹא שָׁבִיעִית שֶׁל עוֹלָם. אֵת אֹמַר שָׁבִיעִית שֶׁל מְכִירָה, אוֹ אֵינָה אֵלָא שָׁבִיעִית שֶׁל עוֹלָם! בְּשֵׁהוּא אֹמַר: שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד – הָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים אַמּוּרוֹת. הָא מַה אֲנִי מְקַיִים וּבְשָׁבִיעִית יֵצֵא? שָׁבִיעִית שֶׁל מְכִירָה, לֹא שָׁבִיעִית שֶׁל עוֹלָם. אֵימָא חֲלִיף? אָמַר רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב הוֹנָא: וּבְשָׁבִיעִית בְּתִיב.

אָמַר רַבִּי הוֹנָא: אִם אֵימַר אֵת שָׁבִיעִית שֶׁל עוֹלָם, אִם כֵּן מַה הַיּוֹבֵל בָּא וּמוֹצִיא? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בַּר מְרִיָּה:

[דף ו' ע"ב]

אֵתִיָּא בְּמֵאן דְּאָמַר: אֵין הַיּוֹבֵל עוֹלָה מִמִּנְיֵין שְׁנֵי שָׁבֻעַ. בְּרַם כְּמֵאן דְּאָמַר: הַיּוֹבֵל עוֹלָה מִמִּנְיֵין שְׁנֵי שָׁבֻעַ – פְּעֻמִּים שְׁהוּא בָּא בְּאַמְצַע שְׁנֵי שָׁבֻעַ.

רַבְנִין דְּמִיסְרִין אָמְרִין: אֲפִילוּ כְּמֵאן דְּאָמַר: אֵין הַיּוֹבֵל עוֹלָה מִמִּנְיֵין שְׁנֵי שָׁבֻעַ, יְבָלִין אֲנִן מִפְּקִין לָהּ מִן הַכָּא. שָׁבִיעִית – מוֹצִיאָה אֵת הָעֲבָדִים, וְיּוֹבֵל – אֵת הַנְּרָצְעִים.

[דף ז' ע"א]

מִנְיֵין אֲפִילוּ חֲלָה? תְּלֻמוּד לֹאמַר: וּבְשָׁבִיעִית יֵצֵא לְחַפְשֵׁי חָנָם.

יְכוּל אֲפִילוּ בְּרַח? תְּלֻמוּד לֹאמַר שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. מַה רְאִיתָ לְרַבּוֹת אֵת זֶה וְלֹאֲצִיא אֵת זֶה? אַחַר שְׂרִיבָה הַתְּנוּבָה, מִיעַמָּה מְרַבָּה אֲנִי אֵת זֶה – שְׁהוּא בְּרִשׁוֹתָ, וּמוֹצִיא אֵת זֶה – שְׂאִינוּ בְּרִשׁוֹתָ.

רַבִּי בּוֹן בַּר חִיָּה אָמַר: רַב הוֹשַׁעְיָה בְּעָא: נִיחָא חֲלָה וְאַחַר כֹּף בְּרַח, מִשְׁלָם. בְּרַח וְאַחַר כֹּף חֲלָה? אָמַר רַבִּי חִיָּה בַר אֲדָא: נִישְׁמַעֲיָנָה מִן הַדָּא:

מַסַּכַת בְּבוּרִים פָּרָק שְׁנַי

וּכְנָשִׁים. וְאִם אָמַר 'הַרְיֵנִי נְזִיר שְׁזָה אִישׁ
וְאִשָּׁה' - הָרִי זֶה נְזִיר :

ו. דְּרָכִים שְׂאִינוּ שְׁוָה בְּהֵן לֹא לְאֻנְשִׁים
וְנָשִׁים: אֵין חִיבִין עַל זִיבְתוֹ. וְאֵין שׁוֹרְפִין
עַל טְמֵאָתוֹ. וְאֵין נִעְרָךְ לֹא כְּאֻנְשִׁים וְנָשִׁים.
אֵין נִמְכָּר לְעֶבֶד עֲבָרִי, לֹא כְּאֻנְשִׁים וְנָשִׁים.
אִם אָמַר: 'הַרְיֵנִי נְזִיר שְׂאֵין זֶה אִישׁ וְאִשָּׁה'
- הָרִי זֶה נְזִיר. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר: אֲנִדְּרוּגִינוֹס
- בְּרִיָּה בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְלֹא הִכְרִיעוּ בּוֹ חֲכָמִים
אִם אִישׁ הוּא אוֹ אִם אִשָּׁה הוּא. אָבֵל
טוּמְטוֹס אֵינוֹ כֵּן, אָלֵא אוֹ סַפֵּק אִישׁ אוֹ
סַפֵּק אִשָּׁה:

ז. כִּיצַד מְפָרְשִׁין אֶת הַבְּבוּרִים? יוֹרֵד אָדָם
לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ, וְרוֹאֵה תְּאֵנָה שׁוֹבְכָהּ, אֲשֶׁכּוּל
שׁוֹבְכָהּ - קוֹשְׁרֵן בְּמִשְׁיָהּ וְאָמַר: 'הָרִי אֵלַי
בְּבוּרִים'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: חוֹזֵר וְקוֹרֵא
אוֹתוֹן 'בְּבוּרִים' מֵאַחַר שִׁיתְּלֹשׁוּ מִן הַקְּרָקַע:

ח. מִצְוָה לְהִבְיֵאֵם בְּשִׁבְעָה כְּלִים. וְאִם
הִבְיֵאֵן בְּכָלִי אֶחָד - יִצָּא. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה?
מֵבִיא שְׁעוּרִין וְנוֹתֵן לְמִטָּה וְדוֹבֵר אַחַר עַל
גְּבִיָּהּ. חֲטִין מְלִמְטֵן וְדוֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהּ.
תְּמָרִים עַל גְּבִיָּהּ וְדוֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהּ.
זֵיתִים עַל גְּבִיָּהּ וְדוֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהּ.
רְמוּנִים עַל גְּבִיָּהּ וְדוֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהּ.
תְּאֵנִים עַל גְּבִיָּהּ וְדוֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהּ.
עֲנָבִים לְמַעַלָּה מִכְּלֵן, וּמְקִיפִין לְהֵם
אֲשֶׁכּוּלוֹת שֶׁל עֲנָבִים מִבְּחוּץ. לֹא הֵיוּ עוֹלִין
יְחִידִים אֶלֵא פְּלָכִים פְּלָכִים. לֹא הֵיוּ
מְהַלְכִים כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ אֶלֵא שְׁתֵּי יָדוֹת בַּיּוֹם.
חֲזוּנֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת עוֹלִין עִמָּהֶם וְלִנְיָן
בְּרַחֲבָהּ שֶׁל עִיר. לֹא הֵיוּ נִכְנָסִים לְבֵתִים
מִפְּנֵי אֵהֵל טְמֵאָה. וּטְעוּנָה עוֹלָה וּשְׁלָמִים.
לֹא הֵיוּ מִתְּעַסְקִין בַּחֲזָרָה כְּדָרָךְ שְׂמַתְעַסְקִין
בְּהֵן בְּהִלְכָה. זְמַן עֲצִי הַכֹּהֲנִים וְהַעֲם -
בְּתַשְׁעָה בָּאָב וּטְעוּנִין לֵינָה. לֹא הֵיוּ
מִתְּעַסְקִין בְּהֵן כְּדָרָךְ שְׂמַתְעַסְקִין בְּבוּרִים.
כָּל הַדְּרָךְ כְּלָה הִרְשׁוֹת בְּיָדוֹ לְתַנְּן לְעֶבְדוֹ אוֹ
לְקָרוּבוֹ, עַד שִׁמְגִיעַ לְהוֹר הַבֵּית, הַגִּיעַ לְהוֹר
הַבֵּית אֶפְלוֹ אַגְרִיפּוֹס הַמְּלָךְ נוֹטֵל אֶת הַסֵּל
עַל כַּתְּפוֹ וְנִכְנָס עַד שִׁמְגִיעַ לְעֲזָרָה. הַגִּיעַ

א. כּוֹי כִּיצַד דּוֹמָה לַחִיָּה? דָּמוֹ טְעוֹן כְּסוּי
כְּמוֹ הַחִיָּה. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אָמַר: חִיבִין עַל
חִלְבוֹ אֲשֶׁם חִלּוּי. כִּיצַד שְׁוָה לַחִיָּה
וְלִבְהֵמָה? הַמְּפָשִׁיט בּוֹ - חִבּוּר כַּחֲזֵה
וְכִבְהֵמָה. וְנוֹהֵג בּוֹ גִיד הַנְּשָׂה כַּחֲזֵה
וְכִבְהֵמָה. אִם אָמַר: 'הַרְיֵנִי נְזִיר שְׁזָה חִיָּה
וְכִבְהֵמָה' - הָרִי זֶה נְזִיר. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר: כּוֹי
- בְּרִיָּה לְעֲצָמוֹ, וְלֹא יִכְלוּ חֲכָמִים לְהַכְרִיעַ
עָלָיו אִם חִיָּה אִם בְּהֵמָה:

ב. אֲנִדְּרוּגִינוֹס - יֵשׁ בּוֹ דְּרָכִים שְׁוָה
לְאֻנְשִׁים, וְיֵשׁ בּוֹ דְּרָכִים שְׁוָה לְנָשִׁים, וְיֵשׁ
בּוֹ דְּרָכִים שְׁוָה לְאֻנְשִׁים וְלְנָשִׁים, וְיֵשׁ בּוֹ
שְׂאִינוֹ שְׁוָה לֹא לְאֻנְשִׁים וְלֹא לְנָשִׁים:

ג. דְּרָכִים שְׁוָה בְּהֵן לְאֻנְשִׁים: מְטֵמֵא
בְּלֵבָן כְּאֻנְשִׁים. נוֹשֵׂא אָבֵל לֹא נוֹשֵׂא
כְּאֻנְשִׁים. וְאֵין מְתִיחַד עִם הַנָּשִׁים כְּאֻנְשִׁים.
וְאֵינוֹ נִתְּנָן עִם הַבְּנוֹת כְּאֻנְשִׁים. וְאֵין מְטֵמֵא
לְמֵתִים כְּאֻנְשִׁים. וְעוֹבֵר עַל "בַּל תִּקְרָה"
וְ"בַל תִּשְׁחִית" כְּאֻנְשִׁים. וְאִמוֹ יוֹשְׁבַת עָלָיו
דֵם טַהַר כְּאֻנְשִׁים. 'הַרְיֵנִי נְזִיר שְׁזָה אִישׁ' -
הָרִי זֶה נְזִיר כְּאֻנְשִׁים. וְחִיבֵן בְּכָל הַמְּצוֹת
הָאִמּוּרוֹת בַּתּוֹרָה כְּאֻנְשִׁים:

ד. דְּרָכִים שְׁוָה לְנָשִׁים: מְטֵמֵא בְּאָדָם
כְּנָשִׁים. וְאֵין מְתִיחַד עִם הָאֻנְשִׁים כְּנָשִׁים.
וְאֵין זוֹקֵק לְיָבוּם כְּנָשִׁים. וְאֵין חוֹלֵק עִם
הַבָּנִים כְּנָשִׁים. וְאֵין אוֹכֵל בְּקִדְשֵׁי קִדְשִׁים
כְּנָשִׁים. וְפָסוּל לְכָל עֲדוֹת שְׁבַתְּוֹרָה כְּנָשִׁים.
וְאִם נִבְעַל בְּעֵבְרָה - פָּסוּל בְּתֵרוּמָה כְּנָשִׁים.
וְאִמוֹ יוֹשְׁבַת עָלָיו דֵם טְמֵא כְּנָשִׁים. וְאִם
אָמַר: 'הַרְיֵנִי נְזִיר שְׁזָה אִשָּׁה' - נְזִיר:

ה. דְּרָכִים שְׁוָה בְּהֵן לְאֻנְשִׁים וְלְנָשִׁים:
חִיבִין עַל גִּזְלוֹת הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה. הַהוֹרְגוֹ
בְּמִזִּיד - נִהַרְגַ, בְּשׁוּגָג - גּוֹלָה לְעִיר מְקַלְט.
אִמוֹ יוֹשְׁבַת עָלָיו בְּדָם טַהַר כְּאֻנְשִׁים
וְכְנָשִׁים, וּמֵבִיאָה עָלָיו קֶרֶבֶן כְּאֻנְשִׁים
וְכְנָשִׁים, וְנוֹחַל בְּכָל נַחֲלוֹת כְּאֻנְשִׁים
וְכְנָשִׁים, חוֹלֵק בְּקִדְשֵׁי הַגְּבוּל כְּאֻנְשִׁים

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

לְעִזְרָה, דְּבִרּוּ הַלּוּיִם בְּשִׁיר: "אֲרוֹמְמֶךָ ה' כִּי דְלִיתְנִי וְלֹא שְׁמַחְתָּ אוֹיְבֵי לִי" (תהלים ל, ב). הַגּוֹזְלוֹת שְׁעַל גְּבֵי הַסְּלִים - הֵיוּ עוֹלוֹת, וּמָה שֶׁבִּידָן נִתְּנִים לַכֹּהֲנִים:

ט. תּוֹסֵפֶת הַבְּכוּרִים - מִיָּן בְּמִינוֹ. וְעִטּוֹר הַבְּכוּרִים - מִיָּן בְּשֵׂאֵינוּ מִינוֹ. תּוֹסֵפֶת הַבְּכוּרִים - נֶאֱכַלְתָּ בְּטַהֲרָה, וּפְטוּרָה מִן הַדּוּדֵי וְאִין צְרִיךְ לִוְמַר מִן הַדְּמָאִי. עִטּוֹר הַבְּכוּרִים - מִמִּין עַל מִינוֹ, מְדַבֵּר שֶׁהוּא חֵיב בַּבְּכוּרִים, פְּטוֹר מִן הַדּוּדָאִי וְאִין צְרִיךְ לִוְמַר מִן הַדְּמָאִי. עִטּוֹר הַבְּכוּרִים - מִיָּן בְּשֵׂאֵינוּ מִינוֹ, דְּבָר שֶׁאִין חֵיב בַּדְּמָאִי וְאִין צְרִיךְ לִוְמַר בּוּדָאִי. עִטּוֹר הַבְּכוּרִים - מִמִּין עַל מִינוֹ. דְּבָר שֶׁאִין חֵיב בַּבְּכוּרִים, אוֹ מַעֲמוֹן וּמוֹאֵב אֶפְלוּ דְּבָר שֶׁחֵיב בַּבְּכוּרִים - אִין מְקַבְּלִין הֵימְנוּ:

י. הַמוֹכֵר סֵפֶר תּוֹרָתוֹ - אִינוּ רֹאֶה סִימָן בְּרָכָה לְעוֹלָם. כּוֹתְבֵי סֵפָרִים תְּפַלִּין וּמְזוּזוֹת, הֵן וְתַגְרִי הֵן, וְתַגְרֵי תַגְרִי הֵן, וְכָל הָעוֹסְקִין שְׁלֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם - אִינָן רוֹאִין סִימָן בְּרָכָה לְעוֹלָם. אִם הֵיוּ עוֹסְקִין לְשֵׁם שָׁמַיִם - הָרִי הֵן בְּכָלֵל בְּרָכָה. תַּגְרֵי שְׁמִיטָה, וּמְגַדְלֵי בַהֲמָה דְקָה, וְקוֹצְצֵי אֵילָנוֹת טוֹבוֹת - אִינָן רוֹאִין סִימָן בְּרָכָה לְעוֹלָם. וְכָל הָעוֹסְקִין לְגְבוּהָ, אִם הֵיוּ עוֹסְקִין לְשֵׁם שָׁמַיִם - הָרִי הֵן בְּכָלֵל בְּרָכָה:

מִסְכַּת שַׁבַּת פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. אַרְבַּע רְשִׁיּוֹת לְשַׁבַּת: רְשׁוֹת הַיְחִיד, רְשׁוֹת הָרַבִּים, וְכַרְמְלִית, וּמְקוֹם פְּטוֹר. אִיזְהוּ רְשׁוֹת הַיְחִיד? חֲרִיץ שְׁעִמָּךְ עֲשֶׂרָה וְרַחֵב אַרְבָּעָה. וְכֵן גֵּדֵר שְׁגָבוּהָ עֲשֶׂרָה וְרַחֵב אַרְבָּעָה - זוֹ הִיא רְשׁוֹת הַיְחִיד גְּמוּרָה. אִיזוֹ הִיא רְשׁוֹת הָרַבִּים? סַרְטִיא וּפְלַטִּיא גְדוּלָה, וּמְבוֹאוֹת הַמִּפְלְשִׁין - זוֹ הִיא רְשׁוֹת הָרַבִּים גְּמוּרָה. אִין מוֹצִיאִין מִרְשׁוֹת הַיְחִיד זוֹ לְרְשׁוֹת הָרַבִּים זוֹ, וְאִין מְכַנְיִסִין מִרְשׁוֹת

הָרַבִּים זוֹ לְרְשׁוֹת הַיְחִיד זוֹ, וְאִם הוֹצִיא וְהִכְנִיס, בְּשׁוּגָג - חֵיב חֲטָאָת. בְּמַזִּיד - עֲנוּשׁ כֶּרֶת וְנִסְקָל. אַחַד הַמוֹצִיא וְאַחַד הַמְכַנְיִס, וְאַחַד הַמוֹשֵׁט, וְאַחַד הַזּוֹרֵק - חֵיב.

ב. אֲבָל הַיָּם וְהַבְּקָעָה וְכַרְמְלִית, וְהַאֲסוּטְרוּנִית, וְהַאֲסוּקוּפָה - אִינָן לֹא כְרִשׁוֹת הַיְחִיד וְלֹא כְרִשׁוֹת הָרַבִּים. אִין נוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין לְתוֹכָן, וְאִם נִשָּׂא וְנָתַן - פְּטוֹר. אִין מוֹצִיאִין, לֹא מִתּוֹכָן לְרְשׁוֹת הָרַבִּים, וְלֹא מִרְשׁוֹת הָרַבִּים לְתוֹכָן. וְאִין מְכַנְיִסִין מִתּוֹכָן לְרְשׁוֹת הַיְחִיד וְלֹא מִרְשׁוֹת הַיְחִיד לְתוֹכָן. וְאִם הוֹצִיא וְהִכְנִיס - פְּטוֹר. חֵצֵר שֶׁל רַבִּים וּמְבוֹאוֹת שֶׁאִין מִפְּלִשִׁין, עֲרָבוּ - מִתְרִין. לֹא עֲרָבוּ - אֲסוּרִין.

ג. אָדָם עוֹמֵד עַל הַאֲסָקָה: נוֹטֵל מִבְּעַל הַבַּיִת - וְנוֹתֵן לוֹ. מְעַנֵּי - וְנוֹתֵן לוֹ. וּבִלְבָד שְׁלֹא יִטּוֹל מִבְּעַל הַבַּיִת וְנוֹתֵן לְעַנֵּי, מְעַנֵּי וְנוֹתֵן לְבְּעַל הַבַּיִת, אִם נָטַל וְנָתַן - שְׁלִשְׁתָּן פְּטוּרִים. אֲחֵרִים אוֹמְרִים: אֲסָקָה מְשַׁמֶּשֶׁת שְׁתֵּי רְשׁוּיּוֹת, כָּל זְמַן שִׁפְתָּח פְּתוּחָה - כָּלִפְנֵימַי. פְּתַח נְעוּל - כָּלְחוּץ. הִיתָה גְבוּהָ עֲשֶׂרָה טַפָּחִים וְרַחֲבָה אַרְבָּעָה, הָרִי זוֹ רְשׁוֹת לְעִצְמָה.

ד. כֶּשֶׁם שֶׁמִּפְסִיקִין לְקִרְיַת שְׁמַע - כֶּךָ מִפְסִיקִין לְקִרְוֹת הַמְּגֻלָּה, לְקִרְיַת הַלֵּל, וְלִתְקִיעַת שׁוֹפָר, וְלִנְטִילַת לֹולָב, וְלְכָל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּתוֹרָה.

ה. לֹא יֵצֵא הַחֵיטּ בְּמַחְטוֹ הַתְּחוּבָה לוֹ בְּגֵדוֹ עֲרָב שַׁבַּת סְמוּךְ לַחֲשֻׁכָה - שְׁמָא יִשְׁכַּח וַיֵּצֵא. וְלֹא נִגַר בְּקִיסָם שְׁלוֹ, וְלֹא הִצְבַּע בְּדִגְמָא שְׁלוֹ, וְלֹא שְׁלַחְנֵי בְּדִינָר שְׁבָאָזְנוֹ, וְלֹא סוֹרֵק בְּמִשְׁיחָה שְׁבָאָזְנוֹ, וְלֹא גִרְדֵי בְּאִירָא שְׁבָאָזְנוֹ, וְאִם יֵצֵאוּ - בְּלֵן פְּטוּרִין; דְּכַרִּי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲמַן דְּרַךְ אֲמֻנוֹתוֹ כֶּכֶךָ - חֵיב. וְשֶׁאֵר כָּל אָדָם פְּטוּרִין. הַסּוֹחֵר לֹא יֵצֵא בְּכִסּוֹת הַמְּקַפְּלֵת וּמִנַּחַת עַל כְּתָפוֹ לְרְשׁוֹת הָרַבִּים, וְאִם יֵצֵא - הָרִי זֶה חֵיב. לֹא יֵצֵא אָדָם בְּמַעוֹת הַצְּרוּרִין לוֹ בְּסִדְיָנוֹ לְרְשׁוֹת הָרַבִּים, וְאִם יֵצֵא - הָרִי זֶה חֵיב.

שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָה, אֲלֵא כְּדֵי שִׁיעֲלוּ מִבְּעוֹד יוֹם? - אָף דִּי סִמְנִין וְכַרְשִׁינִין וְכִיּוֹצֵא בְּהֵן! אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל: אֵי אַתֶּם מוֹדִים שְׁטוּעֵנִים קוֹרוֹת בֵּית הַבַּד, וְתוֹלִין עֲגוּלֵי הַגַּת עֶרֶב שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָה? - אָף דִּי סִמְנִין וְכַרְשִׁינִין וְכִיּוֹצֵא בְּהֵן! אֵלוּ עֲמְדוּ בְּתִשׁוּבְתֵן וְאֵלוּ עֲמְדוּ בְּתִשׁוּבְתֵן, אֲלֵא שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: "שְׁשֵׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעִשִׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתְךָ" (שְׁמוֹת כ, ט) - שְׁתֵּהָא כָּל מְלֶאכֶתְךָ גְּמוּרָה מֵעֶרֶב שַׁבַּת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: "שְׁשֵׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה" (שְׁמוֹת כג, יב) - אַתָּה עוֹשֶׂה כָּל שְׁשֶׁה.

י. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹכְרִים לְנִכְרִי, וְלֹא טוּעֵנִים עִמּוֹ, וְלֹא מַגְבִּיהִים עֲלֵיו, אֲלֵא כְּדֵי שִׁיגִיעַ לְמִקּוֹם קְרוֹב, וּבֵית הַלֵּל מַתִּירִין. אִיזְהוּ מִקּוֹם קְרוֹב? עַד שִׁיגִיעַ לְבֵית הַסְּמוּךְ לְחוּמָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּדֵי שִׁיּוֹצֵא מִן הַפֶּתַח וְקָדַשׁ עֲלֵיו הַיּוֹם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוּק: שֵׁל בֵּית רַבִּין גַּמְלִיאֵל הָיִו מוֹלִיכִין כְּלֵי לְבָן שְׁלֵהֶן לְכוּבֵס נִכְרִי - שְׁלִשָּׁה יָמִים קָדָם לְשַׁבַּת, וְצוּבּוּעִים בְּעֶרֶב שַׁבַּת. לְפִי דְרַבְנָנוּ לְמַדְנּוּ, שֶׁהַלְבָּנִים קָשִׁים לְכַבֵּסֵן יוֹתֵר מִן הַצּוּבּוּעִים.

יא. פּוֹתֵקִין מִים לַגֵּנָה בְּעֶרֶב שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָה, וְהִיא שׁוֹתָה וְהוֹלֶכֶת כָּל הַשַּׁבָּת כְּלָה. נוֹתְנִין קִילוֹר לְעֵין, וְאִיסְפְּלוּנִית עַל גְּבִי הַמִּכָּה בְּעֶרֶב שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָה, וְהֵן מַתְּרַפְּאִין וְהוֹלְכִין כָּל הַשַּׁבָּת כְּלָה. נוֹתְנִין גְּפָרִית תַּחַת הַכְּלִים בְּעֶרֶב שַׁבַּת, וְהֵן מַתְּגַפְּרִין וְהוֹלְכִין כָּל הַשַּׁבָּת כְּלָה. נוֹתְנִין מַגְמֵר עַל גְּבִי גְחָלִים בְּעֶרֶב שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָה וְהֵן מַתְּגַמְרִין וְהוֹלְכִין כָּל הַשַּׁבָּת כְּלָה, אֲבָל אֵין נוֹתְנִים חֲטִים לְתוֹךְ רַחִים שֵׁל מִים - אֲלֵא בְּכַדִּי שִׁיטְחָנוּ מִבְּעוֹד יוֹם.

מִסְכַּת שַׁבַּת פְּרָק שְׁנַי

א. מְדַלִּיקִין בְּפִתְיָלָה מְחוֹרְכָת, וּבְסַמְרִטוּסִין מְחוֹרְכִין¹. כָּל אֵלוּ שְׁאָמְרוּ:

ו. יוֹצֵאִין בְּתַפְלִין עִם חֲשֻׁכָה וְקוֹרִין בְּכַתְבֵי הַקֶּדֶשׁ עִם חֲשֻׁכָה, אֲבָל אֵין קוֹרִין בְּלִילֵי שַׁבַּת לְאוֹר הַנֵּר, וְאִפְלוּ גְבוּהַ מַמּוֹנָ, וְאִפְלוּ בְּבֵית אַחַר, וְאִפְלוּ עֲשָׂרָה בְּתִים זֶה לְפָנָיִם מִזֶּה, אֲבָל מִסְתַּכֵּל לְתוֹךְ הַקַּעֲרָה וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: תִּינוּקוֹת מַתְּקִין פְּרִשְׁיֹתֵיהֶן בְּלִילֵי שַׁבַּת לְאוֹר הַנֵּר. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל: פַּעַם אַחַת קָרִיתִי לְאוֹר הַנֵּר וּבִקְשָׁתִי לְהִטּוֹת, אָמַרְתִּי: 'כַּמָּה גְּדוּלִים דְּבָרֵי חֲכָמִים! שְׁאוּמְרִין: אֵין קוֹרִין בְּלִילֵי שַׁבַּת לְאוֹר הַנֵּר. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: הִטְהוּ וְדָאִי, וְכָתַב עַל פְּנִקְסוֹ: 'יִשְׁמַעֵאל בֶּן אֱלִישֶׁע הִטָּה אֶת הַנֵּר בְּשַׁבַּת, לְכַשִּׁיבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יִבִּיא חֲטָאת שְׁמִנָּה'.

ז. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר: בֵּא וּרְאֵה עַד הֵיכָן פְּרָצָה טְהָרָה, שְׁלֹא אָמְרוּ הָרֵאשׁוּנִים: לֹא יֵאכַל טְהוֹר עִם הַנְּדָה, שֶׁהָרֵאשׁוּנִים לֹא הָיוּ אוֹכְלִין עִם הַנְּדוּת. אֲלֵא אָמְרוּ: לֹא יֵאכַל הַזָּב עִם הַזָּבָה מִפְּנֵי הַרְגֵל עֲבָרָה, כִּיּוֹצֵא בּוֹ, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: לֹא יֵאכַל זָב פְּרוּשׁ עִם זָב עִם הָאָרֶץ, וּבֵית הַלֵּל מַתִּירִין.

ח. אֵלוּ מִן הַהֲלָכוֹת שְׁאָמְרוּ בְּעִלִּית חֲנֻנְיָה בֶּן חֲזַקְיָהוּ בֶּן גּוֹרִיוֹן, כְּשִׁעֲלוּ לְבַקְרוֹ, נִמְנוּ וְרַבּוּ בֵּית שְׁמַאי עַל בֵּית הַלֵּל, וְשִׁמּוֹנָה עֲשָׂר דְּבָרֵי גִּזְרוּ בּוֹ בַּיּוֹם, וְהָיָה אוֹתוֹ הַיּוֹם קָשָׁה לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל כַּיּוֹם שֶׁנִּעְשָׂה בּוֹ הַעֲגֵל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בּוֹ בַּיּוֹם גָּדְשׁוּ סְאָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בּוֹ בַּיּוֹם מָחַקוּ סְאָה. מִשָּׁל דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לָמָּה הִדְבָּר דּוּמָה? לָקַפְּהָ מְלֶאכֶה קְשׁוּאִין וְדְלוּעֵין, אָדָם נוֹתֵן לְתוֹכָהּ חֲרָדֵל וְהִיא מַחֲזֶקֶת. מִשָּׁל דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לָמָּה הִדְבָּר דּוּמָה? לְעַרְבָה מְלֶאכֶה דְּבִשׁ, נוֹתֵן לְתוֹכָהּ רְמוּנִים וְאֶגְזוּזִים וְהִיא מְקִיאָה. בּוֹ בַּיּוֹם אָמְרוּ: כָּל הַמְּטַלְטְלִין מְבִיאִין אֶת הַטְּמֵאָה בְּעַבֵי הַמַּרְדֵּעַ, וְנִמְנוּ וְרַבּוּ בֵּית שְׁמַאי עַל בֵּית הַלֵּל. בּוֹ בַּיּוֹם אָמְרוּ: הַשׁוֹכֵחַ כְּלִים תַּחַת הַצְּנוֹר בְּעֶרֶב שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָה. וְנִמְנוּ וְרַבּוּ בֵּית שְׁמַאי עַל בֵּית הַלֵּל.

ט. אָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לְבֵית הַלֵּל: אֵי אַתֶּם מוֹדִים שְׁאֵין צוּלִין בְּשׂוֹר, בְּצֵל וּבִיצָה בְּעֶרֶב

¹ לְגַרְסַת הַסְּפָרִים: וְלֹא בְּסַמְרִטוּסִין מְחוֹרְכִין.

טרפון וזקנים ולא אמרו לנו דבר. אם חברה בסידי ובגפסיס בערב שבת - מתר :

ו. נותנין טיט וחרסית תחת הנר בערב שבת עם חשכה, כדי שיהא שוהה ודולק בלילי שבת. נותנין בול² של מלח וכן גריס של פול על פי הנר בערב שבת עם חשכה, כדי שתאיר ותדליק. מעלין בדיופי, ומטיפין מן האדק³ לחולה בשבת :

ז. החותה בגחלים - חייב חטאת. רבי שמעון בן אלעזר אומר משם רבי אליעזר בן רבי יצחק: חייב שתי חטאות, מפני שמכבה את העליונות ומבעיר את התחתונות. החותה גחלים להתחמם כנגדן והבערו מאליהם - פטור :

ח. כלים שננטמאו באב הטמאה - אין מטבילין אותן בין השמשות. רבי שמעון שזורי אומר: אף בחול אין מטבילין אותן בין השמשות, מפני שצריכין הערב שמש. כלים שננטמאו בולד הטמאה - מטבילין אותן בין השמשות. כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר: דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת - אין עושין אותו בין השמשות, ודבר שאין חייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת - עושין אותו בין השמשות :

² לגרסת הספרים: גרר.

³ כלי הוא ופיו צר, ושל מתכת הוא, ומנקב בתחתיתו נקבים דקים, וממלא מים וסותם את פיו העליון, וכל זמן שהוא סתום - אין הפנים יוצאים ממנו, וכשהוא נוטל הפקק העליון מטפטים הפנים מתחת, וכשהוא נותן כלי מתכת תחתיו משמיעים הפנים קול בנפילתם - קול זמוזם, ועושים פן לחולה כדי שישמע גם עתה, בא פרופסור רוסי לידי הכרה כי הקול המונוטוני יפה לשינה (חזון יחזקאל).

'אין מדליקין בהן בשבת' - מדליקין בהן ביום טוב, חוץ משמן שרפה. מפני מה אמרו: 'אין מדליקין בשמן שרפה ביום טוב'? לפי שאין שורפין, לא תרומה ולא קדשים, ולא חמץ ביום טוב :

ב. כל אלו שאמרו אין מדליקין בהן בשבת - מתר לעשותן מדורה, בין על גבי הארץ ובין על גבי כירה - בין להשתמש לאורה, בין להתחמם כנגדה. ולא אסרו אלא לעשותן פתילה לנו בלבד :

ג. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אין מדליקין בצרי. רבי ישמעאל אומר: כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אין מדליקין אלא ביוצא מן הפרי. רבי טרפון אומר: אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד. עמד רבי יוחנן בן נורי על רגליו, ואמר: מה יעשו אנשי בבל שאין להם אלא שמן שמשמן? מה יעשו אנשי מדי שאין להם אלא שמן אגוזים? מה יעשו אנשי אלכסנדריא שאין להם אלא שמן צנונות? מה יעשו אנשי קפוטקיא, שאין להם לא זה ולא זה? אין לה אלא מה שאמרו חכמים. ומדליקין בשמן דגים ובעטרן, רבי שמעון שזורי אומר: מדליקין בשמן פקועות ובנפט. סומכוס אומר: כל היוצא מן הבר - אין מדליקין בו, חוץ משמן דגים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל היוצא מן העץ, אין בו משום שלש על שלש, ומסככין בו, חוץ מן הפשתן :

ד. כרף דבר שמדליקין בו על גבי דבר שאין מדליקין בו - אין מדליקין בו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: של בית אבא היו כורכין פתילה על גבי אגוז ומדליקין בה :

ה. אמר רבי יהודה: כשהיינו שרויין בעליית בית נתזה בלוד, היינו נוקבין שפופרת של ביצה, וממלאין אותה שמן, ונותנין אותה על הנר בערב שבת עם חשכה - שיהא שוהה ודולק בלילי שבת, והיו שם רבי

ט. רבי נתן אומר: אף מפני נדרים נשים מתות בשעת לדתן. רבי יוסי אומר: שלשה הן דבקי מיתה מסורין לנשים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הלכות הקדש, תרומות ומעשרותיהן הן גופי תורה, ומסורין להם לעמי הארץ - שלשתן להעשות. מדליקין את הנהר, מערבין וטומנין את החמין.

מִסְכַּת שַׁבַּת פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. כירה שהסיקה בגפת ובעצים - סומכין לה, ואין מקימין עליה, עד שתהא גרופה וקטומה. גחלים שעממו או שנתן עליהן נעורת של פשתן - הרי הן כקטומות. שתי כירות המתאימות, אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה וקטומה, משהין על גבי גרופה וקטומה, ואין משהין על גבי שאינה גרופה וקטומה. ומה הן משהין עליה? בית שמאי אומרים: אין משהין עליה כלום. ובית הלל אומרים: חמין, אבל לא תבשיל. עקר את המיחם - הפל מודים שלא יחזיר - דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בית שמאי אומרים - חמין, אבל לא תבשיל. ובית הלל אומרים: חמין ותבשיל. עקר - בית שמאי אומרים: לא יחזיר. ובית הלל אומרים: יחזיר.

ב. השוכח קדרה על גבי כירה, וקדש עליו היום, בשוגג - יאכל, במזיד - לא יאכל. במה דברים אמורים? בתבשיל שלא בשל כל צרכו, וחמין שלא הוחמו כל צרכן, אבל תבשיל שבשל כל צרכו, וחמין שהוחמו כל צרכן, הרי אלו מתרין, מפני שרע להן - דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: חמין שהוחמו כל צרכן - הרי אלו מתרין, מפני שרע להן. אבל תבשיל שבשיל כל צרכו, כל המצטמק ויפה לו, כגון: כרוב, ופול ובשר טרוף - אסור. וכל המצטמק ורע לו - מתר.

ג. המבשל בשבת בשוגג - יאכל. במזיד - לא יאכל. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בשוגג - יאכל למוצאי שבת. במזיד - לא יאכל. רבי יוחנן הסנדלר אומר:

בשוגג - יאכל למוצאי שבת. לאחרים ולא לו, במזיד לא יאכל לא הוא ולא אחרים. כלל אמר רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה: דבר שחיבין על זדונו פרת, ועל שגגתו חטאת, ועשאו בשבת, בין בשוגג בין במזיד - אסור לו ולאחרים. ודבר שאין חיבין על זדונו פרת, ועל שגגתו חטאת, ועשאו בשבת, בשוגג - יאכל למוצאי שבת, לאחרים ולא לו. במזיד - לא לו ולא לאחרים.

ד. השוחט בשבת בשוגג - יאכל למוצאי שבת. במזיד - לא יאכל. פרות שלקטן עובד כוכבים בשבת, בשוגג - יאכל למוצאי שבת. במזיד - לא יאכל אלא בכדי שייעשו.

ה. התורם והמעשר בשבת, בין בשוגג בין במזיד - מעשרותיו מעשר. המטבל פלים בשבת, בין בשוגג בין במזיד - עלו לו ידי טבילה.

ו. הנוטע בשבת בשוגג - יקים. במזיד - יעקר. ובשביעית, בין בשוגג בין במזיד - יעקר. מפני מה אמרו: הנוטע בשבת בשוגג יקים, במזיד יעקר, ובשביעית בין בשוגג בין במזיד יעקר? לפי שמונין לשביעית ואין מונין לשבתות. דבר אחר: נחשדו ישראל על השביעית ולא נחשדו על השבתות. רבי יהודה אומר: חלוף הדברים: בשבת, בין בשוגג בין במזיד - יעקר. בשביעית, בשוגג - יקים, במזיד -

יעקר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: 'אין מגלגלין ביצים בסיד רותח, אבל מגלגלין ביצים על גבי עפר רותח.

מסכת שבת פרק רביעי

א. לא תמלא אשה קדרה עססיות ותרמוסין ותתן לתוך התנור בערב שבת עם חשכה, אם נתנה - למוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו. לא ימלא נחתום חבית מים, ויתן לתוך התנור, בערב שבת עם חשכה, ואם נתן - למוצאי שבת אסורין, עד כדי שיחמו.

ב. מרחץ שסתמו נקביו מערב שבת - למוצאי שבת רוחץ בו מיד. סתמו נקביו מערב יום-טוב - נכנס ביום-טוב ומזיע ויוצא ומשתטף בצונן. אומר רבי יהודה: מעשה במרחץ של בני ברק, שסתמו נקבין שלו מערב יום-טוב. והיה רבי עקיבא ורבי אלעזר בן עזריה נכנסין ומזיעין בתוכו, ויוצאין ומשתטפין בצונן, אלא שהיו חמין שלו מחפין בנסרים. כשבא הדבר לפני חכמים, אמרו: אף על פי שאין החמין שלו מחפין בנסרים. משרבו עוברי עברה - חזרו לאסור האמבטאות שבכרכים - מטלין בהן בשבת.

4 לפי גירסת הספרים: מגלגלין ביצים על גבי סיד רותח, ואין מגלגלין ביצים על גבי עפר רותח. וגרסת הגר"א היא להפך, ככפנים. פי בגרסת הספרים איירי פסיד תולדות החמה היא, ומתר להחם בשבת בתולדות החמה, ואין בו משום מכשול כלל, דאין בשול אלא באש. ובגער אסור מפני שמוזי עפר ממקומו. אבל הגר"א סבר, דאיירי בסיד גמור דהוא תולדות האור, ובגער מתר - פי הוא רק מגלגל מעל גבו ואינו מוזי אותו (על פי חזון יהואל).

ג. אין משתטפין לא בחמין ולא בצונן - דברי רבי מאיר, ורבי שמעון מתיר. ורבי יהודה אומר: בצונן אבל לא בחמין. אומר רבי יהודה: מעשה בביתוס בן זונין, שהיו ממלאין לו כלי של צונן מערב שבת, ונותנין עליו בשבת כדי שייקר.

ד. ממלא אדם חבית של מים, ונותנה כנגד המדורה - לא בשביל שיחמו, אלא כדי שתפיג צינתן. רבי יהודה אומר: ממלא אדם צלוחית שמן, ונותנה כנגד המדורה - לא שתחם, אלא כדי שתפיג צנתו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: האשה מדיחה ידה בשמן, ומחממה כנגד הנר, וסכה את בנה. סך אדם את עצמו שמן ומתחמם כנגד המדורה, ואינו חושש. סכין כל מיני סיכות, וסכין וממשמשין בבני מעים, ובלבד שלא יעשה בשבת, כדרך שעושה בחול, וחותקין בשבת.

ה. מיחם אדם אלונתית ונותן על המעין בשבת, ובלבד שלא יתן עדשה מלאה חמין על מעיו, ודבר זה אסור אף בחול מפני הסכנה. ממלא אדם כוס של יין ונותנו על פי מיחם, לא שיחם אלא כדי שתפיג צנתו. ממלא כוס מים ונותן לתוך הספל, בין להחם לו את הצונן, בין לצנן לו את החמין. המערה ממיחם למיחם, מאלפס לאלפס, ומקדרה לקדרה - מתר לשני ואסור לתן לראשון.

ו. חבית של טבל שגשברה, מביא כלי ונותן תחתיה. נתמלאה - אסור לטלטלה. עביט של ענבים, ומעטן של זיתים שמשכו - אין מסתפקין מהן ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת.

ז. חבית שגשברה בראש הגג - מביא כלי ומניח תחתיה, ולא יהא מביא כלי אחד וקולט, כלי אחר ומצרף. אם יש שם אורחים - מביא כלי אחד וקולט, כלי אחר ומצרף. נותן אדם כלי תחת הדלף בשבת. נתמלא - שופך ושונה ואינו חושש.

ח. גַּרְףּ שֶׁל רַעִי וְשֶׁל מִימֵי רִגְלִים, נוֹטְלוּ וְשׁוּפְכוּ, וְנוֹתְנָן לְתוֹכּוֹ מֵיִם וּמְחִזְרֵוֹ לְמִקְוָמוֹ.

ט. מְטַלְטְלִין נֵר חֲדָשׁ אָבֵל לֹא יֵשֶׁן - דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: כָּל הַנְּרוֹת מְטַלְטְלִין, חוּץ מִן הַנֵּר שֶׁהִדְלִיקוּ בּוֹ בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: כָּל הַנְּרוֹת מְטַלְטְלִין, חוּץ מִן הַנֵּר הַדּוֹלֵק בְּשַׁבָּת. כִּכָּה - מִתֵּר לְטַלְטְלוֹ. אָבֵל כּוֹס, וּקְעָרָה, וְעֵשְׂשִׁית שְׁכָבוּ - לֹא יִזְיֵם מִמְּקוֹמָן. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: מִסְתַּפְקִין מִנֵּר שְׁכָבָה, וּמִנֵּר הַמְּנַטֵף - וְאֶפְלוּ בְּשַׁעַה שֶׁהִנֵּר דּוֹלֵק. הַנֵּר שֶׁעַל גְּבִי טְבֵּלָא - מִטָּה אֶת הַטְּבֵּלָא וְהֵנֵר נּוֹפֵל. וּמְחִזֵּיר אֶת הַטְּבֵּלָא לְמִקְוָמָהּ.

י. אֵין מְטַלְטְלִין אֶת הַמְּנוֹרָה בְּשַׁבָּת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן מִתִּיר. אֵין מְגַרְדִּין - לֹא מְנַעְלִים יְשָׁנִים, וְלֹא סִנְדְּלִין יְשָׁנִים - אָבֵל מְקַנְחִין אוֹתָן. אֵין סְכִין - לֹא מְנַעְלִים חֲדָשִׁים וְלֹא סִנְדְּלִין חֲדָשִׁים, וְלֹא יִסּוּף אֶת רִגְלוֹ וְהוּא בְּתוֹךְ הַמְּנַעֵל, וְלֹא יִסּוּף אֶת רִגְלוֹ וְהוּא בְּתוֹךְ הַסִּנְדֵּל. אָבֵל סֵף הוּא אֶת רִגְלוֹ וְנוֹתְנָן לְתוֹךְ הַמְּנַעֵל. סֵף הוּא אֶת רִגְלוֹ וְנוֹתְנָן לְתוֹךְ הַסִּנְדֵּל. סֵף אֶת רִגְלוֹ וְנוֹתְנָנָהּ לְסִנְדֵּל. סֵף אָדָם אֶת עַצְמוֹ שְׁמָן, וּמִתְעַגֵּל עַל גְּבִי קְטַבְּלִיא⁵ חֲדָשָׁה וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. לֹא יִתְנַנֵּה עַל גְּבִי טְבֵּלָא שֶׁל שֵׁשׁ וּמִתְעַגֵּל עָלֶיהָ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אָמַר: אֵין לוֹבָשִׁים מְנַעְלִים וְסִנְדְּלִים חֲדָשִׁים, אֲלֵא אִם כֵּן לְבָשׁוּ וְהִלֵּךְ בָּהֶם מִבְּעוֹד יוֹם.

יא. סְכִין וּמִדִּיחִין וּמְפָרְסִין בְּאָדָם, אָבֵל לֹא בְּבַהֲמָה. זֶה חֲמֵר בְּבַהֲמָה שְׂאִין בְּאָדָם, מְפַסְפְּסִין אֶת הַזֶּקֶן⁶ - וּבִלְבַד שְׂלֵא יִתְלַשׁ. גַּזִּי צָמַר שְׁבַהֲפֶתְקָ⁷ - אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן.

אם התקינן בעל הבית להיות משתמש בהן - מטלטלין אותן.

יב. אין טומנין את החמין בתחלה בשבת. אבל מוסיפין עליהן כלים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: נוטל את הסדין ונותן את הגלפקרין⁸. נוטל את הגלפקרין ופורש את הסדין. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא אסרו להטמין, אלא מיחם שחממו בו מערב שבת. אבל מפנה הוא לתוך מיחם אחר, או לתוך קתון אחר - ומטמין.

יג. הטמין וכסה בדבר הנטל בשבת, או שהטמין בדבר שאין נטל בשבת, וכסה בדבר הנטל בשבת - הרי זה נוטל ומחזיר. הטמין וכסה בדבר שאין נטל בשבת, או שהטמין בדבר הנטל בשבת, וכסה בדבר שאין נטל בשבת. אם מגלה מקצתו - נוטל. ואם לאו - אינו נוטל. רבי יהודה אומר: נעורת של פשתן דקה - הרי הן כזבל.

יד. טומנין מיחם על גבי מיחם, וקדרה על גבי קדרה, ומיחם על גבי קדרה, וקדרה על גבי מיחם, וטח פיהם בכצק. לא שיוחמו, אלא כדי שיהו שמורין.

טו. וכשם שאין טומנין החמין בתחלה בשבת. כך אין טומנין - לא את השלג, ולא את הצונן. אין מרסקין את השלג [ולא את הברד בשבת, בשביל⁹ שיוזבו מימיו, אבל מרסק הוא לתוך הכוס או לתוך הקערה, ואינו חושש.

⁵ עזר שלוק.

⁶ בנוסחת הספרים: הכיפין, ופרושו: כיפי צמר, ואין בו משום מקצה.

⁷ הפתק - מערכת גדולה שמעריכין לסחורה.

⁸ הגלפקרין - בגד חם שלא יצטנן בימות החורף.

⁹ מלים אלו יש בגמרא.

מַסְכַּת שַׁבָּת פָּרָק חֲמִישִׁי

א. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו: הסוס והפרד [והדלובקוס¹⁰], והחמור והגמל - נמשכין באפסר. רחלות יוצאות כבונות - למילת¹¹. שחוזות - שיצלו עליהן הזכרים. כבולות - שלא יצלו עליהן הזכרים.

ב. לא יצא החמור באכף שלו. ואף על פי שקשור בו. רבן גמליאל אומר: יוצא חמור באכף שלו, בזמן שקשור בו - לחממו. ובלבד שלא יקשרו בה. את המסריכין התלוי בו בזנבו - שיכנס בו. ויפשיל את הרצועה תחת זנבו.

ג. לא יצא גמל במטוטלת התלוי בו בזנבו שיכנס בו הרוח. אבל יוצא הוא במטוטלת הקשורה לו בזנבו ובחטטרתו - שלא תכנס בו הרוח. עקוד - שלא יכף ידו אחת ורגלו אחת ויקשר. רגול - שלא יכף שתי ידיו זו לזו, או שתי רגליו זו לזו ויקשרנו; רגול - שלא יכף ידו על גבי זרועו ויקשר.

ד. הסוס יוצא בשיר, וכל בעלי השיר יוצאין בשיר, ונמשכין בשיר, ומזין עליהן וטובלין במקומן. ובלבד שיהו מחלחלים. ומכניס אפלו עשרה חבלים לתוך ידו, ובלבד שלא יכרך על גבי ידו ולא ישלשל חבלים מידו יותר מטפת.

ה. לא יצא הסוס בזנב שועל, ולא בזהורית שבין עיניו. לא תצא פרה בחוסם שבפיה. ולא סריחין בקרסטלין שבפיהם. ולא עזים בכיסין שבדיהן. לא תצא בהמה בסנדל, ולא בקמיע, אף על פי שממחה, זה חמר בבהמה שאין באדם, אבל יוצאה היא באגד שעל גבי מפה, ובקשקשין שעל גבי

השכר¹², ובשליא המדלדלת, ופוקקין לה זוג, ומטילת בו בחצר.

ו. לא תצא אשה בעיר של זהב, ואם יצאת - חיבת חטאת, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: לא תצא, ואם יצאת - פטורה. רבי אליעזר אומר: יוצאה אשה בעיר של זהב, בטוטפת ובסנבוטין, בזמן שהן תפורין.

ז. לא תצא אשה באסטמא¹³. ואם יצאת - הרי זה חיבת. שלשה דברים נאמרו באסטמא: אין בה משום כלאים, ואין מטמאה בנגעים, ואין יוצאין בה בשבת. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף אין בה משום עטרות לכלה. כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר: כל נוי שלמטה משערה - יוצאין בה. למעלה משערה - אין יוצאין בה.

ח. לא ינעול אדם סנדל המסמר, ויטיל בתוך הבית - אפלו ממש למטה. אבל נוטלו ומכסה בו את הכלים. רבי אלעזר בן רבי שמעון אסר. נשרו רב מסמרותיו ונשתתרו בו ארבע וחמש - מתר. רבי אומר: עד שבע. חפהו בעור מלמטה וקבע לו מסמרות מלמעלה - מתר. עשאו כמין קלבוס¹⁴, או כמין טס, או כמין יתד, או שחפהו כלו מסמרין כדי שיהיה עליהן, ולא תהא הארץ אוכלתו - מתר.

ט. איזה קמיע ממחה? כל שרפא ושנה ושלש. אחד קמיע של כתב ואחד קמיע

¹² נעצם שנשכר, עושים בה דפים מכאן ומכאן וקושרים אותם, והם מעמידים הנעצם שלא תשה הנזה והנזה עד שהנעצם מתחברת.

¹³ מוצנפת קמנזה שקושרים השערות שיוצאים מקשוריה, והוא מין לבד, ואינו שועל וטווי, ואינה

יוצאה לרשות הרבים.

¹⁴ מין פתנת צרה.

¹⁰ מין חמור הבא מלוד.

¹¹ לעשות מהם כלי מילת.

שלא צבֵען בשִׁמּוֹן, וְלֹא כִרְכֵן בְּמִשְׁיחָה - יוֹצֵאִין בְּהֵן.

ג. יוֹצֵאִין בְּמוֹךְ וּבִסְפּוּג שְׁעַל גְּבִי מְכָה, וּבְלִבְד שְׁלֵא יִכְרֵךְ עֲלֵיהֶן חוּט אוֹ מִשְׁיחָה. יוֹצֵאִין בְּקִלְפַת הַשּׁוּם וּבְקִלְפַת הַבְּצֵל שְׁעַל גְּבִי מְכָה. וְאִם נָפֵל - לֹא יִחְזוּר. וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר שְׁלֵא לְתַן לְכַתְחֻלָּה בְּשַׁבָּת. יוֹצֵאִין בְּאַגָּד שְׁעַל גְּבִי מְכָה, וְקוֹשְׁרוֹ וּמְתִירוֹ בְּשַׁבָּת. וְאַסְפְּלִנִית שְׁפָרְשָׁה מִן הָאָגָד - מְחִזְזוּרָה. יוֹצֵאִין בְּאַסְפְּלִנִית, וּבְמִלּוּגְמָה, וּבְרִטְיָה שְׁעַל גְּבִי הַמְּכָה. וְאִם נָפֵלָה - לֹא יִחְזוּר. וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר - שְׁלֵא יִתֵּן בְּתַחֲלָה בְּשַׁבָּת. נוֹטֵל וּמְכַסֶּה בָּהּ הַכִּלִּים. לֹא יִתְקַנְנָה מִשַּׁבָּת לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת, שְׁאִין מְתַקְּנִין מִקֶּדֶשׁ לְחֹל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אִם הִחְלִיקָה מִלְמֻטָּה - מְחַלְּיקָה מִלְמַעְלָה. וְאִם הִחְלִיקָה מִלְמַעְלָה - מְחַלְּיקָה מִלְמֻטָּה. מְגַלָּה מְקַצֵּת אִסְפְּלִנִית מִכָּאן וּמִקַּנְחָא אֵת הַמְּכָה, וְחוֹזֵר וּמְגַלָּה מְקַצֵּת אִסְפְּלִנִית מִכָּאן וּמִקַּנְחָא אֵת הַמְּכָה. לֹא יִקַּנְחָא הָאִסְפְּלִנִית - מִפְּנֵי שְׁבָא לִידֵי מְרוּחַ. וְהַמְּמַרְחַ בְּשַׁבָּת - חֵיב חֲטָאָת.

ד. לֹא יֵצֵא עֶבֶד בְּזוּג שְׁבַצְוָאָרוֹ, אֲבָל יוֹצֵא הוּא בְּזוּג שְׁבַכְסוּתוֹ. זֶה וְזֶה אֵינָן מְקַבְּלִין טְמֵאָה. לֹא יֵצֵא אָדָם בְּחוּתָם שְׁבַצְוָאָרוֹ, וְלֹא בְּחוּתָם שְׁבַכְסוּתוֹ. זֶה וְזֶה אֵינָן מְקַבְּלִין טְמֵאָה. לֹא תֵצֵא בְּהֵמָה בְּזוּג שְׁבַצְוָאָרָה, וְלֹא בְּזוּג שְׁבַכְסוּתָהּ, וְלֹא בְּחוּתָם שְׁבַצְוָאָרָה, וְלֹא בְּחוּתָם שְׁבַכְסוּתָהּ, זֶה וְזֶה אֵינָן מְקַבְּלִין טְמֵאָה.

ה. מְטַלְטְלִין עֲצֵי בְּשָׁמִים לְהַרְחִיב בְּהֵן, וְלְהַנִּיף בְּהֵן לְחוּלָה, וּמוֹלְלוֹ וּמְרִיחַ בּוֹ, וְקוֹטְמוֹ וּמְרִיחַ בּוֹ. וְלֹא יִקְטְמוּנוּ לְחֻצוֹת בּוֹ שְׁנַיִם, וְאִם קְטְמוּ - פְּטוּר. וְלֹא לְפַתַּח [בּוֹ] אֵת הַדְּלָת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתַקֵּן כְּלִי. וְאִם קְטְמוּ - חֵיב חֲטָאָת.

שֶׁל עֲקָרִין - יוֹצֵאִין בּוֹ. וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר שְׁנִכְפָּה, אֲלֵא אֶפְלוֹ שְׁלֵא יִכְפֶּה. וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ סְכָנָה, אֲלֵא אֶפְלוֹ דְּבַר שְׁאִין בּוֹ סְכָנָה. קוֹשְׁרוֹ וּמְתִירוֹ בְּשַׁבָּת, וּבְלִבְד שְׁלֵא יִתְנַגּוּ לְתוֹךְ הַשִּׁיר אוֹ לְתוֹךְ הַטְּבַעַת וְיֵצֵא בּוֹ, מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵין. קְמִיעַ שְׁאִין מְמַחָה, אִף עַל פִּי שְׁאִין יוֹצֵאִין בּוֹ בְּשַׁבָּת - מְטַלְטְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת.

י. לֹא תֵצֵא אִשָּׁה בְּמִפְתָּח שְׁבָאֲצַבְעָה לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים, וְאִם יֵצֵאת - הָרִי זֶה חֵיבַת חֲטָאָת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹטֵר בְּכוֹבֵלֶת. וּבְצִלוּחִית שֶׁל פְּלִיטוֹן - בְּזִמְן שֵׁישׁ בָּהּ בְּשֵׁם. הֵא אִם אֵין בָּהּ בְּשֵׁם - הָרִי זֶה חֵיבַת. כִּלְלוֹ שֶׁל דְּבַר: כֹּל שֶׁהוּא מְשׁוּם תְּכָשִׁיט - לֹא תֵצֵא. וְאִם יֵצֵאת - הָרִי זֶה פְּטוּרָה. כֹּל שְׁאִינוֹ מְשׁוּם תְּכָשִׁיט - לֹא תֵצֵא. וְאִם יֵצֵאת - הָרִי הִיא חֵיבַת. אֲבָל יוֹצֵאת הִיא בְּסִכְכָּה הַמְּזוּהָבָת, וּבְטָסִין, וּבְצַפּוּרִין, וּבְחִלּוּת שְׁלָה, בְּמַנְעֻלִים, וּבְקוֹרְדוּקִיסִין הַמְּזוּהָבִים. יוֹצֵאָה בְּאַבָּן תְּקוּמָה בְּשַׁבָּת, מְשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא אָמְרוּ: אִף בְּמִשְׁקַל אַבָּן תְּקוּמָה, וְלֹא שֶׁהַפִּילָה אֲלֵא שְׁלֵא תִפִּיל, וְלֹא שְׁנַתְעַבְרָה אֲלֵא שְׁלֵא תִתְעַבֵּר וּתִפִּיל. וְאִם נָפֵלָה - תְּחִזוּר. פּוֹרְפֵת לְכַתְחֻלָּה בְּדָרְבַר הַנֶּטֶל בְּשַׁבָּת.

מִסְכַּת שַׁבָּת פָּרָק שִׁישִׁי

א. יוֹצֵא אָדָם בְּקִיסָם שְׁבִישֵׁינּוֹ וְשִׁבְסַנְדְּלוֹ לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים. אִם נָפֵל - לֹא יִחְזוּר. וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר שְׁלֵא לְתַן בְּתַחֲלָה בְּשַׁבָּת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: קַב שֶׁל קֶטֶע, אִם יֵשׁ בּוֹ בֵּית קְבוּל כְּתִיתִין - יוֹצֵאִין בּוֹ בְּשַׁבָּת, וְאִם לֹאוּ - אֵין יוֹצֵאִין בּוֹ. הַגְּדַמִּין טְמֵאִין וְאֵין יוֹצֵאִין בּוֹ.

ב. יוֹצֵאִין בְּפִיקְרִין¹⁵ וּבְצִיפָה. אֵימִיתִי? בְּזִמְן שְׁבַעֲבֵן בְּשִׁמּוֹן וּכְרֵכֵן בְּמִשְׁיחָה, לֹא צְבֵעֵן בְּשִׁמּוֹן וְלֹא כִרְכֵן בְּמִשְׁיחָה - אֵין יוֹצֵאִין בְּהֵן. וְאִם יֵצֵאוּ בְּהֵן מְעַרְבַ שַׁבָּת, אִף עַל פִּי

¹⁵ צִמְר שְׁנוֹתָנִים עַל גְּבִי מְכָה.

ו. הַהֲרֻטָנִים¹⁶ - יוֹצְאִין בַּסּוּדְרִין שְׁלֵהֵן. וְלֹא הַהֲרֻטָנִים בְּלִבְד אָמְרוּ, אֲלֵא כָּל אָדָם, אֲלֵא שְׁדַבְּרוּ חֲכָמִים בְּהוֹה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בְּהוֹרְקָנוּס בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שְׂיֻצָא בַּסּוּדְרִין שְׁלוֹ בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים, אֲלֵא שְׁהִיתָה נִימָא כְּרוּכָה לוֹ עַל אֲצַבְעוֹ, אָמְרוּ חֲכָמִים: לֹא הָיָה צָרִיךְ.

ז. הַרוּעִין יוֹצְאִין בַּשְּׁקִין שְׁלֵהֵן, וְלֹא הַרוּעִים בְּלִבְד אָמְרוּ, אֲלֵא כָּל אָדָם, אֲלֵא שְׁדַבְּרוּ חֲכָמִים בְּהוֹה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי טְרַפּוֹן שְׂיֻצָא בְּלִילֵי שַׁבַּת לְבֵית הַמְדְרָשׁ, וְנִתְּנָו לוֹ סְדִין, וְאֶחָזוּ בַּשְּׁתֵּי יָדָיו, וְיֻצָא בּוֹ מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. יוֹצְאִין בַּסְּגוּס, בִּירִיעָה, וּבְחַמִּילָה, בַּסְּקוּרְטִיא¹⁷, וּבְקַטְבְּלִיא, מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. אֲבָל לֹא בְּתַבָּה, וְלֹא בְּקַפָּה, וְלֹא בְּמַחְצֶלֶת, מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים.

¹⁶ הַרְצִים.

¹⁷ הַגְּרָא גְרָם - בַּאֲמַקְרוּטִין.

<p>15 MAR</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כו 26</p>	<p>בבלי: מנחות סג ירושלמי: גיטין נד תוספתא: בכורים ב נ"ך: דניאל ה ומב"ם: עבודת כוכבים וחקותיהם ה</p>	<p>7:08..... נץ החמה 10:06..... סו"ז קר"ש - גר"א 11:05..... סו"ז תפלה - גר"א 8:15..... צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>5:55..... עלות השחר 9:30..... סו"ז קר"ש - מג"א 10:41..... סו"ז תפלה - מג"א 7:02..... שקיעה</p>
<p>16 MAR</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כז 27</p>	<p>בבלי: מנחות סד ירושלמי: קדושין א תוספתא: שבת א נ"ך: דניאל ו ומב"ם: עבודת כוכבים וחקותיהם ו</p>	<p>7:06..... נץ החמה 10:05..... סו"ז קר"ש - גר"א 11:05..... סו"ז תפלה - גר"א 8:16..... צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>5:53..... עלות השחר 9:29..... סו"ז קר"ש - מג"א 10:41..... סו"ז תפלה - מג"א 7:03..... שקיעה</p>
<p>17 MAR</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כח 28</p>	<p>בבלי: מנחות סה ירושלמי: קדושין ב תוספתא: שבת ב נ"ך: דניאל ז ומב"ם: עבודת כוכבים וחקותיהם ז</p>	<p>7:05..... נץ החמה 10:04..... סו"ז קר"ש - גר"א 11:04..... סו"ז תפלה - גר"א 8:17..... צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>5:52..... עלות השחר 9:28..... סו"ז קר"ש - מג"א 10:40..... סו"ז תפלה - מג"א 7:04..... שקיעה</p>
<p>18 MAR</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כט 29</p>	<p>בבלי: מנחות סו ירושלמי: קדושין ג תוספתא: שבת ג נ"ך: דניאל ח ומב"ם: עבודת כוכבים וחקותיהם ח</p>	<p>7:03..... נץ החמה 10:03..... סו"ז קר"ש - גר"א 11:03..... סו"ז תפלה - גר"א 8:18..... צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>יום כפור קטן עלות השחר 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א 9:27 סו"ז תפלה - מג"א 10:39 שקיעה 7:05</p>
<p>19 MAR</p>	<p>המישי Thursday</p>	<p>א 1</p>	<p>בבלי: מנחות סז ירושלמי: קדושין ד תוספתא: שבת ד נ"ך: דניאל ט ומב"ם: עבודת כוכבים וחקותיהם ט</p>	<p>Rosh Chodesh Nisan 7:01..... נץ החמה 10:02..... סו"ז קר"ש - גר"א 11:02..... סו"ז תפלה - גר"א 8:19..... צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>ראש חודש ניסן עלות השחר 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א 9:26 סו"ז תפלה - מג"א 10:38 שקיעה 7:06</p>
<p>20 MAR</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ב 2</p>	<p>בבלי: מנחות סח ירושלמי: קדושין ה תוספתא: שבת ה נ"ך: דניאל י ומב"ם: עבודת כוכבים וחקותיהם י</p>	<p>7:00..... נץ החמה 10:01..... סו"ז קר"ש - גר"א 11:02..... סו"ז תפלה - גר"א 8:21..... צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>עלות השחר 5:47 סו"ז קר"ש - מג"א 9:25 סו"ז תפלה - מג"א 10:38 שקיעה 7:08</p>
<p>הדלקת נרות 6:50 Candle Lighting</p>					
<p>21 MAR</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ג 3</p>	<p>בבלי: מנחות סט ירושלמי: קדושין ו תוספתא: שבת ו נ"ך: דניאל יא ומב"ם: עבודת כוכבים וחקותיהם יא</p>	<p>6:58..... נץ החמה 10:00..... סו"ז קר"ש - גר"א 11:01..... סו"ז תפלה - גר"א 8:22..... צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>ויקרא עלות השחר 5:45 סו"ז קר"ש - מג"א 9:24 סו"ז תפלה - מג"א 10:37 שקיעה 7:09</p>
<p>Shabbos Ends 8:22 זמן מוצש"ק</p>					

די טעג פון חודש ניסן זענען טעג פון תשובה, אזוי ווי די טעג פון חודש תשרי.

(ליקוטי מוה"רן חלק א' סימן מ"ט)